

ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းဆက်သွယ်ပုံအပိုင်း

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

အသမ္မောဟသမ္ပဇဉ်ဉာဏ်ကို ရရှိရန်

ဧဝမေတ္ထ ခန္ဓာယတနဓာတုပစ္စယပစ္စဝေက္ခဏဝသေနပိ အသမ္မောဟ-
သမ္ပဇဉ် ဝေဒိတဗွံ။ (မဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၆၈။)

ဤအသမ္မောဟသမ္ပဇဉ်ပိုင်းဝယ် —

- ၁။ ခန္ဓာ (၅)ပါးနည်း၊
- ၂။ အာယတန (၁၂)ပါးနည်း၊
- ၃။ ဓာတ် (၁၈)ပါးနည်း၊
- ၄။ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းဆက်သွယ်ပုံကို ဆင်ခြင်နည်း၊

ဤသို့သော နည်းလမ်းများ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း အသမ္မောဟသမ္ပဇဉ်
ဉာဏ်ကို ရရှိအောင် ကြိုးစားအားထုတ်ရန် အဋ္ဌကထာကြီးများက ညွှန်ကြား
ထားတော်မူကြ၏။ ဤညွှန်ကြားချက်များနှင့်အညီ အသမ္မောဟသမ္ပဇဉ်
ဉာဏ်ကို ရရှိရန်အတွက် ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းဆက်သွယ်ပုံ နည်းလမ်းဖြင့်၊ အကြောင်း
တရားတို့ကို ဆင်ခြင်ပုံ သိမ်းဆည်းပုံအပိုင်းကို ပဋ္ဌာန်းဒေသနာတော်နည်း
အားဖြင့် ဉာဏ်ကွန့်မြူးလိုသူ သူတော်ကောင်းများအတွက် ရည်ရွယ်၍ **ဤ
ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း ဆက်သွယ်ပုံအပိုင်း**ကို ရေးသားတင်ပြအပ်ပါသည်။

ဤအပိုင်းကို လေ့လာလိုသော အသင်သူတော်ကောင်းသည် ပဋ္ဌာန်း ပါဠိတော် ပစ္စယနိဒ္ဒေသပိုင်းပါဠိတော်ကိုလည်းကောင်း၊ ယင်းပါဠိတော်၏ မြန်မာပြန် အနက်ကိုလည်းကောင်း၊ ယင်းပါဠိတော်၏ ဆိုလိုရင်း အနက် အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်းကောင်း ကြိုတင်၍ အလွတ်ရအောင် လေ့ကျက်ထားဖို့ လိုအပ်ပေသည်။ သို့မှသာလျှင် ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းဆက်သွယ်ပုံ ကြောင်း-ကျိုး ဆက်နွှယ်မှုသဘောတရားကို ပိုမိုနက်ရှိုင်းစွာ နားလည်သဘောပေါက်နိုင်မည် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုသို့ လေ့ကျက်ပြီးသောအခါ အောက်ပါ ပဋ္ဌာန်းနှစ်ချက်စုကို အလွတ်ရအောင် ထပ်မံ လေ့ကျက်ပါ။ ယင်းပဋ္ဌာန်းနှစ်ချက်စုကိုလည်း ဆရာ စဉ်ဆက် သင်ကြား ပို့ချလာသည့် နည်းစနစ်အတိုင်း ကျေးဇူးတော်ရင် အဘိဇေမဟာရဋ္ဌဂုရု သက်တော်ရှည် မစိုးရိမ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ - **ပဋ္ဌာန်းအရစကောက် အကျဉ်းချုပ်** ကျမ်းစာ၌ လာရှိသည့်အတိုင်း ရေးသား တင်ပြအပ်ပါသည်။

နမော ဗုဒ္ဓဿ။

ပဋ္ဌာန်း (၂) ချက်စု

သဟဇာတကြီး (၄)

သဟဇာတ, နိဿယ, အတ္တိ, အဝိဂတတို့၌ ပစ္စည်းတရားကား —

- ၁။ အချင်းချင်းအားတပ်သော စိတ် (၈၉)၊ စေတသိက် (၅၂)၊ ပဝတ္ထိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး၊
- ၂။ အချင်းချင်းအားတပ်သော မဟာဘုတ် (၄)ပါး၊
- ၃။ အချင်းချင်းအားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး နှင့် ဟဒယဝတ္ထု။

၄။ စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌
ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် (၄)ခု၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဏ် (၁၀)၊ ရဟန္တာတို့၏
စုတိစိတ် ကြဉ်သော စိတ် (၇၅)၊ စေတသိက် (၅၂)၊ ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ
နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး၊

၅။ ဥပါဒါရုပ်အားတပ်သော မဟာဘူတ (၄)ပါးတည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား -

၁။ အချင်းချင်းမှ ထောက်အပ်သော စိတ် (၈၉)၊ စေတသိက် (၅၂)၊ ပဝတ္တိ
ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး၊

၂။ အချင်းချင်းမှ ထောက်အပ်သော မဟာဘူတ (၄)ပါး၊

၃။ အချင်းချင်းမှ ထောက်အပ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ
(၄)ပါးနှင့် ဟဒယဝတ္ထု၊

၄။ နာမက္ခန္ဓာမှ ထောက်အပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊

၅။ မဟာဘူတမှ ထောက်အပ်သော ဥပါဒါရုပ်တည်း။

သဟဇာတလတ် (၄)

အညမညန္တ ပစ္စည်းတရားကား - သဟဇာတ (၁) (၂) (၃)
ပစ္စည်းတရားတို့ပင်တည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား - သဟဇာတ (၁) (၂) (၃) ပစ္စယုပ္ပန်တရား
တို့ပင်တည်း။

ဝိပါကန္တ ပစ္စည်းတရားကား -

၁။ အချင်းချင်းအားတပ်သော ဝိပါကစိတ် ဆတ္တိံသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌ-
တ္တိံသ၊ ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး၊

၂။ ဝိပါကစိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌

၄ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

ဖြစ်သောအခါ အရှုပဝိပါက် (၄)ခု၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဏ် (၁၀)၊ ရဟန္တာ-
တို့၏ စုတိစိတ်ကြည်သော ဝိပါက်စိတ် ဗာဝိသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတ္တိသ၊
ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး၊

၃။ ဟဒယဝတ္ထုအား တပ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ (၄)
ပါးတည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား —

၁။ အချင်းချင်းမှ ထောက်အပ်သော ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိသ၊ စေတသိက်
အဋ္ဌတ္တိသ၊ ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး၊

၂။ ဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာမှ ထောက်အပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊

၃။ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာမှ ထောက်အပ်သော ဟဒယ
ဝတ္ထုတည်း။

သမ္ပယုတ္တန္တိ ပစ္စည်းတရားကား — သဟဇာတ (၁) ပစ္စည်းတရားတို့
ပင်တည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား — သဟဇာတ (၁) ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့ပင်
တည်း။

ဝိပ္ပယုတ္တန္တိ ပစ္စည်းတရားကား — သဟဇာတ (၃) (၄) ပစ္စည်း
တရားတို့တည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား — သဟဇာတ (၃) (၄) ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့
ပင်တည်း။

သဟဇာတဇယံ (၇)

ဧဟတုန္တိ ပစ္စည်းတရားကား — လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ အလော-
ဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟတည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား — သဟိတ်စိတ် ဧကသတ္တတိ၊ မောဟမူ ဒွေ၌ မောဟ ကြံသော စေတသိက် ဒွေပညာသ၊ သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တည်း။

အဓိပတိ၌ ပစ္စည်းတရားကား — အဓိပတိကိစ္စတပ်ခိုက် ဆန္ဒ၊ ဝီရိယ၊ စိတ်၊ ဝိမံသ (၃)ပါး (၄)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးတည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား — အဓိပတိပစ္စည်းကို ရခိုက်ရနေ မောဟမူ ဒွေ၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်ဇောကြံသော သာဓိပတိဇော (၅၂)ခု၊ အဓိပတိတရားကိုယ်၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ကြံသော စေတသိက် ဧကပညာသ၊ သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်တည်း။

ကမ္မ၌ ပစ္စည်းတရားကား — စေတနာတည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား — စိတ် (၈၉)၊ စေတနာကြံသော စေတသိက် ဧကပညာသ၊ စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တည်း။

အာဟာရ၌ ပစ္စည်းတရားကား — ဖဿ၊ စေတနာ၊ ဝိညာဏ်တည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား — စိတ် (၈၉)၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ၊ စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တည်း။

ဣန္ဒြိယ၌ ပစ္စည်းတရားကား — ဇီဝိတ၊ စိတ်၊ ဝေဒနာ၊ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ ဧကဂ္ဂတာ၊ ပညာတည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား — စိတ် (၈၉)၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ၊ စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တည်း။

ဈာန်၌ ပစ္စည်းတရားကား — ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ပီတိ၊ ဝေဒနာ၊ ဧကဂ္ဂတာတည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား — ဒွေပဉ္စဝိညာဏ် (၁၀) ကြံသော စိတ် (၇၉)၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ၊ စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တည်း။

၆ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

မဂ္ဂန္တိ ပစ္စည်းတရားကား — ပညာ၊ ဝိတက်၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာ-
ကမ္မန္တိ၊ သမ္မာအာဇီဝ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ ဧကဂ္ဂတာ၊ ဒိဋ္ဌိတည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား — သဟိတ်စိတ် ဧကသတ္တတိ၊ စေတသိက်
ဒွေပညာသ၊ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တည်း။

အာရမ္မဏ ၈-မျိုး (၁) ၁၁-မျိုး

အာရမ္မဏန္တိ ပစ္စည်းတရားကား — အာရုံ (၆)ပါးတည်း။ (၁)၊
ပစ္စုပ္ပန်၊ အတိတ်၊ အနာဂတ် ဖြစ်သော စိတ် (၈၉)၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ၊
ရုပ် အဋ္ဌဝိသ၊ ကာလဝိမုတ်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်တည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား — စိတ် (၈၉)၊ စေတသိက် ဒွေပညာသတည်း။

အာရမ္မဏာဓိပတိ၊ အာရမ္မဏူပနိဿယတိန္တိ ပစ္စည်းတရားကား —
အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ပစ္စုပ္ပန်၊ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ဣဋ္ဌ ဖြစ်သော
နိပ္ပန္နရုပ် အဋ္ဌာရသ၊ ဒေါသမူ ဒွေ၊ မောဟမူ ဒွေ၊ ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယ-
ဝိညာဏ် ကြဉ်သော စိတ် (၈၄)ခု၊ ဒေါသ၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကစ္စ၊ ဝိစိ-
ကိစ္ဆာ ကြဉ်သော စေတသိက် သတ္တစတ္တာလီသ၊ ကာလဝိမုတ်ဖြစ်သော
နိဗ္ဗာန်တည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား — အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘ
မူစိတ် (၈)ခု၊ မဟာကုသိုလ်စိတ် (၈)ခု၊ မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်
(၄)ခု၊ လောကုတ္တရာစိတ် (၈)ခု၊ ဒေါသ၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကစ္စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊
အပ္ပမညာ ကြဉ်သော စေတသိက် ပဉ္စစတ္တာလီသတည်း။

**ဝတ္ထာရမ္မဏသုရေဇာတနိဿယ၊ ဝတ္ထာရမ္မဏသုရေဇာတ၊ ဝတ္ထာ-
ရမ္မဏသုရေဇာတဝိပ္ပယုတ္တ၊ ဝတ္ထာရမ္မဏသုရေဇာတဋ္ဌိ၊ ဝတ္ထာရမ္မဏ-
သုရေဇာတအဝိဂတတိန္တိ ပစ္စည်းတရားကား** — မရဏာသန္နအခါ စုတိစိတ်
မှ ပြန်၍ရေသည်ရှိသော် (၁၇)ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော

ဟဒယဝတ္ထုတည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား - ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတ နိဿယပစ္စည်းကို ရသောအခါ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ကာမဇော တစ်ခုယုတ် (၃၀)၊ တဒါရုံ၊ ဧကာဒသ၊ အဘိညာဏ် ဒွေ၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိရတီ၊ အပ္ပမညာ ကြင်သော စေတသိက် စတုစတ္တာလီသတည်း။

**အာရမ္မဏပုရေဇာတ၊ အာရမ္မဏပုရေဇာတဌီ၊ အာရမ္မဏပုရ-
ဇာတအဓိဂတတိန္တိ ပစ္စည်းတရားကား** - ပစ္စုပ္ပန် နိပ္ပန္နရုပ် အဋ္ဌာရသတည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား - ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အာရမ္မဏပုရေဇာတ ပစ္စည်းကို ရခိုက်ရနေ ကာမစိတ် စတုပညာသ၊ အဘိညာဏ် ဒွေ၊ အပ္ပမညာ ကြင်သော စေတသိက် ပညာသတည်း။

အနန္တရမျိုး (၇)

**အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ အနန္တရပနိဿယ၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတတိန္တိ ပစ္စည်း
တရားကား** - ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်ကြင်သော ရှေးရှေးသော စိတ် (၈၉)၊ စေတသိက် ဒွေပညာသတည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား - ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်နှင့်တကွ နောက် နောက်သော စိတ် (၈၉)၊ စေတသိက် ဒွေပညာသတည်း။

အာသေဝနန္တိ ပစ္စည်းတရားကား - အဆုံးဇောကြင်သော ရှေးရှေး သော လောကီဇော သတ္တစတ္တာလီသ၊ စေတသိက် ဒွေပညာသတည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား - ပထမဇော၊ ဖိုလ်ဇော ကြင်သော နောက် နောက်၌ ဖြစ်သော ဇော ဧကပညာသ၊ စေတသိက် ဒွေပညာသတည်း။

အနန္တရမျိုး - ကမ္မန္တိ ပစ္စည်းတရားကား - မဂ် (၄)ခု၌ ရှိသော စေတနာတည်း။

၈ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား - မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ် (၄)ခု၊ စေတသိက် ဆတ္တိံသတည်း။

ဝတ္ထုမျိုး (၆)

ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတဗိပ္ပယုတ္တ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတတ္ထိ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတအဝိဂတတိန္တံ ပစ္စည်းတရားကား — ပဝတ္တိအခါ ဆဝတ္ထုတည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား — ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် (၄)ခု ကြဉ်သော စိတ် (၈၅)ခု၊ စေတသိက် ဒွေပညာသတည်း။

ဝတ္ထုပုရေဇာတိန္ဒြိယန္တံ ပစ္စည်းတရားကား — ရှေးဦးအစ အတိတဘဝနှင့် အတူပေါ်သော မဇ္ဈိမာယုက စက္ခုဝတ္ထု ။ ပ ။ ရှေးဦးအစ အတိတဘဝနှင့် အတူပေါ်သော မဇ္ဈိမာယုက ကာယဝတ္ထုတည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား — ဒွေပဉ္စဝိညာဏ် (၁၀)၊ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေတသိက် (၇)ခုတည်း။

ပစ္ဆာဇာတမျိုး (၄)

ပစ္ဆာဇာတ၊ ပစ္ဆာဇာတဗိပ္ပယုတ္တ၊ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ၊ ပစ္ဆာဇာတအဝိဂတတိန္တံ ပစ္စည်းတရားကား — ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် (၄)ခု ကြဉ်သော ပထမဘဝအစရှိသော နောက်နောက်၌ဖြစ်သော စိတ် (၈၅)ခု၊ စေတသိက် ဒွေပညာသတည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား — ပဋိသန္ဓေ အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့် အတူပေါ်၍ ရုပ်၏ ဌီသို့ ရောက်သော ဧကဇကာယ၊ ဒွိဇကာယ၊ တိဇကာယ၊ စတုဇကာယတည်း။

နာနာကွဏိက ကမ္မမျိုး (၆)

နာနာကွဏိကကမ္မန္တံ ပစ္စည်းတရားကား — အတိတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်ကံ (၂၁)၊ အကုသိုလ်ကံ (၁၂) တည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား — ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတ္တိံသ၊ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်၊ အသညသတ် ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တိ ကမ္မဇရုပ်တည်း။

နာနာကွဏိကကမ္မမျိုး - အနုန္တရ၊ သမနုန္တရ၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတတို့၌ ပစ္စည်းတရားကား — မဂ် (၄)ခု၌ ရှိသော စေတနာတည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား — မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ် (၄)ခု၊ စေတသိက် ဆတ္တိံသ နာမက္ခန္ဓာတည်း။

နာနာကွဏိကကမ္မမျိုး - ဥပနိဿယ၌ ပစ္စည်းတရားကား - အတိတ် ဖြစ်သော ကုသိုလ်ကံ (၂၁)၊ အကုသိုလ်ကံ (၁၂) တည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား — ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတ္တိံသ နာမက္ခန္ဓာတည်း။

ရူပအာဟာရမျိုး (၃)

ရူပအာဟာရ၊ ရူပအာဟာရတ္ထိ၊ ရူပအာဟာရအဝိဂတတို့၌ ပစ္စည်း-တရားကား — စတုသမုဋ္ဌာနိက ဩဇာတည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား — ကလာပ်တူ ဩဇာကြည်သော ကလာပ်တူ ကလာပ်ပြားဖြစ်သော စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်တည်း။

ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယမျိုး (၃)

ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ၊ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိ၊ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယအဝိဂတတို့၌ ပစ္စည်းတရားကား — ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြိယတည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား — ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ ကြည်သော ကလာပ်တူ ကမ္မဇ ရုပ် (၉)ခု (၈)ခုတည်း။

ပကတူပနိဿယ (၁)

ပကတူပနိဿယ၌ ပစ္စည်းတရားကား — ဗလဝဖြစ်သော စိတ် (၈၉)၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ၊ ရုပ်အဋ္ဌဝီသ၊ ပစ္စည်းဖြစ်ထိုက်သော အချို့သော ပညတ်တည်း။

ပစ္စယုပ္ပန်တရားကား — စိတ် (၈၉)၊ စေတသိက် ဒွေပညာသတည်း။

ပဋ္ဌာန်း (၂) ချက်စု ပြီး၏။

ဆိုလိုရင်းသဘော အကျဉ်းချုပ်

သဟဇာတကြီး၊ သဟဇာတလတ်၊ သဟဇာတငယ်ဟူသော **သဟဇာတမျိုး၌** အကြောင်းတရားနှင့် အကျိုးတရားတို့ကား ပြိုင်တူဖြစ်ကြသော တရားတို့ပင် ဖြစ်ကြ၏။ ပြိုင်တူဖြစ်ကြသော တရားစုတို့တွင် တစ်ခုသည် တစ်ခုအား “ကျွန်းကိုင်းမှီ ကိုင်းကျွန်းမှီ” ဟူ၏သို့ အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ကျေးဇူးပြုကြသော တရားတို့ ဖြစ်ကြ၏။

အာရမ္မဏမျိုး၌ အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့ကား ကာလသုံးပါး၌ ဖြစ်ကြသော စိတ် စေတသိက် ရုပ် ပရမတ်တရားများနှင့် ကာလဝိမုတ်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန် ပညတ် တရားတို့ ဖြစ်ကြ၏။ သိစရာအာရုံအဖြစ် ရပ်တည်၍ ကျေးဇူးပြုပေးကြသော အာရမ္မဏ အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့တည်း။ ယင်း အာရုံတို့ကို သိတတ်သော စိတ်စေတသိက် နာမ်တရားစုတို့သည် ပစ္စုပ္ပန် ပစ္စယုပ္ပန် အကျိုးတရားတို့တည်း။ အာရုံနှင့် အာရမ္မဏိကတည်း။ သိစရာ အာရုံနှင့် သိတတ်သော အာရမ္မဏိက နာမ်တရားစုတည်း။

အနန္တရမျိုး၌ အကြောင်းပစ္စည်းတရားကား ရှေးစိတ္တက္ခဏာ နာမ်တရားစုတည်း။ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရားကား နောက်စိတ္တက္ခဏာ နာမ်တရားစုတည်း။ အကြောင်း စိတ္တက္ခဏာနှင့် အကျိုးစိတ္တက္ခဏာတို့၏ အကြား၌ တစ်စုံတစ်ခုသော ခြားဆီးထားသောတရား မရှိပေ။

ဝတ္ထုမျိုး၌ အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့ကား ဌီကာလသို့ ရောက်ရှိနေသော ဝတ္ထုရုပ် (၆)မျိုးတို့တည်း။ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကား ဆိုင်ရာ နာမ်တရားစုတို့တည်း။ အကြောင်းအကျိုး နှစ်ရပ်လုံးကား ပစ္စုပ္ပန်ချည်းသာတည်း။

ပစ္ဆာဇာတမျိုး၌ အကြောင်းတရားတို့ကား နောက်နောက်သော စိတ္တက္ခဏာ နာမ်တရားစုတည်း။ အကျိုးတရားကား ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဌီကာလသို့ ရောက်ရှိလာသော ရုပ်တရားစုတည်း။

နာမာက္ခဏိကကပ္ပမျိုး၌ အကြောင်းတရားနှင့် အကျိုးတရားတို့ကား ဖြစ်ပေါ်ကြသည့် ခဏချင်း မတူညီကြပေ။ အကြောင်းပစ္စည်းတရားနှင့် အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

- ၁။ စိတ္တက္ခဏာ တစ်ခုသော်လည်းကောင်း = ရှေးစိတ္တက္ခဏာနှင့် နောက်စိတ္တက္ခဏာသော်လည်းကောင်း (= မဂ်နှင့် ဖိုလ်)،
- ၂။ စိတ္တက္ခဏာ များစွာသော်လည်းကောင်း၊
- ၃။ ဘဝသော်လည်းကောင်း၊
- ၄။ ဘဝပေါင်း များစွာသော်လည်းကောင်း၊
- ၅။ ကမ္ဘာပေါင်း များစွာသော်လည်းကောင်း -
ဝေးကွာမှု ရှိနိုင်၏။

ရူပအာဟာရမျိုး၌ အကြောင်းတရားနှင့် အကျိုးတရား နှစ်မျိုးလုံးသည် ရုပ်တရားစုသာတည်း။ ဩဇာက အာဟာရဇရုပ်တို့အား ကျေးဇူးပြုပုံ

အပိုင်းတည်း။ ဌီကာလသို့ ရောက်ရှိလာသော သြဇာက သြဇဋ္ဌမကရုပ်တို့ကို ဖြစ်စေပုံအပိုင်းတည်း။

ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယမျိုး၌ ကလာပ်တူ ဇီဝိတက ကလာပ်တူ ကမ္မဇရုပ်တို့ အား ကျေးဇူးပြု၏။ အနုပါလကသတ္တိတည်း။ အကြောင်းအကျိုး နှစ်ရပ်လုံး ရုပ်တရားစုချည်းသာတည်း။ အကြောင်းအကျိုး နှစ်ရပ်လုံး ပြိုင်တူဖြစ်၏။

ပကတူပနိဿယကား — ပင်ကိုယ်ပကတိသဘောအားဖြင့် အား-ကြီးသောမှီရာ အကြောင်းပစ္စည်းတရားတည်း။ အကြောင်းတရားပိုင်း၌ စိတ်စေတသိက် ရုပ်တရားများနှင့် ပစ္စည်းဖြစ်ထိုက်သော အချို့သော ပညတ်တရားများ ပါဝင်ကြ၏။ အကျိုးတရားပိုင်း၌ စိတ် စေတသိက် တရားတို့သာ ပါဝင်ကြ၏။ အကြောင်းပရမတ်တရားနှင့် အကျိုးပရမတ်တရားတို့ကား စိတ္တက္ခဏာချင်း နီးကပ်မှုလည်း ရှိနိုင်၏။ ဝေးကွာမှုလည်း ရှိနိုင်၏။

ကြိုတင် သိမှတ်ထားရန်

ဤအပိုင်းတွင် တိဟိတ် လူသားတစ်ဦး၏ ပဋိသန္ဓေ ခန္ဓာငါးပါး စသည်ကိုသာ ဦးစားပေး၍ ရှေးဦးစွာ ရေးသားတင်ပြအပ်ပါသည်။ ပစ္စုပ္ပန် ပဋိသန္ဓေကိုသာ ရှေးဦးစွာ ဖော်ပြလိုသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပစ္စမနည်း ကြောင်းကျိုးဆက်သွယ်ပုံကို ပြန်လည်၍ အာရုံယူထားပါ။ နာမ် ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်းဇယားများတွင် ရေးသားတင်ပြထားသည့်အတိုင်း စိတ္တက္ခဏာတိုင်း၌ ခန္ဓာငါးပါးဖွဲ့၍ ခန္ဓာငါးပါးနည်းဖြင့် ကြောင်းကျိုးဆက်သွယ်ပုံကို တင်ပြမည် ဖြစ်ပေသည်။ သို့သော် နာမ်ခန္ဓာတို့၌ကား စုပေါင်း၍ ရေးသားတင်ပြမည် ဖြစ်ပေသည်။

ရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားသည် —

၁။ စိတ္တဇရုပ်၊

- ၂။ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်၊
- ၃။ ဗာဟိရရုပ်၊
- ၄။ အာဟာရဇရုပ်၊
- ၅။ ဥတုဇရုပ်၊
- ၆။ အသညသတ် ကမ္မဇရုပ်၊
- ၇။ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ် -

ဟူ၍ ဤသို့လျှင် (၇)မျိုး ရှိ၏။ ထိုတွင်လည်း စိတ္တဇရုပ်သည် -

- ၁။ ကုသိုလ် စိတ္တဇရုပ်၊
- ၂။ အကုသိုလ် စိတ္တဇရုပ်၊
- ၃။ ဝိပါက် စိတ္တဇရုပ်၊
- ၄။ ကြိယာ စိတ္တဇရုပ် ဟူ၍ (၄)မျိုး ရှိပေသည်။

ယင်းရုပ်တရားတို့သည် ဆိုင်ရာ စိတ္တက္ခဏတို့၌ ထင်ရှားပေလတ္တံ့။ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်သည်လည်း အဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်၊ ဒွိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်၊ တိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်ဟူ၍ (၃)မျိုး ရှိပြန်ရာ ရှေးဦးစွာ ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို ရေးသား တင်ပြပေအံ့။

ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

ဟဒယဝတ္ထုမှ တစ်ပါးသော ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၂ ၊
၂။ ရုပ်သဟဇာတမျိုး	—	၅ ၊
၃။ ပစ္ဆာဇာတမျိုး	—	၄ ၊
၄။ ရူပဇိဝိတိန္ဒြိယမျိုး	—	၃ ၊

၅။ နာနာကွဏိကကမ္မ — ၁ ၊

ဤ(၂၅)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ဟဒယဝတ္ထုမှ တစ်ပါးသော ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်
ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် —

၁။ (က) ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ (၄)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ကြဉ်သော
စေတသိက် (၃၃) - အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရား
တို့က **သဟဇာတ နိဿယ ဝိပါက ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတ
သတ္တိ၊ (၆)။**

(ခ) အလောဘ အဒေါသ အမောဟ - ဟိတ် (၃)ပါး ပစ္စည်းတရား
တို့က **ဟေတုသတ္တိ၊**

(ဂ) စေတနာပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္တိ၊**

(ဃ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ်ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္တိ၊**

(င) နာမ်က္ခန္ဓေ (၈)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္တိ၊**

(စ) သောမနဿသဟဂုတ် တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်ဖြစ်အံ့ -
ဈာန် (၅)ပါး၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇ-
ရုပ်ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဈာနသတ္တိ၊**

(ဆ) ဝိရတိကြဉ်သော မဂ္ဂင် (၅)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **မဂ္ဂသတ္တိ၊ (၆)။**
(၆ + ၆ = ၁၂)။

၂။ ကလာပ်တူ အစိတ်အပေါင်း မဟာဘုတ်လေးပါး ပစ္စည်းတရားတို့က
ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ **သဟဇာတ အညမည နိဿယ အတ္ထိ
အဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။**

၃။ ပစ္ဆာဇာတဖြစ်သော ပထမဘဝင် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က

ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၄)။

၄။ ကလာပ်တူ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ ပစ္စည်းတရားတို့က ရူပဇီဝိတိန္ဒြေယ ရူပဇီဝိတိ-
န္ဒြေယတ္ထိ ရူပဇီဝိတိန္ဒြေယအဝိဂတသတ္ထိ၊ (၃)။

၅။ တိဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌ ကာမကုသိုလ်ကံ (၄)ခု ပစ္စည်းတရားတို့က နာနာက္ခ-
ဏိကကမ္မသတ္ထိ၊ (၁)။

ဤ (၂၅)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ကျေးဇူး
ပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

[မှတ်ချက် - (၁) သောမနဿ သဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသ-
ခါရိက ပဋိသန္ဓေ၊ (၂) သောမနဿ သဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် သသခါရိက
ပဋိသန္ဓေ၊ (၃) ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသခါရိက ပဋိသန္ဓေ၊
(၄) ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် သသခါရိက ပဋိသန္ဓေဟု ကာမ
တိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ (၄)မျိုး ရှိရာ အသင်သူတော်ကောင်းသည် ဤဘဝတွင်
မိမိ၏ ရုပ်နာမ်သန္တာန်အစဉ်တွင် ဖြစ်ခဲ့သည့် ပဋိသန္ဓေကိုသာ ရွေးချယ်၍
ရှုပါ။ သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေဖြစ်လျှင် နာမ်တရား
(၃၄), ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်လျှင် နာမ်တရား
(၃၃) - အသီးအသီး ဖြစ်ပေသည်။ အလားတူပင် နာနာက္ခဏိကကမ္မ
ပိုင်းတွင်လည်း ကာမတိဟိတ် ကုသိုလ်ကံ (၄)မျိုးတို့တွင် မိမိ၏ ပဋိသန္ဓေကို
ဖြစ်စေသော ကံတစ်ခုကိုသာ ရွေးချယ်စိစစ်၍ ရှုပါ။

ဤအထက်တွင် တင်ပြထားသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့တွင်
ပစ္ဆာဇာတအကြောင်းပစ္စည်းနှင့် နာနာက္ခဏိကကမ္မအကြောင်းပစ္စည်းမှ လွဲ၍
ကြွင်းကျန်သော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့ကား အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရား
တို့နှင့် ပြိုင်တူဖြစ်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် နာမ်သဟဇာတမျိုး ရုပ်သဟဇာတမျိုး
တို့၌လည်း အကျိုးဝင်၏။ ဇီဝိတနှင့် ယင်းပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တို့မှာလည်း
ပြိုင်တူဖြစ်ကြသော ရုပ်တရား အချင်းချင်းပင် ဖြစ်ကြ၍ ရူပဇီဝိတိန္ဒြေယမျိုး-

၁၆ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

သို့လည်း သက်ဝင်၏။ ကလာပ်တူ ဇီဝိတက ကလာပ်တူ ကမ္မဇရုပ်တို့အား
ကျေးဇူးပြုပုံအခြင်းအရာကို ဉာဏ်ဖြင့် မြင်အောင်ကြည့်၍ ရှုပါ။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
ပစ္စမနည်းအတိုင်း ကြောင်းကျိုးဆက်နွှယ်မှုသဘောကို ဉာဏ်ဖြင့် မြင်အောင်
ကြည့်၍ ရှုပြီးသူအတွက် အလွန်ကြီး မခက်ခဲတော့ပြီ။]

ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စယုပ္ပန်တရား-
တို့သည် -

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၃ ၊
၂။ ရုပ်သဟဇာတမျိုး	—	၄ ၊
၃။ ပစ္စာဇာတမျိုး	—	၄ ၊
၄။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယမျိုး	—	၃ ၊
၅။ နာနာက္ခဏိကကမ္မ	—	၁ ၊

ဤ (၂၅)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ကျေး-
ဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စယုပ္ပန်တရား-
တို့သည် -

၁။ (က) ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ (၄)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ကြင်သော
စေတသိက် (၃၃) - အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရား
တို့က သဟဇာတ အညမည နိဿယ ဝိပါက ဗိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ
အဓိဂတသတ္တိ၊ (၇)။

(ခ) အလောဘ အဒေါသ အမောဟ - ဟိတ် (၃)ပါး ပစ္စည်းတရား
တို့က ဟေတုသတ္တိ၊

(ဂ) စေတနာပစ္စည်းတရားက သဟဇာတကမ္မသတ္တိ၊

(ဃ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က အာဟာရသတ္တိ၊

(င) နာမ်က္ခန္ဓ (၈)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က ဣန္ဒြိယသတ္တိ၊

(စ) သောမနဿသဟဂုတ် တိဟိတ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် ဟဒယ-
ဝတ္ထုဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၅)ပါး၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် တိဟိတ်
ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် ဟဒယဝတ္ထုဖြစ်အံ့ - ပီတိကြည်သော ဈာန်
(၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က ဈာနသတ္တိ၊

(ဆ) ဝိရတိကြည်သော မဂ္ဂင် (၅)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က မဂ္ဂသတ္တိ၊ (၆)။
(၇ + ၆ = ၁၃)။

၂။ ကလာပ်တူ အစိတ်အပေါင်း မဟာဘူတ (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က
သဟဇာတ နိဿယ အတ္တိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၄)။

၃။ ပစ္ဆာဇာတဖြစ်သော (ပဋိသန္ဓေနောင်) ပထမဘဝင် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်း
တရားတို့က ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္တိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၄)။

၄။ ကလာပ်တူ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ ပစ္စည်းတရားတို့က ရူပဇီဝိတိန္ဒြေ ရူပဇီဝိတိ-
န္ဒြေသတ္တိ ရူပဇီဝိတိန္ဒြေအဝိဂတသတ္တိ၊ (၃)။

၅။ တိဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌ ကာမကုသိုလ်ကံ (၄)ခု ပစ္စည်းတရားတို့က နာနာက္ခ-
ဏိကကမ္မသတ္တိ၊ (၁)။

ဤ (၂၅)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ (၄) ပါး ပြစ်ပေါ်လာပုံ

ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ (၄)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ကြဉ်သော စေတသိက် (၃၃) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၃ ၊
၂။ ရုပ်သဟဇာတမျိုး	—	၆ ၊
၃။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၁ ၊
၄။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၅။ နာနာက္ခဏိကကမ္မမျိုး	—	၂ ၊

ဤ(၂၇)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ (၄)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ကြဉ်သော စေတသိက် (၃၃) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ကာမတိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ (၄)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ကြဉ်သော စေတသိက် (၃၃) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **သဟဇာတ အညမည နိဿယ ဝိပါက သမ္ပယုတ္တ အတ္တိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၇)။**

(ခ) သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ (၄)ခု နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော အလောဘ အဒေါသ အမောဟ - ဟိတ် (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဟေတုသတ္တိ၊**

(ဂ) စေတနာပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္တိ၊**

(ဃ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္တိ၊**

(င) နာမ်ဣန္ဒြေ (၈)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္တိ၊**

(စ) သောမနဿသဟဂုတ် တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၅) ပါး၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်အံ့ ဈာန် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဈာနသတ္တိ**၊

(ဆ) ပညာ ဝိတက် ဝီရိယ သတိ ဧကဂ္ဂတာ - မဂ္ဂင် (၅)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **မဂ္ဂသတ္တိ**၊ (၆)။ (၇ + ၆ = ၁၃)။

၂။ မိမိဟု ဆိုအပ်သော ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ (၄)ခု နာမက္ခန္ဓာနှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုပစ္စည်းတရားတို့က **သဟဇာတ အည-မည နိဿယ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္တိ အဝိဂတသတ္တိ**၊ (၆)။

၃။ ကံ-ကမ္မနိမိတ်-ဂတိနိမိတ် (၃)မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော ပစ္စည်းတရားက **အာရမ္မဏသတ္တိ**၊ (၁)။

၄။ လွန်လေပြီးသော အတိတ်ဘဝဝယ် ချုပ်လေပြီးသော စုတိစိတ် (၁၉) မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော စုတိနာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္တိ ဝိဂတသတ္တိ**၊ (၅)။

၅။ အတိတ်ဖြစ်သော တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ ကာမကုသိုလ်ကံ (၄)ခု ပစ္စည်းတရားတို့က **နာနာက္ခဏိကကမ္မ ပကတူပနိဿယသတ္တိ**၊ (၂)။

ဤ (၂၇)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့် အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

[မှတ်ချက်] - ဤ၌လည်း ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ (၄)မျိုးတို့တွင် သတ္တဝါ တစ်ဦးအတွက် တစ်ခုသော ဘဝဝယ် ပဋိသန္ဓေ တစ်မျိုးသာ ဖြစ်၏။ အလားတူပင် ကာမတိဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌ ကုသိုလ်ကံ (၄)မျိုးတို့တွင် ပဋိသန္ဓေ အကျိုးကို ဖြစ်စေသော ကုသိုလ်ကံမှာ ဘဝတစ်ခုအတွက် တစ်မျိုးသာ ဖြစ်သည်။ သို့သော် ပဝတ္တိအကျိုးနှင့် ပဝတ္တိအကျိုးကို ဖြစ်စေသော ကံတို့မှာ အမျိုးမျိုး ဖြစ်နိုင်ပေသည်။]

ဘဝင်ခန္ဓာ (၅) ပါးမှ ဘဝင်ရူပက္ခန္ဓာ

ယေဘုယျအားဖြင့် ဘဝင်စိတ္တက္ခဏတို့၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍
ဖြစ်ကောင်းသော ရုပ်တို့ကား —

- (က) စိတ္တဇရုပ်၊
- (ခ) ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်၊
- (ဂ) ဥတုဇရုပ်၊
- (ဃ) အာဟာရဇရုပ် - ဤ (၄)မျိုးတို့တည်း။

ယင်းဘဝင်စိတ်တို့၏ ဌီခဏ ဘဝင်ခဏတို့နှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်-
ကောင်းသော ရုပ်တို့ကား —

- (က) ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်၊
- (ခ) ဥတုဇရုပ်၊
- (ဂ) အာဟာရဇရုပ် - ဤ (၃)မျိုးတို့တည်း။

[မှတ်ချက်] — ပဋိသန္ဓေနှောင် ပထမဘဝင် အစရှိသော အချို့သော
ဘဝင်စိတ္တက္ခဏတို့၌ကား အာဟာရဇရုပ်များ မဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြသေးပေ။ အမိ
စားမျိုးလိုက်သော အစာအာဟာရသည် ကိုယ်ဝန်သားငယ်၏ ခန္ဓာအိမ်တွင်း-
သို့ ပျံ့နှံ့ရာ အချိန်ကာလမှစ၍ အာဟာရဇရုပ်များ ဖြစ်ခွင့်ရှိကြပေသည်။

ဘဝင် ရူပက္ခန္ဓာ

ဘဝင် စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် —

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၂ ၊
၂။ ရုပ်သဟဇာတမျိုး	—	၅ ၊
၃။ ပစ္စာဇာတမျိုး	—	၄ ၊
၄။ ရူပအာဟာရမျိုး	—	၃ ၊

ဤ (၂၄) မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့် အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ဘဝင်စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ (က) ကာမတိဟိတ်ဘဝင် (၄)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ကြဉ်သော စေတ-
သိက် (၃၃) - အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က
သဟဇာတ နိဿယ ဝိပါက ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၆)။

(ခ) ယင်းကာမတိဟိတ် ဘဝင်နာမက္ခန္ဓာ၌တည်ရှိသော အလောဘ
အဒေါသ အမောဟ - ဟိတ် (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဟေတု
သတ္ထိ၊**

(ဂ) စေတနာပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္ထိ၊**

(ဃ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္ထိ၊**

(င) နာမ်ကုဋေ (၈)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္ထိ၊**

(စ) သောမနဿသဟဂုတ် တိဟိတ်ဘဝင်ဖြစ်အံ့ - ဈာနင် (၅)ပါး၊
ဥပေက္ခာသဟဂုတ် တိဟိတ်ဘဝင်ဖြစ်အံ့ - ဈာနင် (၄)ပါး ပစ္စည်း
တရားတို့က **ဈာနသတ္ထိ၊**

(ဆ) ဝိရတိကြဉ်သော မဂ္ဂင် (၅)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **မဂ္ဂသတ္ထိ၊ (၆)။**
(၆ + ၆ = ၁၂)။

၂။ ကလာပ်တူ အစိတ်အပေါင်း မဟာဘူတ (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က
ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ **သဟဇာတ အညမည နိဿယ အတ္ထိ
အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၅)။**

၃။ ပစ္ဆာဇာတဖြစ်သော ထိုက်သင့်ရာ ဝိပါက ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်း-
တရားတို့က **ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၄)။**

၂၂ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

၄။ ကလာပ်တူဩဇာကြည်သော ကလာပ်တူ ကလာပ်ပြားဖြစ်သော စတု-
သမုဋ္ဌာနိကဩဇာ ပစ္စည်းတရားတို့က ရူပအာဟာရ ရူပအာဟာရတ္ထိ
ရူပအာဟာရအဓိဂတသတ္တိ၊ (၃)။

ဤ(၂၄)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

**ဘဝင်စိတ်၏ ဥပါဒ်-ဦး-ဘင်-ခဏတို့နှင့် အတူပြိုင်၍ဖြစ်သော
ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်တည်နေရပုံ**

ယင်းပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်တရားတို့သည် —

၁။ ရုပ်သဟဇာတမျိုး	—	၅ ၊
၂။ ပစ္ဆာဇာတမျိုး	—	၄ ၊
၃။ ရူပအာဟာရမျိုး	—	၃ ၊
၄။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယမျိုး	—	၃ ၊
၅။ နာနာက္ခဏိကကမ္မ	—	၁ ၊

ဤ(၁၆)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ယင်းပဝတ္တိကမ္မဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် —

၁။ ကလာပ်တူ အစိတ်အပေါင်း မဟာဘူတ (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က
ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ သဟဇာတ အညမည နိဿယ အတ္တိ
အဓိဂတသတ္တိ၊ (၅)။

၂။ ပစ္ဆာဇာတဖြစ်သော ဝိပါက် ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က
ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္တိ အဓိဂတသတ္တိ၊ (၄)။

၃။ ကလာပ်တူဩဇာကြဉ်သော ကလာပ်တူ ကလာပ်ပြားဖြစ်သော စတု
သမုဋ္ဌာနိကဩဇာ ပစ္စည်းတရားတို့က ရူပအာဟာရ ရူပအာဟာရတ္ထိ
ရူပအာဟာရအဓိဂတသတ္တိ၊ (၃)။

၄။ ကလာပ်တူ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေပစ္စည်းတရားတို့က ရူပဇီဝိတိန္ဒြေယ ရူပဇီဝိတိ-
န္ဒြေယတ္ထိ ရူပဇီဝိတိန္ဒြေယအဓိဂတသတ္တိ၊ (၃)။

၅။ အတိတ်ဖြစ်သော ကာမကုသိုလ်ကံ (၈), အကုသိုလ်ကံ (၁၂) - ဤ
(၂၀)သော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော ပစ္စည်း
တရားတို့က နာနာက္ခဏိကကမ္မသတ္တိ၊ (၁)။

ဤ(၁၆)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

**ဘဝင်စိတ်၏ ဥပါဒ်-ဦး-ဘင်-ခဏတို့နှင့် အတူပြိုင်၍ဖြစ်သော
ဥတုဇရုပ် အာဟာရဇရုပ်တို့၏ ပြစ်ပေါ်တည်နေရပုံ**

ယင်းဥတုဇရုပ် အာဟာရဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ ရုပ်သဟဇာတမျိုး	—	၅ ၊
၂။ ပစ္စာဇာတမျိုး	—	၄ ၊
၃။ ရူပအာဟာရမျိုး	—	၃ ၊

ဤ(၁၂)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ယင်းဥတုဇရုပ် အာဟာရဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ ကလာပ်တူ အစိတ်အပေါင်း မဟာဘူတ (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က
ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ သဟဇာတ အညမည နိဿယ အတ္တိ
အဓိဂတသတ္တိ၊ (၅)။

၂။ ပစ္ဆာဇာတဖြစ်သော ဝိပါက ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က
ပစ္ဆာဇာတ ပစ္ဆာဇာတဗိပ္ပယုတ္တ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ ပစ္ဆာဇာတအဝိဂတသတ္တိ၊
(၄)။

၃။ ကလာပ်တူဩဇာ ကြည်သော ကလာပ်တူ ကလာပ်ပြားဖြစ်သော စတု
သမုဋ္ဌာနိကဩဇာ ပစ္စည်းတရားတို့က ရူပအာဟာရ ရူပအာဟာရတ္ထိ
ရူပအာဟာရအဝိဂတသတ္တိ၊ (၃)။

ဤ(၁၂)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

[မှတ်ချက် — ဘဝင်၏နောင်၌ ဘဝင် သို့မဟုတ် စုတိကဲ့သို့သော
ဝိပါကနာမ်တရားစုလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း သို့မဟုတ် မနော-
ဒွါရာဝဇ္ဇန်းကဲ့သို့သော ကြိယာနာမ်တရားစုလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ သို့အတွက်
ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းပိုင်းတွင် ဝိပါက ကြိယာ နာမ်တရားများကို ပစ္ဆာဇာတ
ပစ္စည်းတရား အဖြစ်ဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။ တစ်ဖန် ဥတုဇရုပ် အာဟာ-
ရဇရုပ်တို့ကို စုပေါင်းရေးသားထားသော်လည်း ရှုသည့်အခါ ခွဲရှုပါ။ ပစ္စည်း
အမျိုးအစားနှင့် အရေအတွက် တူညီ၍ စုပေါင်းရေးသားတင်ပြထားခြင်း
ဖြစ်ပေသည်။]

ယထာရဟ = ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ

ရုပ်သဟဇာတမျိုးကို ဆိုရာ၌ ယထာရဟ = ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ၏
အဓိပ္ပါယ်ကား —

၁။ (၃)ပါး (၃)ပါးကုန်သော မဟာဘုတ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် (၁)ပါး
(၁)ပါးသော မဟာဘုတ် ပစ္စည်းတရားက —

၂။ (၁)ပါး (၁)ပါးသော မဟာဘုတ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားသည် (၃)ပါး (၃)ပါး
ကုန်သော မဟာဘုတ် ပစ္စည်းတရားတို့က —

၃။ (၂)ပါး (၂)ပါးကုန်သော မဟာဘုတ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် (၂)ပါး (၂)ပါးကုန်သော မဟာဘုတ် ပစ္စည်းတရားတို့က — **သဟဇာတ အညမည နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ**၊

၄။ ကလာပ်တူ ဥပါဒါရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် ကလာပ်တူ အစိတ် အပေါင်း မဟာဘုတ် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **သဟဇာတ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ**၊

ဤကဲ့သို့သော သတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုမှုကို ဆိုလိုသည်။ နာမ်ခန္ဓာ (၄)ပါးတို့၌လည်း နည်းမှီ၍ သဘောပေါက်ပါ။

၁။ (၃)ပါး (၃)ပါးကုန်သော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် (၁)ပါး (၁)ပါးသော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားက —

၂။ (၁)ပါး (၁)ပါးသော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားသည် (၃)ပါး (၃)ပါး ကုန်သော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က —

၃။ (၂)ပါး (၂)ပါးကုန်သော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် (၂)ပါး (၂)ပါးကုန်သော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **သဟဇာတ အညမည နိဿယ သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတ** စသော ပစ္စယသတ္တိတို့ဖြင့် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုမှုကို ဆိုလိုပေသည်။

ကာမတိဟိတ် ဘဝင် နာမက္ခန္ဓာ (၄) ပါး ပြန်ပေါ်တည်နေရပုံ

ကာမတိဟိတ် ဘဝင် (၄)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ကြင်သော စေတသိက် (၃၃) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် —

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး — ၁၃ ၊

၂။ အာရမ္မဏမျိုး — ၁ ၊

၂၆ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ နာနာကွဏိကကမ္မမျိုး	—	၂ ၊

ဤ(၂၆)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ကာမတိဟိတ် ဘဝင် (၄)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ကြဉ်သော စေတသိက်
(၃၃) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် —

၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ကာမတိဟိတ် ဘဝင်
(၄)ခု၊ စေတသိက် (၃၃) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရား
တို့က ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ **သဟဇာတ အညမည နိဿယ**
ဝိပါက သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၇)။

(ခ) သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ကာမတိဟိတ် ဘဝင်
(၄)ခု နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော အလောဘ အဒေါသ အ-
မောဟ - ဟိတ် (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဟေတုသတ္တိ၊**

(ဂ) စေတနာပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္တိ၊**

(ဃ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္တိ၊**

(င) နာမ်ဣန္ဒြေ (၈)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္တိ၊**

(စ) သောမနဿသဟဂုတ် တိဟိတ်ဘဝင် ဖြစ်အံ့ - ဈာနင် (၅)ပါး၊
ဥပက္ခာသဟဂုတ် တိဟိတ်ဘဝင် ဖြစ်အံ့ - ဈာနင် (၄)ပါး ပစ္စည်း
တရားတို့က **ဈာနသတ္တိ၊**

(ဆ) ပညာ ဝိတက် ဝီရိယ သတိ ဧကဂ္ဂတာ - မဂ္ဂင် (၅)ပါး ပစ္စည်း
တရားတို့က **မဂ္ဂသတ္တိ၊ (၆)။ (၇ + ၆ = ၁၃)။**

၂။ အတိတ်ဘဝမရဏာသန္နဇော၏ အာရုံဖြစ်သော ကံ-ကမ္မနိမိတ်-

ဂတိနိမိတ် သုံးမျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော အာရုံပစ္စည်းတရားက
အာရမ္မဏသတ္တိ၊ (၁)။

- ၃။ (က) ပဋိသန္ဓေ၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော ကာမ
တိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ၊
(ခ) ဘဝင်၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော မိမိ၏
ရှေးဖြစ်သော ကာမတိဟိတ် ဘဝင်နာမက္ခန္ဓာ၊
(ဂ) ဝုဋ္ဌော၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော ဝုဋ္ဌော
နာမက္ခန္ဓာ၊
(ဃ) ဇော၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော အဆုံးဇော
နာမက္ခန္ဓာ၊
(င) တဒါရုံ၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော ဒုတိယ
တဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာ၊

ဤနာမက္ခန္ဓာတို့တွင် ထိုက်သင့်ရာ တစ်မျိုးမျိုးသော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်း
တရားတို့က **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။**

- ၄။ (က) ပဋိသန္ဓေ၏ အခြားမဲ့၌ဖြစ်သောအခါ ကာမတိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ
နာမက္ခန္ဓာနှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။
(ခ) ဘဝင်၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ မိမိ၏ရှေး၌ ချုပ်လေပြီးသော
ကာမတိဟိတ် ဘဝင်နာမက္ခန္ဓာနှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယ-
ဝတ္ထု။
(ဂ) ဝုဋ္ဌော၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ဝုဋ္ဌောနာမက္ခန္ဓာနှင့် အတူ
ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။
(ဃ) ဇော၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ အဆုံးဇောနာမက္ခန္ဓာနှင့်
အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။
(င) တဒါရုံ၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ဒုတိယတဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာ
နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။

၂၈ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

(၈) မရဏာသန္ဓေအခါ စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ ရေတွက်သည်ရှိသော် (၁၇)
ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊

ဤဟဒယဝတ္ထုတို့တွင် ထိုက်သင့်ရာ တစ်မျိုးမျိုးသော ဟဒယဝတ္ထု
ပစ္စည်းတရားတို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္တိ အဝိဂတသတ္တိ၊
(၅)။

၅။ အတိတ်ဖြစ်သော တိဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌ ကာမကုသိုလ်ကံ (၄)မျိုးတို့တွင်
ထိုက်သင့်ရာ တစ်မျိုးမျိုးသော ကုသိုလ်ကံ ပစ္စည်းတရားတို့က နာနာ-
ကွဏိကကမ္မ ပကတူပနိဿယသတ္တိ၊ (၂)။

ဤ(၂၆)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

[မှတ်ချက်] — နာမ်သဟဇာတမျိုး၌ ထိုက်သည့် အားလျော်စွာ
ဟူသည် - နာမ်ခန္ဓာ (၁)ပါးက နာမ်ခန္ဓာ (၃)ပါးအား၊ နာမ်ခန္ဓာ (၃)ပါးက
နာမ်ခန္ဓာ (၁)ပါးအား၊ နာမ်ခန္ဓာ (၂)ပါးက နာမ်ခန္ဓာ (၂)ပါးအား အချင်း
ချင်း အပြန်အလှန် ကျေးဇူးပြုမှုကို ဆိုလိုသည်။ ဤအပိုင်း၌လည်း ကာမ
တိဟိတ် ဘဝင် (၄)မျိုးတို့တွင် မိမိရုပ်နာမ်သန္တာန်အစဉ်၌ ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ဆဲ
ဖြစ်လတ္တံ့ ဘဝင်တစ်မျိုးမျိုးကိုသာ အာရုံယူ၍ ရှုပါ။ ကာမတိဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌ
ကုသိုလ်ကံတို့တွင်လည်း အကျိုးပေးနေသော ကံတစ်မျိုးမျိုးကိုသာ အာရုံ
ယူ၍ ရှုပါ။]

စုတိ ခန္ဓာ (၅) ပါး - (ကာမတိဟိတ် စုတိ)

စုတိအခိုက်၌ကား ကမ္မဇရုပ် ဥတုဇရုပ် အာဟာရဇရုပ်တို့သည် မ-
ဥပါဒ်နိုင်ကြတော့ပေ။ စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ ရေတွက်သည်ရှိသော် (၁၇)ချက်

မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ကမ္မဇရုပ် ဥတုဇရုပ် အာဟာရဇရုပ် တရားတို့သည် ဘင်ကာလသို့ ဆိုက်ရောက်လာကြ၏။ စုတိစိတ်သည် စိတ္တဇရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင် မဖြစ်စေနိုင်ဟူသော အချက်နှင့်ပတ်သက်၍ ဆရာမြတ်တို့ အချီအချ စကားများလျက် ရှိကြ၏။ သို့သော် စုတိစိတ်နှင့် နီးကပ်လျက် ရှိသော စိတ်တို့ကား စိတ္တဇရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်ကြ၏။ ယင်းစိတ္တဇရုပ်တို့ကား စုတိစိတ် အခိုက်ဝယ် ဌိကာလသို့ ရောက်ဆဲသာ ဖြစ်ကြသေး၏။ ယင်း စိတ်တို့ကား -

- ၁။ ဇောနောင် စုတိကျသော် ဇောလည်း ဖြစ်နိုင်၏။
- ၂။ တဒါရုံနောင် စုတိကျသော် တဒါရုံလည်း ဖြစ်နိုင်၏။
- ၃။ ဘဝင်နောင် စုတိကျသော် ဘဝင်လည်း ဖြစ်နိုင်၏။

ထို့ကြောင့် ယင်းစိတ်တို့၌ ဆိုပြီး ဆိုဆဲ ဆိုလတ္တံ့ စိတ္တဇရုပ်အတိုင်း မှတ်သားပါ။ ကမ္မဇရုပ် ဥတုဇရုပ် အာဟာရဇရုပ်တို့ကိုလည်း နည်းတူပင် သဘောပေါက်ပါလေ။

ကာမတိဟိတ် စုတိ နာမက္ခန္ဓာ (၄) ပါး ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

ကာမတိဟိတ် စုတိ (၄)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ကြဉ်သော စေတသိက် (၃၃) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ သဟဇာတမျိုး	—	၁၃ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၁ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ နာနာက္ခဏိကကမ္မမျိုး	—	၂ ၊

ဤ(၂၆)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့် အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

၃၀ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

ကာမတိဟိတ် စုတိ (၄)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ကြဉ်သော စေတသိက် (၃၃) အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ကာမတိဟိတ် စုတိ (၄)ခု၊ စေတသိက် (၃၃) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ **သဟဇာတ အညမည နိဿယ ဝိပါက သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၇)။**

(ခ) သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ကာမတိဟိတ် စုတိ (၄)ခု နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော အလောဘ အဒေါသ အ-မောဟ - ဟိတ် (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဟေတုသတ္ထိ၊**

(ဂ) စေတနာပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္ထိ၊**

(ဃ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္ထိ၊**

(င) နာမ်က္ခန္ဓာ (၈)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္ထိ၊**

(စ) သောမနဿသဟဂုတ် ကာမတိဟိတ် စုတိ ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၅)ပါး၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ကာမတိဟိတ် စုတိ ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဈာနသတ္ထိ၊**

(ဆ) ဝိရတိကြဉ်သော မဂ္ဂင် (၅)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **မဂ္ဂသတ္ထိ၊ (၆)။**
(၇ + ၆ = ၁၃)။

၂။ ကံ-ကမ္မနိမိတ်-ဂတိနိမိတ် (၃)မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော အာရုံ အကြောင်းပစ္စည်းတရားက **အာရမ္မဏသတ္ထိ၊ (၁)။**

၃။ (က) ဇော၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော မရဏာသန္တ ပဉ္စမဇော နာမက္ခန္ဓာ၊

(ခ) တဒါရုံ၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော ဒုတိယ တဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာ၊

(ဂ) ဘဝင်၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ မိမိ၏ ရှေးက ချုပ်လေပြီး-
သော ကာမတိဟိတ် ဘဝင် နာမက္ခန္ဓာ - ဤပစ္စည်းတရားတို့က
အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။

၄။ မိမိဟုဆိုအပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေတွက်သည်ရှိသော် (၁၇)ချက်
မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရား
တို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။

၅။ အတိတ်ဖြစ်သော တိဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌ ကာမကုသိုလ်ကံ ပစ္စည်းတရားတို့က
နာနာက္ခဏိကကမ္မ ပကတူပနိဿယသတ္တိ၊ (၂)။

ဤ(၂၆)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ပဉ္စဒွါရဝိထိအဓိက ရုပ်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်တည်နေပုံ

ပဉ္စဒွါရဝိထိ၌ -

၁။ ပဉ္စဝိညာဏ်တို့၏ ဥပါဒ်ခဏ-ဌီခဏ-ဘင်ခဏတို့နှင့် အတူပြိုင်၍
ဖြစ်ကောင်းသော ရုပ်တို့ကား (၃)မျိုးတည်း။ ယင်းတို့မှာ -

- (က) ပဝတ္ထိကမ္မဇရုပ်၊
- (ခ) ဥတုဇရုပ်၊
- (ဂ) အာဟာရဇရုပ်တို့တည်း။

၂။ ပဉ္စဝိညာဏ်မှ ကြွင်းသော ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ သမ္ပဋိစိုဉ်း၊ သန္တီရဏ၊
ဝုဋ္ဌော၊ ဇော၊ တဒါရုံတို့၏ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ဖြစ်ကောင်းသော
ရုပ်တို့ကား (၄)မျိုးတည်း။ ယင်းတို့မှာ -

၃၂ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

- (က) စိတ္တဇရုပ်၊
- (ခ) ပဝတ္ထိကမ္မဇရုပ်၊
- (ဂ) ဥတုဇရုပ်၊
- (ဃ) အာဟာရဇရုပ်တို့တည်း။

၃။ ယင်းပဉ္စဒွါရဝီထိစိတ်တို့၏ ဌီခဏ ဘင်ခဏတို့နှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်-
ကောင်းသော ရုပ်တို့ကား (၃)မျိုးတည်း။ ယင်းတို့မှာ —

- (က) ပဝတ္ထိကမ္မဇရုပ်၊
- (ခ) ဥတုဇရုပ်၊
- (ဂ) အာဟာရဇရုပ်တို့တည်း။

ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း ခန္ဓာ (၅) ပါး

ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း စိတ္တက္ခဏအခိုက်၌ ခန္ဓာ (၅)ပါးရှိရာ ယင်းတို့တွင် ရူပ-
က္ခန္ဓာကို ရှေးဦးစွာ တင်ပြအပ်ပါသည်။ ထိုရူပက္ခန္ဓာတွင်လည်း (က) စိတ္တဇ
ရုပ်၊ (ခ) ပဝတ္ထိကမ္မဇရုပ်၊ (ဂ) ဥတုဇရုပ် အာဟာရဇရုပ်ဟု (၃)အုပ်စုခွဲ၍
ပဌာန်းပစ္စည်း ဆက်သွယ်ပုံကို တင်ပြပေအံ့။

ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်ပေါ်တည်နေပုံ

ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် —

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၉ ၊
၂။ ရုပ်သဟဇာတမျိုး	—	၅ ၊
၃။ ပစ္ဆာဇာတမျိုး	—	၄ ၊
၄။ ရူပအာဟာရမျိုး	—	၃ ၊

ဤ(၂၁)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့် အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ (က) ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်၊ ဆန္ဒ ပီတိ ဝီရိယ ကြည်သော အညသမာန်း
စေတသိက် (၁၀) - အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရား
တို့က သဟဇာတ နိဿယ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။

(ခ) စေတနာပစ္စည်းတရားက သဟဇာတကမ္မသတ္တိ၊

(ဂ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က အာဟာရသတ္တိ၊

(ဃ) ဇီဝိတ စိတ် ဝေဒနာ - နာမ်က္ကန္ဓေ (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က
ဣန္ဒြိယသတ္တိ၊

(င) ပီတိကြည်သော ဈာန် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က ဈာနသတ္တိ၊ (၄)။
(၅ + ၄ = ၉)။

၂။ ကလာပ်တူအစိတ်အပေါင်း မဟာဘူတ (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က
ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ သဟဇာတ အညမည နိဿယ အတ္ထိ
အဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။

၃။ ပစ္ဆာဇာတဖြစ်သော ပဉ္စဝိညာဏ်တို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော နာမက္ခန္ဓာ
ပစ္စည်းတရားတို့က ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၄)။

၄။ ကလာပ်တူဩဇာ ကြည်သော ကလာပ်တူ ကလာပ်ပြားဖြစ်သော စတု
သမုဋ္ဌာနိကဩဇာ ပစ္စည်းတရားတို့က ရူပအာဟာရ ရူပအာဟာရတ္တိ
ရူပအာဟာရအဝိဂတသတ္တိ၊ (၃)။

ဤ(၂၁)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့် အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

**ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်၏ ဥပါဒ်-ဦး-ဘင်-ဓဏတို့နှင့် အတူပြိုင်၍
ဖြစ်သော ပဝတ္တိ ကမ္မဇရုပ်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်တည်နေပုံ**

ယင်းပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်တရားတို့သည် —

၁။ ရုပ်သဟဇာတမျိုး	—	၅ ၊
၂။ ပစ္ဆာဇာတမျိုး	—	၄ ၊
၃။ ရူပအာဟာရမျိုး	—	၃ ၊
၄။ ရူပဇိဝိတိန္ဒြိယမျိုး	—	၃ ၊
၅။ နာနာက္ခဏိကကမ္မ	—	၁ ၊

ဤ(၁၆)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ယင်းပဝတ္တိကမ္မဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် —

- ၁။ ကလာပ်တူ အစိတ်အပေါင်း မဟာဘူတလေးပါး ပစ္စည်းတရားတို့က
ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ **သဟဇာတ အညမည နိဿယ အတ္တိ
အဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။**
- ၂။ ပစ္ဆာဇာတဖြစ်သော ပဇ္ဇဝိညာဏ်ပစ္စည်းတရားတို့က **ပစ္ဆာဇာတ ဝိဗ္ဗ-
ယုတ္တ အတ္တိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၄)။**
- ၃။ ကလာပ်တူဩဇာကြည်သော ကလာပ်တူ ကလာပ်ပြားဖြစ်သော စတု-
သမုဋ္ဌာနိကဩဇာ ပစ္စည်းတရားတို့က **ရူပအာဟာရ ရူပအာဟာရတ္တိ
ရူပအာဟာရအဝိဂတသတ္တိ၊ (၃)။**
- ၄။ ကလာပ်တူ ရုပ်ဇိဝိတိန္ဒြိယ ပစ္စည်းတရားတို့က **ရူပဇိဝိတိန္ဒြိယ ရူပ-
ဇိဝိတိန္ဒြိယတ္တိ ရူပဇိဝိတိန္ဒြိယအဝိဂတသတ္တိ၊ (၃)။**
- ၅။ အတိတ်ဖြစ်သော ကာမ ကုသိုလ်ကံ (၈), အကုသိုလ်ကံ (၁၂), ရူပ

ကုသိုလ်ကံ (၅)မျိုး - ပေါင်း (၂၅)မျိုးသော ပစ္စည်းတရားတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော ပစ္စည်းတရားက နာနာက္ခဏိကကမ္မသတ္တိ၊ (၁)။

ဤ (၁၆)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်၏ ဥပါဒ်-ဦး-တင်-ဓဏတို့နှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်သော ဥတုဇရုပ် အာဟာရဇရုပ်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်တည်နေပုံ

ယင်းဥတုဇရုပ် အာဟာရဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ ရုပ်သဟဇာတမျိုး	—	၅ ၊
၂။ ပစ္ဆာဇာတမျိုး	—	၄ ၊
၃။ ရူပအာဟာရမျိုး	—	၃ ၊

ဤ (၁၂)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ယင်းဥတုဇရုပ် အာဟာရဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

- ၁။ ကလာပ်တူ အစိတ်အပေါင်း မဟာဘူတ (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ သဟဇာတ အညမည နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။
- ၂။ ပစ္ဆာဇာတဖြစ်သော ပဉ္စဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က ပစ္ဆာဇာတ ဝိဗ္ဗယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၄)။
- ၃။ ကလာပ်တူဩဇာ ကြည်သော ကလာပ်တူ ကလာပ်ပြားဖြစ်သော စတုသမုဋ္ဌာနိကဩဇာ ပစ္စည်းတရားတို့က ရူပအာဟာရ ရူပအာဟာရတ္ထိ ရူပအာဟာရအဝိဂတသတ္တိ၊ (၃)။

၃၆ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

ဤ(၁၂)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့် အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

အကျဉ်းချုပ်မှတ်သားရန် ကာမစိတ် (၅၄) မျိုး - ပဉ္စဒွါရ ပစ္စည်း ခွဲပြချက်

စက္ခုဒွါရ၌ အတိမဟန္တ ရူပါရုံကို အာရုံပြု၍ ဝီထိစိတ်ဖြစ်ဟန်ကား -

“အတိတဘဝင် တစ်ကြိမ်၊ ဘဝင်္ဂစလန၊ ဘဝင်္ဂပစ္ဆေဒ၊ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊
စက္ခုဝိညာဏ် (= ပဉ္စဝိညာဏ်)၊ သမ္ပဋိစိုဏ်း၊ သန္တိရဏ၊ ဝုဋ္ဌော၊ ကာမဇော
(၇)ကြိမ်၊ တဒါရုံ (၂)ကြိမ်၊ ဘဝင် ဘဝင် . . .”

ဤဝီထိ၌ ဇောဌာနတွင် တည်ရှိကြကုန်သော -

- (က) ကုသိုလ်၊
- (ခ) အကုသိုလ်၊
- (ဂ) ကြိယာဇောစိတ်တို့သည်

၁။ သဟဇာတမျိုး၊

၂။ အာရမ္မဏမျိုး၊

၃။ အနန္တရမျိုး၊

၄။ ဝတ္ထုမျိုး၊

၅။ ပကတူပနိဿယမျိုး၊

ဤ (၅)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုခြင်းကြောင့် ဥပါဒါဓဏအားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်၍
ဋီဓဏအားဖြင့် တည်နေကြရကုန်၏။

ဗိပါက်စိတ်တို့သည်ကား - အထက်ပါ (၅)မျိုးတို့တွင် နာနာက္ခဏိက ကမ္မမျိုးကို ထည့်၍ (၆)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုခြင်းကြောင့် ဥပါဒ်ခဏအားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်၍ ဌီခဏအားဖြင့် တည်နေကြရကုန်၏။ ဤကား အကျဉ်းချုပ် မှတ်သားထားရန်တည်း။

ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း နာမက္ခန္ဓာ

ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်၊ ဆန္ဒ ပီတိ ဝီရိယ ကြဉ်သော အညသမာန်း စေတသိက် (၁၀) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ သဟဇာတမျိုး	—	၁၀ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၄ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ ပကတူပနိဿယ	—	၁ ၊

ဤ(၂၅)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ယင်းပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်

- ၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်၊ ဆန္ဒ ပီတိ ဝီရိယ ကြဉ်သော အညသမာန်း စေတသိက် (၁၀) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **သဟဇာတ အညမည နိဿယ သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၆)။**

(ခ) စေတနာပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္တိ၊**

(ဂ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္တိ၊**

၃၈ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

(ဃ) ဇီဝိတ စိတ် ဝေဒနာ ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္တိ**၊

(င) ပီတိကြည်သော ဈာန် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဈာနသတ္တိ**၊

(၄)။ (၆ + ၄ = ၁၀)။

၂။ ပစ္စုပ္ပန် ရူပါရုံပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ အတ္တိ အဝိ-
ဂတသတ္တိ**၊ (၄)။ (သဒ္ဓါရုံစသည် နည်းတူတည်း။)

၃။ မိမိ၏ရှေးက ချုပ်လေ့ပြီးသော ဘဝဂုံပစ္ဆေဒ နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရား
တို့က **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္တိ ဝိဂတသတ္တိ**၊ (၅)။

၄။ ယင်းဘဝဂုံပစ္ဆေဒ နာမက္ခန္ဓာနှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်း
တရားတို့က **နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္တိ အဝိဂတသတ္တိ**၊ (၅)။

၅။ ဗလဝ ဖြစ်သော = အားကောင်းသော စိတ် (၈၉)၊ စေတသိက် (၅၂)၊
ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်းဖြစ်ထိုက်သော အချို့သောပညတ် ပစ္စည်းတရား
တို့က **ပကတူပနိဿယသတ္တိ**၊ (၁)။

ဤ(၂၅)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

စက္ခုဝိညာဏ် ခန္ဓာ (၅) ပါး

စက္ခုဝိညာဏ် (= ပဉ္စဝိညာဏ်) ၏ ဥပါဒ်-ဌီ-ဘင် ခဏတို့နှင့် အတူ
ပြိုင်၍ ဖြစ်သော **ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်**တို့၏ ဖြစ်ပေါ်တည်နေပုံ

ယင်းပဝတ္တိကမ္မဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် —

၁။ ရုပ်သဟဇာတမျိုး — ၅ ၊

၂။ ပစ္စာဇာတမျိုး — ၄ ၊

၃။ ရုပ်အာဟာရမျိုး — ၃ ၊

၄။ ရူပဒီဝတိန္ဒြိယမျိုး — ၃ ၊

၅။ နာနာက္ခန္ဓာကိကမ္မ — ၁ ၊

ဤ (၁၆)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။
(၁-၃-၄-၅ - တို့ကား ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း ရူပက္ခန္ဓာ၌ ဆိုခဲ့သည်နှင့် တူ၏။)

၂။ ပစ္ဆာဇာတဖြစ်သော သမ္ပဋိစ္ဆိင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က ပစ္ဆာ-
ဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္တိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၄)။ (ဤမျှသာ ထူးသည်။)

ဥတုဇရုပ် - အာဟာရဇရုပ်

စက္ခုဝိညာဏ်၏ (ပစ္စဝိညာဏ်၏) ဥပါဒ်-ဌီ-ဘင်-ခဏတို့နှင့် အတူ
ပြိုင်၍ ဖြစ်သော ဥတုဇရုပ် အာဟာရဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ ရုပ်သဟဇာတမျိုး — ၅ ၊

၂။ ပစ္ဆာဇာတမျိုး — ၄ ၊

၃။ ရူပအာဟာရမျိုး — ၃ ၊

ဤ (၁၂)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။
(ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၌ ဆိုခဲ့သည့်နည်းကို မိုး၍ သိလေ။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းတရား
မှာ သမ္ပဋိစ္ဆိင်း နာမက္ခန္ဓာ ဖြစ်သည်။)

စက္ခုဝိညာဏ် နာမက္ခန္ဓာ ဖြစ်ပေါ်တည်နေရပုံ

စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်၊ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေတသိက် (၇) - အစိတ်
အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ သဟဇာတမျိုး	—	၁၀ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၄ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၆ ၊
၅။ ကမ္မမျိုး	—	၂ ၊
၆။ ပကတူပနိဿယ	—	၁ ၊

ဤ(၂၈)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက်ထိုက်-သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်၊ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက် (၇) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် —

၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်၊ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေတသိက် (၇) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **သဟဇာတ အညမည နိဿယ ဝိပါက သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၇)။**

(ခ) သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော စက္ခုဝိညာဏ် နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော စေတနာပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတ-ကမ္မသတ္ထိ၊**

(ဂ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္ထိ၊**

(ဃ) ဇီဝိတ စိတ် ဝေဒနာ ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္ထိ၊ (၃)။**
(၃ + ၃ = ၁၀)။

၂။ ပစ္စုပ္ပန် ရူပါရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၄)။**

၃။ ချုပ်လေပြီးသော ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။

၄။ ရှေးဦးအစ အတိတဘဝနှင့် အတူဥပါဒ်သော မဇ္ဈိမာယုက စက္ခု ဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဣန္ဒြိယ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၆)။

၅။ အတိတ်ဖြစ်သော ကာမ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုး သော ကံပစ္စည်းတရားတို့က နာနာက္ခဏိကကမ္မ ပကတူပနိဿယ သတ္တိ၊ (၂)။

၆။ ဗလဝ ဖြစ်သော = အားကောင်းသော စိတ် (၈၉)၊ စေတသိက် (၅၂)၊ ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်းဖြစ်ထိုက်သော အချို့သော ပညတ် (= အာလောက . . .) ပစ္စည်းတရားတို့က ပကတူပနိဿယသတ္တိ၊ (၁)။

ဤ(၂၈)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက်ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

သမ္မုဒ္ဓိန္ဒြိန်း ခန္ဓာ (၅) ပါး

သမ္မုဒ္ဓိန္ဒြိန်း ရူပက္ခန္ဓာ

သမ္မုဒ္ဓိန္ဒြိန်း စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၀ ၊
၂။ ရုပ်သဟဇာတမျိုး	—	၅ ၊
၃။ ပစ္ဆာဇာတမျိုး	—	၄ ၊
၄။ ရူပအာဟာရမျိုး	—	၃ ၊

ဤ(၂၂)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

သမ္ပဋိစ္စိုင်း စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ (က) သမ္ပဋိစ္စိုင်းစိတ်၊ ဆန္ဒ ပီတိ ဝီရိယ ကြည်သော အညသမာန်းစေတသိက်(၁၀)-အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **သဟဇာတ နိဿယ ဝိပါက ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၆)။**

(ခ) သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော သမ္ပဋိစ္စိုင်း နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော စေတနာပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္တိ၊**

(ဂ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္တိ၊**

(ဃ) ဇီဝိတ စိတ် ဝေဒနာ - နာမ်ဣန္ဒြေ (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္တိ၊**

(င) ပီတိကြည်သော ဈာနင် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဈာနသတ္တိ၊ (၄)။ (၆ + ၄ = ၁၀)။**

[မှတ်ချက် - (၂-၄)တို့ကား တူပြီ။ (၃) ပစ္ဆာဇာတ၌ ပစ္ဆာဇာတ ပစ္စည်းတရားကား သန္တီရဏ နာမက္ခန္ဓာတည်း။ ဤမျှသာ ထူးသည်။ သမ္ပဋိစ္စိုင်း နာမက္ခန္ဓာ၏ ဥပါဒ်-ဌီ-ဘင်-ခဏတို့နှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်သော ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်၊ ဥတုဇရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်တို့ကိုလည်း ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း ရူပက္ခန္ဓာ၌ ဆိုခဲ့သည်ကို နည်းမှီး၍ ရှုလေ။ ဤ၌ ကုသလဝိပါက သမ္ပဋိစ္စိုင်း အကုသလဝိပါက သမ္ပဋိစ္စိုင်း (၂)မျိုးလုံးကိုပင် စုပေါင်း၍ ရေးသား တင်ပြထားသည်။ ရှုကွက်တူ၍ စုပေါင်းတင်ပြထားသော်လည်း ရှုသော အခါ၌ကား ခွဲ၍ရှုပါ။ အာရုံမှာ ဣဋ္ဌာရုံဖြစ်က ကုသလဝိပါက အနိဋ္ဌာရုံ ဖြစ်က အကုသလဝိပါက ဖြစ်သည်။]

သမ္ပဋိစ္ဆိင်းနာမက္ခန္ဓာ

သမ္ပဋိစ္ဆိင်းစိတ်၊ ဆန္ဒ ပီတိ ဝီရိယ ကြဉ်သော အညသမာန်းစေတသိက်
(၁၀) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ သဟဇာတမျိုး	—	၁၁ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၄ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ ကမ္မမျိုး	—	၂ ၊
၆။ ပကတူပနိဿယ	—	၁ ၊

ဤ(၂၈)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

သမ္ပဋိစ္ဆိင်းစိတ်၊ ဆန္ဒ ပီတိ ဝီရိယ ကြဉ်သော အညသမာန်း စေတသိက်
(၁၀) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော သမ္ပဋိစ္ဆိင်းစိတ်၊ ဆန္ဒ
ပီတိ ဝီရိယ ကြဉ်သော အညသမာန်း စေတသိက် (၁၀) - အစိတ်
အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **သဟဇာတ အညမည
နိဿယ ဝိပါက သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၇)။**

(ခ) သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော သမ္ပဋိစ္ဆိင်းနာမက္ခန္ဓာ
၌ တည်ရှိသော စေတနာပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္တိ၊**

(ဂ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္တိ၊**

(ဃ) ဇီဝိတ စိတ် ဝေဒနာ ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္တိ၊**

(င) ပီတိကြဉ်သော ဈာန် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဈာနသတ္တိ၊
(၄)။ (၇ + ၄ = ၁၁)။**

- ၂။ ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ အတ္ထိ အဝိ-
ဂတသတ္တိ၊ (၄)။
- ၃။ ချုပ်လေပြီးသော စက္ခုဝိညာဏ်နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က အနန္တရ
သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။
- ၄။ စက္ခုဝိညာဏ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က
နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။
- ၅။ အတိတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော
ကံ ပစ္စည်းတရားတို့က နာနာက္ခဏိကကမ္မ ပကတူပနိဿယသတ္တိ၊
(၂)။
- ၆။ ဗလဝ ဖြစ်သော အားကောင်းသော စိတ် (၈၉)၊ စေတသိက် (၅၂)၊
ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်းဖြစ်ထိုက်သော အချို့သောပညတ် ပစ္စည်းတရား
တို့က ပကတူပနိဿယသတ္တိ၊ (၁)။
- ဤ(၂၈)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

သန္တီရဏ ခန္ဓာ (၅) ပါး သန္တီရဏ - စိတ္တဇရုပ်

သန္တီရဏ နာမက္ခန္ဓာကြောင့် ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား
တို့သည် -

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၀ ၊
၂။ ရုပ်သဟဇာတမျိုး	—	၅ ၊
၃။ ပစ္စာဇာတမျိုး	—	၄ ၊

၄။ ရူပအာဟာရမျိုး — ၃ ၊

ဤ(၂၂)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

သန္တရဏ နာမက္ခန္ဓာကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာကုန်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စ-
ယုပ္ပန်တရားတို့သည် —

၁။ (က) သန္တရဏစိတ်၊ ဆန္ဒ ဝီရိယ ကြဉ်သော (ဥပေက္ခာဖြစ်လျှင် ပီတိပါ
ကြဉ်သော) အညသမာန်းစေတသိက် (၁၁/၁၀) - အစိတ်
အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်းတရားတို့က **သဟဇာတ နိဿယ**
ဝိပါက ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၆)။

(ခ) သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော သန္တရဏ နာမက္ခန္ဓာ၌
တည်ရှိသော စေတနာပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္တိ၊**

(ဂ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္တိ၊**

(ဃ) ဇီဝိတ စိတ် ဝေဒနာ - နာမ်ဣန္ဒြေ (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က
ဣန္ဒြိယသတ္တိ၊

(င) သောမနဿသဟဂုတ် သန္တရဏ စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်အံ့ - ဈာနင်
(၅)ပါး၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တရဏ စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်အံ့ - ပီတိ
ကြဉ်သော ဈာနင် (၄)ပါး - ပစ္စည်းတရားတို့က **ဈာနသတ္တိ၊**
(၄)။ (၆ + ၄ = ၁၀) ။

[မှတ်ချက် — (၂-၄)တို့ကို ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်းသာ နည်းမှီး၍
ရှုလေ။ ပစ္ဆာဇာတ၌ ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းတရားမှာ ဝုဋ္ဌောနာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်း
တရားတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ။ သန္တရဏနာမက္ခန္ဓာ၏ ဥပါဒ်-ဌီ-တင်-ခဏ
တို့နှင့် အတူပြိုင်၍ဖြစ်ကြသော ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ် ဥတုဇရုပ် အာဟာရဇရုပ်
တို့ကိုလည်း ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်းသာ မှတ်သားပါ။ နည်းမှီး၍ ရှုပါ။]

သန္တီရဏ နာမက္ခန္ဓာ

သန္တီရဏ စိတ် + စေတသိက် = အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်
တရားတို့သည် -

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၁ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၄ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ နာနာက္ခဏိကကမ္မမျိုး	—	၂ ၊
၆။ ပကတူပနိဿယ	—	၁ ၊

ဤ(၂၈)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

သန္တီရဏစိတ်၊ ဆန္ဒ (ပီတိ) ဝီရိယကြည်သော အညသမာန်းစေတသိက်
(၁၁/၁၀) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

- ၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော သန္တီရဏစိတ်၊ ဆန္ဒ
(ပီတိ) ဝီရိယ ကြည်သော အညသမာန်း စေတသိက် (၁၁/၁၀)
- အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **သဟဇာတ အ-
ညမည နိဿယ ဝိပါက သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၇)။**
- (ခ) သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော သန္တီရဏ နာမက္ခန္ဓာ၌
တည်ရှိသော စေတနာပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္တိ၊**
- (ဂ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္တိ၊**
- (ဃ) ဇီဝိတ စိတ် ဝေဒနာ ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္တိ၊**
- (င) သောမနဿသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ် ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၅)ပါး၊
ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ် ဖြစ်အံ့ - ပီတိ ကြည်သော

ဈာနင် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က ချာနသတ္တိ၊ (၄)။ (၃ + ၀၄ = ၁၁)။

၂။ ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ အတ္တိ အဝိ-
ဂတသတ္တိ၊ (၄)။

၃။ ချုပ်လေပြီးသော သမ္ပဒိန္နိစ္ဆိင်းနာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က အနန္တရ
သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္တိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။

၄။ သမ္ပဒိန္နိစ္ဆိင်းနှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က
နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္တိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။

၅။ အတိတ်ဖြစ်သော ကာမ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတို့တွင် တစ်မျိုး
မျိုးသော ကံပစ္စည်းတရားတို့က နာနာက္ခဏိကကမ္မ ပကတူပနိဿယ
သတ္တိ၊ (၂)။

၆။ ဗလဝ ဖြစ်သော = အားကောင်းသော စိတ် (၈၉)၊ စေတသိက် (၅၂)၊
ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်း ဖြစ်ထိုက်သော အချို့သော ပညတ် ပစ္စည်းတရား
တို့က ပကတူပနိဿယသတ္တိ၊ (၁)။

ဤ(၂၈)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက်ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ဝုဋ္ဌော ခန္ဓာ (၅) ပါး

ဝုဋ္ဌော နာမက္ခန္ဓာ - စိတ္တဇရုပ် (ရူပက္ခန္ဓာ)

ဝုဋ္ဌောနာမက္ခန္ဓာကြောင့် ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး — ၉ ၊

၂။ ရုပ်သဟဇာတမျိုး — ၅ ၊

၄၈ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

၃။ ပစ္ဆိမဇာတမျိုး — ၄ ၊

၄။ ရူပအာဟာရမျိုး — ၃ ၊

ဤ(၂၁)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ဥဋ္ဌောနာမက္ခန္ဓာကြောင့် ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်

၁။ (က) ဥဋ္ဌောစိတ်၊ ဆန္ဒ ပီတိ ကြည်သော အညသမာန်း စေတသိက်
(၁၁) - အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က သဟ-
ဇာတ နိဿယ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၅)။

(ခ) သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ဥဋ္ဌောနာမက္ခန္ဓာ၌
တည်ရှိသော စေတနာပစ္စည်းတရားက သဟဇာတကမ္မသတ္ထိ၊

(ဂ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က အာဟာရသတ္ထိ၊

(ဃ) ဇီဝိတ စိတ် ဝေဒနာ ဝီရိယ ဧကဂ္ဂတာ - နာမ်က္ကန္တေ (၅)ပါး ပစ္စည်း
တရားတို့က ဣန္ဒြိယသတ္ထိ၊

(င) ပီတိကြည်သော ဈာနင် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က ဈာနသတ္ထိ၊
(၄)။ (၅ + ၄ = ၉)။

[မှတ်ချက် — (၂-၄) တို့ကို နည်းတူ မှတ်ပါ။ ပစ္ဆိမဇာတ၌ ပစ္ဆိမဇာတ
ပစ္စည်းတရားကား ပထမဇောနာမက္ခန္ဓာတည်း။ ။ ဥဋ္ဌောနာမက္ခန္ဓာ၏
ဥပါဒ်-ဌီ-ဘင်-ခဏတို့နှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်ကြသော ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ် ဥတုဇ
ရုပ် အာဟာရဇရုပ်တို့ကိုလည်း ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း မှတ်သားပါလေ၊
ရှုပါလေ။]

ဥဋ္ဌော နာမက္ခန္ဓာ ဖြစ်ပေါ်တည်နေရပုံ

ဥဋ္ဌောစိတ်၊ ဆန္ဒ ပီတိ ကြည်သော အညသမာန်း စေတသိက် (၁၁) -
အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် —

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၀ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၄ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ ပကတူပနိဿယ	—	၁ ၊

ဤ(၂၅)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက်ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ဝုဋ္ဌောစိတ်၊ ဆန္ဒ ပီတိ ကြည်သော အညသမာန်း စေတသိက် (၁၁) -
အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် —

၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ဝုဋ္ဌောစိတ်၊ ဆန္ဒ ပီတိ
ကြည်သော အညသမာန်း စေတသိက် (၁၁) - အစိတ်အစိတ်
နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **သဟဇာတ အညမည နိဿယ
သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၆)။**

(ခ) သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ဝုဋ္ဌောနာမက္ခန္ဓာ၌
တည်ရှိသော စေတနာပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္ထိ၊**

(ဂ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္ထိ၊**

(ဃ) ဇီဝိတ စိတ် ဝေဒနာ ဝီရိယ ဧကဂ္ဂတာ - နာမ်က္ခန္ဓေ (၅)ပါး
ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္ထိ၊**

(င) ပီတိကြည်သော ဈာန် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဈာနသတ္ထိ၊
(၄)။ (၆ + ၄ = ၁၀)။**

၂။ ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ အတ္ထိ အဝိဂ-
တသတ္ထိ၊ (၄)။**

၃။ ချုပ်လေပြီးသော သန္တိရဏ နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **အနန္တရ**

၅၀ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတသတ္ထိ၊ (၅)။

၄။ သန္တိရဏာစိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၅)။

၅။ ဗလဝ ဖြစ်သော = အားကောင်းသော စိတ် (၈၉)၊ စေတသိက် (၅၂)၊ ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်းဖြစ်ထိုက်သော အချို့သောပညတ် ပစ္စည်းတရားတို့က ပကတူပနိဿယသတ္ထိ၊ (၁)။

ဤ(၂၅)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

မဟာကုသိုလ် ပထမဇော ခန္ဓာ (၅) ပါး (ပဉ္စဒ္ဓါရဝီထိ)

မဟာကုသိုလ် ပထမဇော ရူပက္ခန္ဓာ

မဟာကုသိုလ် ပထမဇော နာမက္ခန္ဓာကြောင့် ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် —

- ၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး — ၁၂ ၊
- ၂။ ရုပ်သဟဇာတမျိုး — ၅ ၊
- ၃။ ပစ္စာဇာတမျိုး — ၄ ၊
- ၄။ ရူပအာဟာရမျိုး — ၃ ၊

ဤ(၂၄)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

မဟာကုသိုလ် ပထမဇော နာမက္ခန္ဓာကြောင့် ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် —

ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းဆက်သွယ်ပုံအပိုင်း - မဟာကုသိုလ် ပထမဇော ခန္ဓာ (၅)ပါး ❀ ၅၁

၁။ (က) မဟာကုသိုလ် ပထမဇောစိတ်၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ကြဉ်သော စေတသိက်(၃၃) - အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်းတရားတို့က **သဟဇာတ နိဿယ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၅)။**

(ခ) ဒွိဟိတ်စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်အံ့ - အလောဘ အဒေါသ၊ တိဟိတ် စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်အံ့ - အလောဘ အဒေါသ အမောဟ - ဤ တိဟိတ်နှစ်ပါး သုံးပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဟေတုသတ္ထိ၊**

(ဂ) ဒွိဟိတ်စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်အံ့ - ဆန္ဒ ဝီရိယ စိတ်၊ တိဟိတ်စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်အံ့ - ဆန္ဒ ဝီရိယ စိတ် ဝိမံသ - (၃)ပါး (၄)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော ပစ္စည်းတရားတို့က **အဓိပတိသတ္ထိ၊**

(ဃ) စေတနာပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္ထိ၊**

(င) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္ထိ၊**

(စ) ဒွိဟိတ်စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်အံ့ - ပညာကြဉ်သော နာမ်က္ခန္ဓေ (၇)ပါး တိဟိတ်စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်အံ့ - နာမ်က္ခန္ဓေ (၈)ပါး ပစ္စည်းတရား တို့က **ဣန္ဒြိယသတ္ထိ၊**

(ဆ) သောမနဿသဟဂုတ် စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၅)ပါး၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၄)ပါး ပစ္စည်း တရားတို့က **ဈာနသတ္ထိ၊**

(ဇ) ဒွိဟိတ်စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်အံ့ - ဝိရတိ ပညာ ကြဉ်သော မဂ္ဂင် (၄)ပါး တိဟိတ်စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်အံ့ - ဝိရတိ ကြဉ်သော မဂ္ဂင် (၅)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **မဂ္ဂသတ္ထိ၊ (၇)။ (၅ + ၇ = ၁၂)။**

[မှတ်ချက် - (၂-၄)တို့ကား တူပြီ။ (၃)ပစ္စာဇာတ၌ ပစ္စာဇာတ ဖြစ်သော ဒုတိယဇော နာမက္ခန္ဓာတရားစုတို့မှာ ပထမဇော စိတ္တဇရုပ်၏ ပစ္စာဇာတ အကြောင်းပစ္စည်းတရားတည်း။ ဒုတိယဇော စိတ္တဇရုပ်၌ တတိ-ယဇော နာမက္ခန္ဓာတရားစုတည်း။ ဤသို့စသည်ဖြင့် သဘောပေါက်ပါ။

မဟာကုသိုလ် ပထမဇော နာမက္ခန္ဓာ၏ ဥပါဒ်-ဌီ-ဘင်-ခဏတို့နှင့် အတူ ပြိုင်၍ ဖြစ်ကြသော ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ် ဥတုဇရုပ် အာဟာရဇရုပ်တို့ကိုလည်း ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်းသာ မှတ်သားပါလေ။ ရှုပါလေ။ ။ မဟာကုသိုလ် ဒုတိယဇောစသည်နှင့်လည်းကောင်း၊ ကြိယာဇော အကုသိုလ်ဇောတို့နှင့် လည်းကောင်း အတူဥပါဒ်သော စိတ္တဇရုပ်၊ ယင်းဇောတို့၏ ဥပါဒ်-ဌီ-ဘင်-ခဏတို့နှင့် အတူပြိုင်၍ဖြစ်သော ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ် ဥတုဇရုပ် အာဟာရဇရုပ် တို့ကိုလည်း ပြဆိုခဲ့ပြီးသည်တို့ကို နည်းမှီး၍ ရှုလေ။]

မဟာကုသိုလ် ပထမဇော နာမက္ခန္ဓာ ဖြစ်ပေါ်တည်နေရမည့် (ပဉ္စဒွါရဓိထိ)

မဟာကုသိုလ် ပထမဇောစိတ်၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ကြဉ်သော စေ-
တသိက် (၃၃) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၃ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၄ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ ပကတူပနိဿယ	—	၁ ၊

ဤ(၂၈)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက်ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

မဟာကုသိုလ် ပထမဇောစိတ်၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ကြဉ်သော စေ-
တသိက် (၃၃) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

- ၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ် ပထမ
ဇောစိတ်၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ကြဉ်သော စေတသိက် (၃၃)-အစိတ်
အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က သဟဇာတ အညမည

နိဿယ သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၆)။

- (ခ) သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ် ပထမ ဇောနာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော ခွိဟိတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - အလောဘ အဒေါသ၊ တိဟိတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - အလောဘ အဒေါသ အ-မောဟ - ဤဟိတ် (၂)ပါး (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဟေတု သတ္ထိ၊**
- (ဂ) သာဓိပတိခွိဟိတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဆန္ဒ ဝီရိယ စိတ်၊ သာဓိပတိ တိဟိတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဆန္ဒ ဝီရိယ စိတ် ဝီဇ္ဇာ - အဓိပတိ တရားကိုယ် (၃)ပါး (၄)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော ပစ္စည်း တရားတို့က **အဓိပတိသတ္ထိ၊**
- (ဃ) သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ် ပထမ ဇော နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော စေတနာ ပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္ထိ၊**
- (င) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္ထိ၊**
- (စ) ခွိဟိတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ပညာကြည်သော နာမ်ဣန္ဒြေ (၇)ပါး၊ တိဟိတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - နာမ်ဣန္ဒြေ (၈)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္ထိ၊**
- (ဆ) သောမနဿသဟဂုတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၅)ပါး၊ ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဝီတိကြည်သော ဈာန် (၄)ပါး ပစ္စည်း တရားတို့က **ဈာနသတ္ထိ၊**
- (ဇ) ခွိဟိတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဝိတက် ဝီရိယ သတိ ဧကဂ္ဂတာ - မဂ္ဂင် (၄)ပါး၊ တိဟိတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ပညာ ဝိတက် ဝီရိယ သတိ ဧကဂ္ဂတာ - မဂ္ဂင် (၅)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **မဂ္ဂသတ္ထိ၊ (၇)။**

(၆ + ၇ = ၁၃)။

၅၄ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

၂။ ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၄)။

၃။ ချုပ်လေပြီးသော ဝုဋ္ဌောနာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က အနန္တရ သမ-
နန္တရ ဥပနိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။

၄။ ဝုဋ္ဌောနှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က နိဿယ
ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။

၅။ ဗလဝဖြစ်သော = အားကောင်းသော အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်
ကြင်သော စိတ် (၈၇)၊ စေတသိက် (၅၂)၊ ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်းဖြစ်-
ထိုက်သော အချို့သောပညတ် ပစ္စည်းတရားတို့က ပကတူပနိဿယ
သတ္တိ၊ (၁)။

ဤ(၂၈)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

မဟာကုသိုလ် ဒုတိယဇော ရူပက္ခန္ဓာကို နည်းမှီး၍ ရှုလေ။
မဟာကုသိုလ် ဒုတိယဇော နာမက္ခန္ဓာ (ပဉ္စဒွါရဝိသိ)

မဟာကုသိုလ် ဒုတိယဇောစိတ်၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ကြင်သော စေ-
တသိက် (၃၃) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၃ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၄ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၆ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ ပကတူပနိဿယ	—	၁ ၊

ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းဆက်သွယ်ပုံအပိုင်း - မဟာကုသိုလ် ဒုတိယဇော ခန္ဓာ (၅)ပါး ❖ ၅၅

ဤ(၂၉)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

မဟာကုသိုလ် ဒုတိယဇောစိတ်၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ကြည်သော စေ-
တသိက် (၃၃) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ် ဒုတိယ
ဇောစိတ်၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ကြည်သော စေတသိက် (၃၃) - အစိတ်
အစိတ် နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်းတရားတို့က **သဟဇာတ အညမည
နိဿယ သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၆)။**

(ခ) သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ် ဒုတိယ
ဇောနာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော ဒွိဟိတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - အလောဘ
အဒေါသ၊ တိဟိတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - အလောဘ အဒေါသ
အမောဟ - ဤဟိတ် (၂)ပါး (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဟေတု
သတ္ထိ၊**

(ဂ) သာဓိပတိ ဒွိဟိတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဆန္ဒ ဝီရိယ စိတ်၊ သာဓိပတိ
တိဟိတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဆန္ဒ ဝီရိယ စိတ် ဝီမံသ - ဤသာဓိပတိ
တရားကိုယ် (၃)ပါး (၄)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော ပစ္စည်းတရား
တို့က **အဓိပတိသတ္ထိ၊**

(ဃ) စေတနာပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္ထိ၊**

(င) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္ထိ၊**

(စ) ဒွိဟိတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ပညာကြည်သော နာမ်ဣန္ဒြေ (၇)ပါး၊
တိဟိတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - နာမ်ဣန္ဒြေ (၈)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က
ဣန္ဒြိယသတ္ထိ၊

(ဆ) သောမနဿသဟဂုတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၅)ပါး၊ ဥပေက္ခာ
သဟဂုတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဝီတိကြည်သော ဈာန် (၄)ပါး ပစ္စည်း

၅၆ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

တရားတို့က ချာနသတ္တိ။

(၉) ဒွိဟိတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဝိတက် ဝီရိယ သတိ ဧကဂ္ဂတာ - မဂ္ဂင်
(၄)ပါး၊ တိဟိတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ပညာ ဝိတက် ဝီရိယ သတိ
ဧကဂ္ဂတာ - မဂ္ဂင် (၅)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က မဂ္ဂသတ္တိ၊ (၇)။
(၆ + ၇ = ၁၃)။

၂။ ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ အတ္တိ အဝိ-
ဂတသတ္တိ၊ (၄)။

၃။ ချုပ်လေပြီးသော မဟာကုသိုလ် ပထမဇော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရား
တို့က အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ အာသေဝန နတ္တိ ဝိဂတသတ္တိ၊
(၆)။

၄။ မဟာကုသိုလ် ပထမဇောနှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်း
တရားတို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္တိ အဝိဂတသတ္တိ၊
(၅)။

၅။ ဗလဝ ဖြစ်သော = အားကောင်းသော အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်
ကြဉ်သော စိတ် (၈၇)၊ စေတသိက် (၅၂)၊ ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်းဖြစ်-
ထိုက်သော အချို့သောပညတ် ပစ္စည်းတရားတို့က ပကတူပနိဿယ
သတ္တိ၊ (၁)။

ဤ(၂၉)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

[မှတ်ချက်] — မဟာကုသိုလ် တတိယဇောမှ သတ္တမဇောတိုင်အောင်
သော ဇောတို့ကို ဒုတိယဇောကို နည်းမှီး၍ သိလေ ရှုလေ။ ဒုတိယဇော
သည် တတိယဇော၏၊ တတိယဇောသည် စတုတ္ထဇော၏၊ စတုတ္ထဇော
သည် ပဉ္စမဇော၏၊ ပဉ္စမဇောသည် ဆဋ္ဌဇော၏၊ ဆဋ္ဌဇောသည် သတ္တမ
ဇော၏ အနန္တရမျိုး အကြောင်းတရား ဖြစ်၏။ ဤမျှသာ ထူး၏။]

အကုသိုလ်ဇော ခန္ဓာ (၅) ပါး

အကုသိုလ်ဇော ရူပက္ခန္ဓာကို ဆိုခဲ့ပြီးရူပက္ခန္ဓာကို နည်းမှီး၍ သိလေ
ရူလေ။ အကုသိုလ်ဇော နာမက္ခန္ဓာတို့ကို စုပေါင်း၍ရေးသားတင်ပြပေအံ့။

အကုသိုလ်ဇော နာမက္ခန္ဓာ ဖြစ်ပေါ်တည်နေရပုံ (ပဉ္စဒွါရဝိထိ)

အကုသိုလ် ပထမဇော အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား
တို့သည် -

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၃ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၄ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ ပကတူပနိဿယ	—	၁ ၊

ဤ(၂၈)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက်ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

အကုသိုလ် ဒွါဒသ ပထမဇော၊ စေတသိက် (၂၇) - အစိတ်အစိတ်
နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော အကုသိုလ်ဒွါဒသ ပထမ
ဇော - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်းတရားတို့က **သဟဇာတ
အညမည နိဿယ သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၆)။**

(ခ) သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ယင်းအကုသိုလ်
ပထမဇော နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော - လောဘမူဇော ဖြစ်အံ့
လောဘ မောဟ၊ ဒေါသမူဇော ဖြစ်အံ့ - ဒေါသ မောဟ၊

၅၈ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

မောဟမူဇောဖြစ်အံ့ - မောဟ - ဤဟိတ် (၂)ပါး (၁)ပါး
ပစ္စည်းတရားတို့က **မောတုသတ္တိ**။

(ဂ) သာဓိပတိ လောဘမူ ဒေါသမူဇော ဖြစ်အံ့ - ဆန္ဒ ဝီရိယ စိတ်
အဓိပတိ တရားကိုယ် (၃)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော ပစ္စည်း
တရားတို့က **အဓိပတိသတ္တိ**။

(ဃ) စေတနာ ပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္တိ**။

(င) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္တိ**။

(စ) လောဘမူ ဒေါသမူ ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဇီဝိတ စိတ်
ဝေဒနာ ဝီရိယ ဧကဂ္ဂတာ - နာမ်က္ကန္တေ (၅)ပါး၊ ဝိစိကိစ္ဆာ
သမ္ပယုတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဇီဝိတ စိတ် ဝေဒနာ ဝီရိယ - နာမ်က္ကန္တေ
(၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္တိ**။

(ဆ) သောမနဿသဟဂုတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၅)ပါး၊ ဒေါမနဿ
သဟဂုတ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဝီတိကြဉ်သော
ဈာန် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ချာနသတ္တိ**။

(ဇ) ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဝိတက် ဝီရိယ ဧကဂ္ဂတာ ဒိဋ္ဌိ
မဂ္ဂင် (၄)ပါး၊ ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်ဇော ဒေါသမူဇော ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပ-
ယုတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဝိတက် ဝီရိယ ဧကဂ္ဂတာ မဂ္ဂင် (၃)ပါး၊
ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဝိတက် ဝီရိယ မဂ္ဂင် (၂)ပါး
ပစ္စည်းတရားတို့က **မဂ္ဂသတ္တိ**။ (၇)။ (၆ + ၇ = ၁၃)။

၂။ ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ အတ္တိ အဝိ-
ဂတသတ္တိ**။ (၄)။

၃။ ချုပ်လေပြီးသော ဝုဠောနာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **အနန္တရ
သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္တိ ဝိဂတသတ္တိ**။ (၅)။

၄။ ဝုဋ္ဌောနှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၅)။

၅။ ဗလဝ ဖြစ်သော = အားကောင်းသော လောကီစိတ် (၈၁)၊ စေတသိက် (၅၂)၊ ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်းဖြစ်ထိုက်သော အချို့သောပညတ် ပစ္စည်း တရားတို့က ပကတူပနိဿယသတ္ထိ၊ (၁)။

ဤ(၂၈)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက်ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

[မှတ်ချက် — ဒုတိယဇော အကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာဖြစ်မှု အနန္တရမျိုး၌ ချုပ်လေပြီးသော ပထမဇောနာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က အနန္တရ သမ-နန္တရ ဥပနိဿယ အာသေဝန နတ္ထိ ဝိဂတသတ္ထိ (၆)မျိုး၊ ဝတ္ထုမျိုး၌ ပထမဇောနှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ (၅)မျိုး - ဤမျှသာ ထူး၏။ အာသေဝနပိုလာသဖြင့် အားလုံးပေါင်း ပစ္စည်း (၂၉)မျိုး ဖြစ်၏။ နည်းမှီး၍ရှုလေ။ တတိယဇောစသည်၌လည်း သိလောက်ပြီ၊ နည်းမှီး၍သာ ရှုပါ။ သဘောတူရာကို စုပေါင်း၍ ရေးသားတင်ပြထားသော်လည်း ဇော စိတ္တက္ခဏတစ်ခုအတွင်း၌ အကုသိုလ်ဇောအားလုံး ပြိုင်တူ မဖြစ်နိုင်ဘဲ တစ်မျိုးသာ ဖြစ်နိုင်သဖြင့် လက်တွေ့ရှုသောအခါ နာမ်ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်းဇယားများတွင် တင်ပြထားသည့်အတိုင်း ဇောတစ်မျိုးစီကိုသာ ခွဲ၍ ရှုပါ။]

တဒါရုံ ခန္ဓာ (၅) ပါး

စက္ခုဒါရဝီထိ (ပဉ္စဒါရဝီထိ)များ၌ အာရုံသည် ဣဋ္ဌာရုံဖြစ်က သဟိတ်တဒါရုံ၊ အာရုံသည် အနိဋ္ဌာရုံဖြစ်ပါက အဟိတ်တဒါရုံဟု တဒါရုံနှစ်မျိုးလုံး ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျနိုင်၏။ ဤတွင် သဟိတ်တဒါရုံ = မဟာဝိပါက်တဒါရုံကို ရှေးဦးစွာ တင်ပြအပ်ပါသည်။ မဟာဝိပါက်တဒါရုံသည်လည်း

(၈)မျိုးရှိရာ ဤ၌ စုပေါင်း၍ ရေးသားတင်ပြအပ်ပါသည်။ သို့သော် လက်တွေ့ ရှုသော အခါ၌ကား ဝီထိတစ်ခု အတွင်းဝယ် တဒါရုံ တစ်မျိုးသာ ကျခွင့် ရှိသဖြင့် တစ်မျိုးစီသာ ခွဲ၍ ရှုပါ။

သဟိတ်ပထမတဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရပုံ

သဟိတ်ပထမတဒါရုံ = မဟာဝိပါက်တဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာကြောင့် ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၂ ၊
၂။ ရုပ်သဟဇာတမျိုး	—	၅ ၊
၃။ ပစ္ဆာဇာတမျိုး	—	၄ ၊
၄။ ရူပအာဟာရမျိုး	—	၃ ၊

ဤ(၂၄)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

သဟိတ်ပထမတဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာကြောင့်ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ (က) သဟိတ်ပထမတဒါရုံ၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ကြဉ်သော စေတသိက် (၃၃) အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **သဟဇာတ နိဿယ ဝိပါက ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၆)။**

(ခ) သမ္ပယုတ္တ ခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော သဟိတ်တဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော ဒွိဟိတ်တဒါရုံ စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်အံ့ - အလောဘ အဒေါသ၊ တိဟိတ်တဒါရုံ စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်အံ့ - အလောဘ အဒေါသ အမောဟ၊ ဤဟိတ် (၂)ပါး (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဟေတုသတ္တိ၊**

- (ဂ) စေတနာ ပစ္စည်းတရားက သဟဇာတကမ္မသတ္တိ၊
- (ဃ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ်ပစ္စည်းတရားတို့က အာဟာရသတ္တိ၊
- (င) ဒွိဟိတ်တဒါရုံ စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်အံ့ - ပညာကြဉ်သော နာမ်က္ခန္ဓ (၇)ပါး၊ တိဟိတ်တဒါရုံ စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်အံ့ - နာမ်က္ခန္ဓ (၈)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က ဣန္ဒြိယသတ္တိ၊
- (စ) သောမနဿသဟဂုတ် ပထမတဒါရုံ စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၅)ပါး၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ပထမတဒါရုံ စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်အံ့ - ဝီတိကြဉ်သော ဈာန် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က ဈာနသတ္တိ၊
- (ဆ) ဒွိဟိတ်ပထမတဒါရုံ စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်အံ့ - ဝိရတိ ပညာ ကြဉ်သော မဂ္ဂင် (၄)ပါး၊ တိဟိတ်ပထမတဒါရုံ စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်အံ့ - ဝိရတိ ကြဉ်သော မဂ္ဂင် (၅)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က မဂ္ဂသတ္တိ၊ (၆)။
(၆ + ၆ = ၁၂)။

[မှတ်ချက် - (၂-၄)တို့ကား တူပြီ။ (၃)ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းတရားမှာ ပစ္ဆာဇာတဖြစ်သော သဟိတ်ဒုတိယတဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာ ဖြစ်သည်။ သဟိတ် ပထမတဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာ၏ ဥပါဒ်-ဌီ-ဘင် ခဏတို့နှင့် အတူပြိုင်၍ဖြစ်သော ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ် ဥတုဇရုပ် အာဟာရဇရုပ်တို့ကိုလည်း ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း နည်းမှီး၍ ရှုလေ။ သဟိတ်ဒုတိယတဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ် စသည်တို့ကိုလည်း ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း သိပါလေ။ တဒါရုံနောင်ကျသော ဘဝင် နာမက္ခန္ဓာသည် ပစ္ဆာဇာတ အကြောင်းတရား ဖြစ်သည်။]

သဟိတ် မဟာဝိပါက်တဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာ ဖြစ်ပေါ်တည်နေရပုံ

သဟိတ် မဟာဝိပါက်တဒါရုံ (၈)၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ကြဉ်သော စေတသိက် (၃၃) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၃ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၄ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ နာနာက္ခဏိကကမ္မမျိုး	—	၂ ၊
၆။ ပကတူပနိဿယ	—	၁ ၊

ဤ(၃၀)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက်ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

သဟိတ် မဟာဝိပါက်တဒါရုံ (၈)၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ကြဉ်သော စေ-
တသိက် (၃၃) (ရံခါ ၃၂-၃၁) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား
တို့သည် —

၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော သဟိတ်တဒါရုံ (၈)၊
ဝိရတိ အပ္ပမညာ ကြဉ်သော စေတသိက် (၃၃) (ရံခါ ၃၂-၃၁)
အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **သဟဇာတ အည-**
မည နိဿယ ဝိပါက သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၇)။

(ခ) သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ယင်းသဟိတ်တဒါရုံ
နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော ဒွိဟိတ်တဒါရုံ ဖြစ်အံ့ - အလောဘ
အဒေါသ၊ တိဟိတ်တဒါရုံ ဖြစ်အံ့ - အလောဘ အဒေါသ
အမောဟ - ဤဟိတ် (၂)ပါး (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဟေတု**
သတ္တိ၊

(ဂ) စေတနာ ပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္တိ၊**

(ဃ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္တိ၊**

(င) ဒွိဟိတ်တဒါရုံ ဖြစ်အံ့ - ပညာကြဉ်သော နာမ်က္ခန္ဓေ (၇)ပါး၊
တိဟိတ်တဒါရုံ ဖြစ်အံ့ - နာမ်က္ခန္ဓေ (၈)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က

ဣန္ဒြိယသတ္တိ

(စ) သောမနဿတဒါရုံ ဖြစ်အံ့ - ဈာနင် (၅)ပါး၊ ဥပေက္ခာတဒါရုံ ဖြစ်အံ့ - ဝိတိကြဉ်သော ဈာနင် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဈာနသတ္တိ**။

(ဆ) ဒွိဟိတ်တဒါရုံ ဖြစ်အံ့ - ဝိတက် ဝီရိယ သတိ ဧကဂ္ဂတာ - မဂ္ဂင် (၄)ပါး၊ တိဟိတ်တဒါရုံ ဖြစ်အံ့ - ပညာ ဝိတက် ဝီရိယ သတိ ဧကဂ္ဂတာ - မဂ္ဂင် (၅)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **မဂ္ဂသတ္တိ**၊ (၆)။
(၇ + ၆ = ၁၃)။

၂။ ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ အတ္တိ အဝိဂတသတ္တိ**၊ (၄)။

၃။ ပထမတဒါရုံ ဖြစ်အံ့ - ချုပ်လေပြီးသော သတ္တမဇော နာမက္ခန္ဓာ၊ ဒုတိယတဒါရုံ ဖြစ်အံ့ - ချုပ်လေပြီးသော ပထမတဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္တိ ဝိဂတသတ္တိ**၊ (၅)။

၄။ ပထမတဒါရုံ ဖြစ်အံ့ - သတ္တမဇောနှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ ဒုတိယတဒါရုံ ဖြစ်အံ့ - ပထမတဒါရုံနှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က **နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္တိ အဝိဂတသတ္တိ**၊ (၅)။

၅။ အတိတ်ဖြစ်သော ဗလဝဖြစ်သော = အားကောင်းသော ကာမကုသိုလ် ကံ ပစ္စည်းတရားတို့က **နာနာက္ခဏိကကမ္မ ပကတူပနိဿယသတ္တိ**၊ (၂)။

၆။ ဗလဝ ဖြစ်သော = အားကောင်းသော စိတ် (၈၉)၊ စေတသိက် (၅၂)၊ ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်းဖြစ်ထိုက်သော အချို့သောပညတ် ပစ္စည်းတရားတို့က **ပကတူပနိဿယသတ္တိ**၊ (၁)။

ဤ(၃၀)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

အဟိတ် ပထမတဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်ပေါ်တည်နေပုံ

အဟိတ်ပထမတဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာကြောင့် ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စ-
ယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၀ ၊
၂။ ရုပ်သဟဇာတမျိုး	—	၅ ၊
၃။ ပစ္စာဇာတမျိုး	—	၄ ၊
၄။ ရူပအာဟာရမျိုး	—	၃ ၊

ဤ(၂၂)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

အဟိတ်ပထမတဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာကြောင့် ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စ-
ယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

- ၁။ (က) အဟိတ်ပထမတဒါရုံစိတ် (သောမနဿဖြစ်လျှင် ဆန္ဒ ဝီရိယ
ကြည်သော၊ ဥပေက္ခာဖြစ်လျှင် ဆန္ဒ ဝီတိ ဝီရိယ ကြည်သော)
အညသမာန်း စေတသိက် (၁၁) သို့မဟုတ် (၁၀) - အစိတ်
အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **သဟဇာတ နိဿယ**
ဗိပါက ဓိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဓိဂတသတ္တိ၊ (၆)။

(ခ) စေတနာ ပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္တိ၊**

(ဂ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္တိ၊**

(ဃ) ဇီဝိတ စိတ် ဝေဒနာ - နာမ်ဣန္ဒြေ (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က
ဣန္ဒြိယသတ္တိ၊

(င) အဟိတ် သောမနဿသဟဂုတ် ပထမတဒါရုံ စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်အံ့
ဈာန် (၅)ပါး၊ အဟိတ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ပထမတဒါရုံ စိတ္တဇ
ရုပ် ဖြစ်အံ့ - ပီတိကြဉ်သော ဈာန် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က
ဈာနသတ္တိ (၄)။ (၆ + ၄ = ၁၀)။

**[မှတ်ချက် - (၂-၄) တို့ကား ရှေး၌ ဆိုခဲ့ပြီးသည်နှင့် တူပြီ။ ပစ္ဆာ-
ဇာတ၌ ဒုတိယတဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရား ဖြစ်သည်။ ဤမျှသာ
ထူးသည်။ ။ အဟိတ် ပထမတဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာ၏ ဥပါဒ်-ဌီ-ဘင် ခဏ
တို့နှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်ကြသော ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ် ဥတုဇရုပ် အာဟာရဇရုပ်
တို့ကိုလည်း ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း နည်းမှီး၍ သိလေ။ ။ အဟိတ်ဒုတိယ
တဒါရုံ စိတ္တဇရုပ်ကိုလည်း အဟိတ်ပထမတဒါရုံ စိတ္တဇရုပ်ကို နည်းမှီး၍
သိပါလေ။ ပစ္ဆာဇာတမျိုး၌ ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းတရားမှာ ပစ္ဆာဇာတဖြစ်သော
တဒါရုံနောင်ကျသော ပထမဘဝင် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရား ဖြစ်သည်။
ဤမျှသာ ထူးသည်။ ။ အဟိတ်တဒါရုံ (၃)ခု၌ သဟဇာတမျိုးကြောင့်
ဖြစ်ပေါ်ရပုံကို သန္တိရဏစိတ် (၃)ခုနှင့် အတူသိလေ။ အာရမ္မဏမျိုး စသည်
တို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ရပုံကိုကား သဟိတ်တဒါရုံနှင့် အတူသိလေ။]**

ဤတွင် စက္ခုဒွါရဝီထိ စိတ္တက္ခဏအသီးအသီး၌ ခန္ဓာ (၅)ပါး ဖွဲ့၍
ယင်းခန္ဓာ (၅)ပါး အသီးအသီး၌ ပဌာန်းပစ္စည်းဆက်သွယ်ပုံ အပိုင်းကို ခြုံ၍
တင်ပြပြီးလေပြီ။ သို့သော် လက်တွေ့ရှုရာ၌ကား နာမ်ကမ္မဌာန်းပိုင်းဇယား
များတွင် ရေးသားတင်ပြထားသည့်အတိုင်း စိတ္တက္ခဏတိုင်း၌ ခွဲ၍ ရှုပါ။
သောတဒွါရဝီထိ စသည်တို့၌ ထူးခြားမှုမှာ ဤသို့ ဖြစ်၏။

- ၁။ သောတဒွါရဝီထိစိတ် ဖြစ်အံ့ - ပစ္စုပ္ပန်သဒ္ဓါရုံ၊
- ၂။ ယာနဒွါရဝီထိစိတ် ဖြစ်အံ့ - ပစ္စုပ္ပန်ဂန္ဓာရုံ၊
- ၃။ ဇိဝှိဒွါရဝီထိစိတ် ဖြစ်အံ့ - ပစ္စုပ္ပန်ရသာရုံ၊
- ၄။ ကာယဒွါရဝီထိစိတ် ဖြစ်အံ့ - ပစ္စုပ္ပန်ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၊

၆၆ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

ဤ အသီးအသီးသော ပစ္စည်းတရားက အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ အတ္ထိ
အဝိဂတသတ္တိ၊ (၄)။

ဤမျှသာ ထူး၏။ ကြွင်းသော ပစ္စည်းတရားတို့က ကျေးဇူးပြုပုံ၌
စက္ခုဒွါရဝီထိစိတ်တို့၌ ဆိုခဲ့ပြီးသည်ကို နည်းမှီး၍ ရှုလေ။

ကာမဇော မနောဒွါရိကစိတ် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရပုံ

ကာမဇော မနောဒွါရိကစိတ်တို့သည် အကျဉ်းအားဖြင့် —

၁။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊

၂။ ဇော၊

၃။ တဒါရုံတည်း။

စိတ္တုပ္ပါဒ်၏ အစွမ်းဖြင့်ကား —

၁။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း - ၁ ၊

၂။ ဇော - ၇ ၊

၃။ တဒါရုံ - ၂ ၊

အားလုံးပေါင်းသော် - ၁၀ - ကြိမ်တည်း။

အကျယ်အားဖြင့်ကား —

၁။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း - ၁ ၊

၂။ ကာမဇော - ၂၉ ၊

၃။ တဒါရုံ - ၁၁ ၊

အားလုံးပေါင်းသော် - ၄၁ - တည်း။

မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ခန္ဓာ (၅) ပါး

ရူပက္ခန္ဓာကို နည်းမှီး၍ သိပါ ရှုပါ။ နာမက္ခန္ဓာကို ဆက်လက်၍ တင်ပြ အပ်ပါသည်။

မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း နာမက္ခန္ဓာ

မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်၊ ဆန္ဒ ပီတိ ကြင်သော အညသမာန်းစေတသိက်
(၁၁) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၀ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၁/၄/၆ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ ပကတူပနိဿယ	—	၁ ၊

ဤ (၂၂/၂၅/၂၇)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်-
ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်
တည်နေရကုန်၏။

ထိုတွင် နာမ်သဟဇာတမျိုး (၁၀)နှင့် ပကတူပနိဿယ (၁) အကြောင်း
ပစ္စည်းတရားတို့က ကျေးဇူးပြုပုံအပိုင်းကို ဝုဋ္ဌောနာမက္ခန္ဓာပိုင်း၌ ဆိုခဲ့သည့်
နည်းအတိုင်း သိရှိပါလေ ရှုပါလေ။ အနည်းငယ် ထူးရာကိုသာ ဆိုပေအံ့။

၂။ အာရမ္မဏမျိုး

၂။ သာမန်အားဖြင့် အာရုံပြုတတ်သော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း နာမက္ခန္ဓာ
(၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

(က) ရံခါ သာမန်အားဖြင့် အာရုံပြုအပ်သော စိတ် (၈၉)၊ စေတသိက်

(၅၂) - အတိတ်အနာဂတ် နိပ္ပန္နရုပ် (၁၈)၊ တေကာလိက အနိပ္ပန္နရုပ် (၁၀)၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ် - ဤအာရုံ (၆)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော အာရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ**၊ (၁)။

(ခ) ရံခါ သာမန်အားဖြင့် အာရုံပြုအပ်သော ပစ္စုပ္ပန် နိပ္ပန္နရုပ် (၁၈) ဤအာရုံ (၆)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော အာရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ အတ္တိ အဝိဂတသတ္တိ**၊ (၄)။

(ဂ) မရဏာသန္တအခါ သာမန်အားဖြင့် အာရုံပြုအပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ ရေတွက်သည်ရှိသော် (၁၇)ချက်မြောက်သော စိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏ နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္တိ အဝိဂတသတ္တိ**၊ (၆)။

၃။ အနန္တရမျိုး

မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် —

၃။ အခြားမရှိသည်ဖြစ်၍ ချုပ်လေပြီးသော ဘဝဂုံပစ္ဆေဒ (၁၉)ခု နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားက **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ**၊ (၅)။

၄။ ဝတ္ထုမျိုး

၄။ ပဉ္စဝေါကာရ ဘဝင် (၁၅)ခု နာမက္ခန္ဓာတို့တွင် မိမိ၏ (= မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၏) အခြားမဲ့၌ ချုပ်လေပြီးသော တစ်မျိုးမျိုးသော ဘဝင် နာမက္ခန္ဓာ၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က **နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္တိ အဝိဂတသတ္တိ**၊ (၅)။

ဤမျှသာ ထူးသည်။

**မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ် မနောဒွါရိက ပထမဇော
နာမက္ခန္ဓာ ဖြစ်ပေါ်တည်နေရပုံ**

[ရူပက္ခန္ဓာကို နည်းမှီး၍ ရှုလေ။]

- ၁။ အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ကြဉ်သော စိတ် (၈၇)၊
- ၂။ စေတသိက် (၅၂)၊
- ၃။ ရုပ် (၂၈)၊
- ၄။ နိဗ္ဗာန်၊
- ၅။ ပညတ်၊

ဤအာရုံ(၆)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော အာရုံကို အာရုံပြု၍ မနောဒွါရိက မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇောဝီထိသည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ဤဝီထိ၍ မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ် ပထမဇော အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၃ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၁/၄/၆/၃ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ ပကတူပနိဿယ	—	၁ ၊

ဤ (၂၅/၂၈/၃၀/၂၇)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ် ပထမဇောစိတ်၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ကြဉ်သော စေတသိက် (၃၃) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ် ဉာဏ သမ္ပယုတ် ပထမဇောစိတ်၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ကြည်သော စေ-
တသိက် (၃၃) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က
သဟဇာတ အညမည နိဿယ သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊
(၆)။

(ခ) သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ် ဉာဏ သမ္ပယုတ် ပထမဇော နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော အလောဘ အဒေါသ အမောဟ - ဤဟိတ် (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က
ဟေတုသတ္ထိ၊

(ဂ) သာဓိပတိ တိဟိတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဆန္ဒ ဝီရိယ စိတ် ဝိမံသ အဓိပတိတရားကိုယ် (၄)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော ပစ္စည်း တရားတို့က **အဓိပတိသတ္ထိ၊ (သဟဇာတာဓိပတိ)**

(ဃ) စေတနာ ပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္ထိ၊**

(င) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္ထိ၊**

(စ) နာမ်ဣန္ဒြေ (၈)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္ထိ၊**

(ဆ) သောမနဿသဟဂုတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၅)ပါး၊ ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ပီတိကြည်သော ဈာန် (၄)ပါး ပစ္စည်း တရားတို့က **ဈာနသတ္ထိ၊**

(ဇ) ပညာ ဝိတက် ဝီရိယ သတိ ဧကဂ္ဂတာ - မဂ္ဂင် (၅)ပါး ပစ္စည်း တရားတို့က **မဂ္ဂသတ္ထိ၊ (၇)။ (၆ + ၇ = ၁၃)။**

၂။ အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ် ကြည်သော စိတ် (၈၇)၊ စေတသိက် (၅၂)၊ ရုပ် (၂၈)၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ် - ဤအာရုံ (၆)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော အာရုံကို သာမန်အားဖြင့် အာရုံပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ် ဉာဏ သမ္ပယုတ် နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

(က) ရံခါ သာမန်အားဖြင့် အာရုံပြုအပ်သော အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တ
ဖိုလ် ကြဉ်သော စိတ် (၈၇)၊ စေတသိက် (၅၂)၊ အတိတ်အနာဂတ်
နိပ္ပန္နရုပ် (၁၈)၊ တေကာလိက အနိပ္ပန္နရုပ် (၁၀)၊ ပညတ် - ဤ
အာရုံ (၆)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော အာရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က
အာရမ္မဏသတ္တိ၊ (၁)။

(ခ) ရံခါ သာမန်အားဖြင့် အာရုံပြုအပ်သော ပစ္စုပ္ပန်နိပ္ပန္နရုပ် (၁၈)
ဤအာရုံ (၆)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော အာရုံ ပစ္စည်းတရား
တို့က **အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၄)။**

(ဂ) မရဏာသန္တအခါ သာမန်အားဖြင့် အာရုံပြုအပ်သော စုတိစိတ်မှ
ပြန်၍ ရေတွက်သည်ရှိသော် (၁၇)ချက်မြောက်သော စိတ်၏
ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရား
တို့က **အာရမ္မဏ နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတ
သတ္တိ၊ (၆)။**

အလေးအမြတ်အားဖြင့် အာရုံပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ် ဉာဏ
သမ္ပယုတ်ဇော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

အလေးအမြတ်အားဖြင့် အာရုံပြုအပ်သော အရဟတ္တမဂ်ကြဉ်သော
ကုသိုလ်စိတ် (၂၀) နာမက္ခန္ဓာ၊ အောက်ဖိုလ် (၃)ခု နာမက္ခန္ဓာ၊ နိဗ္ဗာန်
ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏ အဓိပတိ ဥပနိဿယသတ္တိ၊ (၃)။**

၃။ ချုပ်လေပြီးသော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က
အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။

[မှတ်ချက် - အကယ်၍ ဒုတိယဇော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား
ဖြစ်အံ့ - ချုပ်လေပြီးသော ပထမဇော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **အနန္တရ
သမနန္တရ ဥပနိဿယ အာသေဝန နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၆)။** ဤမျှသာ

၇၂ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

ထူးသည်။ တတိယဇော စသည်၌လည်း အလားတူပင် အာသေဝန အကြောင်း တစ်ခုသာ ပိုသည်။]

၄။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းနှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္တိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။

၅။ ဗလဝ ဖြစ်သော = အားကောင်းသော အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ် ကြင်သော စိတ် (၈၇)၊ စေတသိက် (၅၂)၊ ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်းဖြစ်ထိုက်သော အချို့သောပညတ် ပစ္စည်းတရားတို့က ပကတူပနိဿယ သတ္တိ၊ (၁)။

ဤ (၂၅/၂၈/၃၀/၂၇)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။ (ဒုတိယဇောစသည်ကို နည်းမှီး၍ ရှုလေ။ တဒါရုံကိုလည်း ပစ္စဒ္ဓါရ၌ ဆိုခဲ့သည်ကို နည်းမှီး၍ ရှုလေ)။

မဟာကုသိုလ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ဇော နာမက္ခန္ဓာ

၁။ လောကီစိတ် (၈၁)၊

၂။ စေတသိက် (၅၂)၊

၃။ ရုပ် (၂၈)၊

၄။ ပညတ်၊

ဤအာရုံ (၆)မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော အာရုံကို အာရုံပြု၍ မနောဒွါရိက မဟာကုသိုလ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ဇောဝီထိ စိတ်အစဉ်သည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ဤဝီထိ၌ မဟာကုသိုလ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ပထမဇော အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် —

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၃ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၁/၄/၆/၃ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ ပကတူပနိဿယ	—	၁ ၊

ဤ (၂၅/၂၈/၃၀/၂၇) မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ် တည်နေရကုန်၏။ (ဒုတိယဇောစသည်ဖြစ်လျှင် အနန္တရမျိုး၌ အာသေဝန ထပ်ထည့်ပါ။)

[မှတ်ချက် — ဤ၌ သဟဇာတမျိုး၊ အနန္တရမျိုး၊ ဝတ္ထုမျိုး၊ ပကတူပ နိဿယမျိုးတို့ကို နည်းမှီး၍ ရှုလေ။]

အာရမ္မဏမျိုး

ရံခါ သာမန်အားဖြင့် အာရုံပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ် ဉာဏဝိပူ-ယုတ်ဇော နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် —

(က) ရံခါ သာမန်အားဖြင့် အာရုံပြုအပ်သော လောကီစိတ် (၈၁)၊ စေ-တသိက် (၅၂)၊ အတိတ်အနာဂတ်နိပ္ပန္နရုပ် (၁၈)၊ တေကာလိက အနိပ္ပန္နရုပ် (၁၀)၊ ပညတ် ပစ္စည်းတရားတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော အာရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ**၊ (၁)။

(ခ) ရံခါ သာမန်အားဖြင့် အာရုံပြုအပ်သော ပစ္စုပ္ပန် နိပ္ပန္နရုပ် (၁၈)၊ အာရုံ (၆)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော အာရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ အတ္တိ အဝိဂတသတ္တိ**၊ (၄)။

- (ဂ) မရဏာသန္တအခါ သာမန်အားဖြင့် အာရုံပြုအပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ ရေတွက်သည်ရှိသော် (၁၇)ချက်မြောက်သော စိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏ နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပဿန္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ**၊ (၆)။

ရံခါ အလေးအမြတ်အားဖြင့် အာရုံ ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ်ဉာဏဝိပဿုတ်ဇော နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

ရံခါ အလေးအမြတ်အားဖြင့် အာရုံပြုအပ်သော လောကီကုသိုလ်သတ္တရသ (= ၁၇) နာမက္ခန္ဓာ ဓမ္မာရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏ အဓိပတိ ဥပနိဿယသတ္ထိ**၊ (၃)။

(သဟဇာတမျိုး၊ အာရမ္မဏမျိုး၊ အနန္တရမျိုး၊ ဝတ္ထုမျိုး၊ ပကတူပနိဿယအားလုံးပေါင်းသော်)

ဤ (၂၅/၂၈/၃၀/၂၇)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

[မှတ်ချက် - ဉာဏဝိပဿုတ် မဟာကုသိုလ်ဇော ဖြစ်သဖြင့် ပညိန္ဒြေစေတသိက် မယှဉ်ရကား သဟဇာတမျိုးဝယ် - ဟေတုပစ္စည်းတရား၌ အလောဘ အဒေါသ - ဟိတ် (၂)ပါး၊ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းတရား၌ ဇီဝိတ စိတ်ဝေဒနာ သဒ္ဓါ ဝီရိယ သတိ ဧကဂ္ဂတာ - နာမ်ဣန္ဒြေ (၇)ပါး၊ မဂ္ဂပစ္စည်းတရား၌ ဝိတက် ဝီရိယ သတိ ဧကဂ္ဂတာ - မဂ္ဂင် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့ ဖြစ်ကြသည်။ နည်းမှီး၍သာ ရှုပါလေ။]

သဟိတ် မဟာဝိပါက် တဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာ

မနောဒွါရဝီထိ၌ သဟိတ် မဟာဝိပါက် တဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၃ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၄ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ နာနာက္ခဏိကကမ္မမျိုး	—	၂ ၊
၆။ ပကတူပနိဿယ	—	၁ ၊

ဤ(၃၀)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ဤမနောဒွါရဝီထိ၌ တဒါရုံနာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ သဟ-ဇာတမျိုး အာရမ္မဏမျိုး အနန္တရမျိုး ပစ္စည်းတရားတို့ကို ပဉ္စဒွါရ၌ ဆိုခဲ့သည့် နည်းအတိုင်း သိလေ။ ဝတ္ထုမျိုးစသည်ကို ဆိုပေအံ့။

၄။ ဝတ္ထုမျိုး

၄။ ပထမတဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

ကာမသတ္တမဇော နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်-သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၅)။

ဒုတိယ တဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရား ဖြစ်အံ့ -

ပထမတဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ဥပါဒ်သော

၇၆ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ
အဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။

နာနာက္ခဏိကကမ္မမျိုး

၅။ (က) ကုသလဝိပါက်တဒါရုံ (၁၀)၊ နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရား
တို့သည် ဗလဝဖြစ်သော = အားကောင်းသော တစ်မျိုးမျိုးသော
အတိတ်ကာမကုသိုလ်ကံ ပစ္စည်းတရားတို့က နာနာက္ခဏိကကမ္မ
ပကတူပနိဿယသတ္တိ၊ (၂)။

(ခ) အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် တဒါရုံ (၁)၊ နာမက္ခန္ဓာ
(၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် ဗလဝဖြစ်သော = အားကောင်း
သော အတိတ်အကုသိုလ်ကံ (၁၂) ပစ္စည်းတို့တွင် တစ်မျိုး
မျိုးသော အကုသိုလ်ကံ ပစ္စည်းတရားတို့က နာနာက္ခဏိကကမ္မ
ပကတူပနိဿယသတ္တိ၊ (၂)။

၆။ (ပကတူပနိဿယ တူပြီ။)

ဤ(၃၀)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

အဟိတ်တဒါရုံ (၃) ခု နာမက္ခန္ဓာ

အဟိတ် ပထမတဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် —

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး — ၁၁ ၊

၂။ အာရမ္မဏမျိုး — ၄ ၊

၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ နာနာက္ခဏိကကမ္မမျိုး	—	၂ ၊
၆။ ပကတူပနိဿယ	—	၁ ၊

ဤ (၂၈)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

[မှတ်ချက် — အဟိတ်တဒါရုံ (၃)ခု၌ သဟဇာတမျိုးကြောင့် ဖြစ်-
ပေါ်ရပုံကို သန္တီရဏစိတ် (၃)ခုနှင့် အတူသိလေ။ အာရမ္မဏမျိုး စသည်
တို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ရပုံကိုကား သဟိတ်တဒါရုံနှင့် အတူသိလေ။]

မရဏာသန္ဓအခါ ဝတ္ထုမျိုး

မရဏာသန္ဓအခါ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ကာမဇော (၂၉)၊ တဒါရုံ (၁၁)၊
စုတိနာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ ရေတွက်
သည်ရှိသော် (၁၇)ချက်မြောက်သော စိတ်၏ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍
ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က **နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ**
အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ (၅) - ဤပစ္စည်းတရားတို့က ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့်
ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ထိုကာမဇော မနောဒွါရာဝဇ္ဇိယံ အကယ်၍ လောဘဇော စောသည်
ဖြစ်အံ့ - မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းနှင့် တဒါရုံတို့ကို အထက်ပါ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း
တဒါရုံတို့ကို နည်းမှီး၍ ရှုပါ။ လောဘမူဇော နာမက္ခန္ဓာ ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို
ဆက်လက်၍ တင်ပြပေအံ့။

မနောဒွါရိက လောဘမူဇော နာမက္ခန္ဓာ

လောဘမူဇော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် —

၁။ သဟဇာတမျိုး	—	၁၃ ၊
၂။ (က) အာရမ္မဏမျိုး	—	၁/၄/၆ ၊
(ခ) အာရမ္မဏမျိုး	—	၃/၆/၈ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၆ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ ပကတူပနိဿယ	—	၁ ၊

ဤ (၂၆/၂၉/၃၁)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ် တည်နေရကုန်၏။ တစ်နည်း — ဤ (၂၈/၃၁/၃၃)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြု ပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

လောဘမူဇော နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် —

၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော လောဘမူစိတ် (၈)ခု၊
ဒေါသ ကုဿာ မစ္ဆရိယ ကုက္ကုစ္စ ဝိစိကိစ္ဆာ ကြင်သော စေတသိက် (၂၂) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က
သဟဇာတ အညမည နိဿယ သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊
(၆)။

(ခ) သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော လောဘမူနာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော လောဘ မောဟ - ဤဟိတ် (၂)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဟေတုသတ္တိ၊**

(ဂ) စေတနာပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္တိ၊**

- (ဃ) ဆန္ဒ ဝီရိယ စိတ် (၃)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော ပစ္စည်းတရားတို့က **အဓိပတိသတ္တိ**၊
- (င) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် - ဤနာမ်အာဟာရ (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္တိ**၊
- (စ) ဇီဝိတ စိတ် ဝေဒနာ ဝီရိယ ဧကဂ္ဂတာ - နာမ်က္ခန္ဓေ (၅)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္တိ**၊
- (ဆ) သောမနဿသဟဂုတ် စိတ် (၄)ခု ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၅)ပါး၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် (၄)ခု ဖြစ်အံ့ - ပီတိကြည်သော ဈာန် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဈာနသတ္တိ**၊
- (ဇ) ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ် (၄)ခု ဖြစ်အံ့ - ဝိတက် ဝီရိယ ဧကဂ္ဂတာ ဒိဋ္ဌိ - မဂ္ဂင် (၄)ပါး၊ ဒိဋ္ဌိဂတဝိပွယုတ်စိတ် (၄)ခု ဖြစ်အံ့ - ဝိတက် ဝီရိယ ဧကဂ္ဂတာ - မဂ္ဂင် (၃)ပါး - ပစ္စည်းတရားတို့က **မဂ္ဂသတ္တိ**၊
(၇)။ (၆ + ၇ = ၁၃)။

၂။ (A) သာမန်အားဖြင့် အာရုံပြုတတ်သော လောဘမူစိတ် (၈)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

- (က) ရံခါ သာမန်အားဖြင့် အာရုံပြုအပ်သော လောကီစိတ် (၈၁)၊ စေတသိက် (၅၂)၊ အတိတ်အနာဂတ် နိပ္ပန္နရုပ် (၁၈)၊ တေကာလိက အနိပ္ပန္နရုပ် (၁၀)၊ ပညတ် - ဤအာရုံ (၆)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော အာရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ**၊ **(၁)။**
- (ခ) ရံခါ သာမန်အားဖြင့် အာရုံပြုအပ်သော ပစ္စယုပ္ပန်နိပ္ပန္နရုပ် (၁၈)၊ ဤအာရုံ (၆)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော အာရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ အတ္တိ အဓိဂတသတ္တိ**၊ **(၄)။**
- (ဂ) မရဏာသန္တအခါ သာမန်အားဖြင့် အာရုံပြုအပ်သော စုတိစိတ်မှ

ပြန်၍ ရေတွက်သည်ရှိသော် (၁၇)ချက်မြောက်သော စိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရား တို့က **အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ နိဿယ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတ သတ္တိ၊ (၆)။**

၂။ (B) အလေးအမြတ်အားဖြင့် အာရုံပြုတတ်သော လောဘမူစိတ် (၈) ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

(က) ရံခါ အလေးအမြတ်အားဖြင့် အာရုံပြုအပ်သော ဒေါသမူ ဒွေ၊ မောဟမူ ဒွေ၊ ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဏ် ကြည်သော လော-
ကီစိတ် (၇၆)၊ ဒေါသ ဣဿာ မစ္ဆရိယ ကုက္ကုစ္စ ဝိစိကိစ္ဆာ
ကြည်သော စေတသိက် (၄၇)၊ အတိတ်အနာဂတ် နိပ္ပန္နရုပ် (၁၈)
ဤအာရုံ (၆)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော အာရုံ ပစ္စည်းတရား
တို့က **အာရမ္မဏ အဓိပတိ ဥပနိဿယသတ္တိ၊ (၃)။**

(ခ) ရံခါ အလေးအမြတ်အားဖြင့် အာရုံပြုအပ်သော ပစ္စုပ္ပန်နိပ္ပန္နရုပ်
(၁၈) - ဤအာရုံ (၆)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော အာရုံ ပစ္စည်း
တရားတို့က **အာရမ္မဏ အဓိပတိ ဥပနိဿယ ပုရေဇာတ အတ္ထိ
အဝိဂတသတ္တိ၊ (၆)။**

(ဂ) မရဏာသန္နအခါ အလေးအမြတ်အားဖြင့် အာရုံပြုအပ်သော -
စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေတွက်သည်ရှိသော် (၁၇)ချက်မြောက်သော
စိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်း
တရားတို့က **အာရမ္မဏ အဓိပတိ နိဿယ ဥပနိဿယ ပုရေ-
ဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၈)။**

၃။ ပထမဇော နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် အခြားမရှိသည်
ဖြစ်၍ ချုပ်လေပြီးသော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရား

တို့က - [ဒုတိယဇော နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် အခြားမရှိသည်ဖြစ်၍ ချုပ်လေပြီးသော ပထမဇော နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က။ ပ ။ သတ္တမဇော နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့သည် အခြားမရှိသည် ဖြစ်၍ ချုပ်လေပြီးသော ဆဋ္ဌဇော နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က] **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ အာသေဝန နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၆)။**

၄။ ပထမဇော နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် မနောဒွါရာ- ဝဇ္ဇန်း နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်သော ဟဒယ ဝတ္ထု။ ပ ။ [သတ္တမဇော နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် ဆဋ္ဌဇော နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ဖြစ်သော ဟဒယ ဝတ္ထု] ပစ္စည်းတရားတို့က **နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။**

* မရဏာသန္ဓအခါ စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေတွက်သည်ရှိသော် (၁၇)ချက် မြောက်သော စိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်သော ဟဒယ ဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က **နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတ သတ္တိ၊ (၅)။**

၅။ ဗလဝ ဖြစ်သော အားကောင်းသော လောကီစိတ် (၈၁)၊ စေတသိက် (၅၂)၊ ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်း ဖြစ်ထိုက်သော အချို့သောပညတ် ပစ္စည်း တရားတို့က **ပကတူပနိဿယသတ္တိ၊ (၁)။**

ဤ (၂၆/၂၉/၃၁)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က၊ တစ်နည်း (၂၈/၃၁/၃၃)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်- သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

မနောဒွါရိက ဒေါသဇော - မောဟဇော နာမက္ခန္ဓာ ဖြစ်ပေါ်တည်နေရပုံ

ဒေါသမူ မောဟမူ ပထမဇော - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်
တရားတို့သည် -

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၃ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၄ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ ပကတူပနိဿယ	—	၁ ၊

ဤ(၂၈)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

[မှတ်ချက် - ပဉ္စဒွါရ၌ ဆိုခဲ့သည်ကို နည်းမှီး၍ ရှုလေ။ အနန္တရ
မျိုး၌ ပထမဇော၏ အနန္တရအကြောင်းမှာ မနောဒွါရဝဇ္ဇန်း၊ ဒုတိယ
ဇော၏ အနန္တရအကြောင်းမှာ ပထမဇော။ ပ ။ သတ္တမဇော၏ အနန္တရ
အကြောင်းမှာ ဆဋ္ဌဇော အသီးအသီး ဖြစ်သည်။ ဝတ္ထုမျိုး၌လည်း နည်းတူ
သဘောပေါက်ပါလေ။]

ပဉ္စဒွါရိက ဟသိတုပ္ပါဒ်ဇော နာမက္ခန္ဓာ ဖြစ်ပေါ်တည်နေရပုံ

ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့၏ သန္တာန်၌ ပဉ္စဒွါရဝီထိ မနောဒွါရဝီထိတို့၌
ဇောအရာဝယ် ကြိယာဇောများ စောကြ၏။ ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြိယာဇောစိတ်နှင့်
မဟာကြိယာဇောစိတ်တို့ ဖြစ်ကြ၏။ အရိုးစုပြိတ္တာကဲ့သို့သော မထွတ်မြတ်-
သော အာရုံတို့၌ ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့၏သန္တာန်ဝယ် ပြီးရှင်မှုကို ဖြစ်စေသော

စိတ်မှာ ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြိယာဇောစိတ် ဖြစ်၏။ ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့၏သန္တာန်၌
ဖြစ်ပေါ်သွားကြသော ဝိပဿနာဇောစိတ်တို့ကား မဟာကြိယာဇောစိတ်
တို့ပင် ဖြစ်ကြ၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် သီလ သမာဓိ ပညာသိက္ခာ သုံးရပ်နှင့်
ဆက်စပ်၍ ဖြစ်ပေါ်သွားကြသော ကာမကြိယာဇောစိတ်တို့ကို သဘော-
ပေါက်ပါ။

အသင်သူတော်ကောင်းသည် အကယ်၍ ပုထုဇဉ် အဆင့်တွင်သာ
တည်ရှိနေသေးပါက သို့မဟုတ် သေက္ခအရိယာ သူတော်ကောင်း အဆင့်
တွင်သာ တည်ရှိနေသေးပါက ယင်းကြိယာဇောတို့၏ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း ဆက်-
သွယ်ပုံ အပိုင်းကို ရှုရန် မလိုပါ။ ပါရမီအားလျော်စွာ ရဟန္တာအဆင့်သို့
ရောက်ရှိသွားပါမှ ရှုရန်ဖြစ်သည်။ ဤ၌ ရှုလိုသောအခါ ရှုနိုင်ရန်ရည်ရွယ်၍
ယင်းကြိယာဇောတို့၌ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းဆက်သွယ်ပုံ အပိုင်းကို ဆက်လက်၍
ရေးသားတင်ပြအပ်ပါသည်။ ရှေးဦးစွာ ပဉ္စဒွါရီစိတိ၌ တည်ရှိသော ဟသိတု-
ပ္ပါဒ်ဇော နာမက္ခန္ဓာ၏ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းဆက်သွယ်ပုံ အပိုင်းကို တင်ပြပေအံ့။

ဟသိတုပ္ပါဒ် ပထမဇော၊ ဆန္ဒကြည်သော အညသမာန်း စေတသိက်
(၁၂) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၀ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၄ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ ပကတူပနိဿယ	—	၁ ၊

ဤ(၂၅)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ဟသိတုပ္ပါဒ် ပထမဇော၊ ဆန္ဒကြည်သော အညသမာန်း စေတသိက်
(၁၂) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၈၄ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ဟသိတုပ္ပါဒ်ပထမဇော၊
ဆန္ဒကြည်သော အညသမာန်း စေတသိက် (၁၂) - အစိတ်အစိတ်
နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **သဟဇာတ အညမည နိဿယ**
သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၆)။

(ခ) သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ဟသိတုပ္ပါဒ်ပထမ
ဇော နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော စေတနာ ပစ္စည်းတရားက
သဟဇာတကမ္မသတ္ထိ၊

(ဂ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္ထိ၊**

(ဃ) ဇီဝိတ စိတ် ဝေဒနာ ဝီရိယ ဧကဂ္ဂတာ - နာမ်က္ကန္တေ (၅)ပါး
ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္ထိ၊**

(င) ဈာနင် (၅)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဈာနသတ္ထိ၊ (၄)။**
(၆ + ၄ = ၁၀)။

[မှတ်ချက် — အာရမ္မဏမျိုး၊ အနန္တရမျိုး၊ ဝတ္ထုမျိုး - ပစ္စည်းတရား
တို့က ကျေးဇူးပြုပုံသည် မဟာကုသိုလ် ပထမဇော နာမက္ခန္ဓာ၌ ဆိုခဲ့
သည်နှင့် တူပြီ။]

၅။ ဗလဝ ဖြစ်သော အားကောင်းသော စိတ် (၈၉)၊ စေတသိက် (၅၂)၊
ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်းဖြစ်ထိုက်သော အချို့သောပညတ် ပစ္စည်းတရား
တို့က **ပကတူပနိဿယသတ္ထိ၊ (၁)။**

ဤ(၂၅)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

[မှတ်ချက် — ဒုတိယဇော စသည်၌ အာသေဝန ပစ္စည်းတစ်ခု ပို-
လာ၏။ နည်းမှီး၍ ရှုလေ။ **မဟာကြိယာစာ**ကိုလည်း မဟာကုသိုလ်ဇော
နည်းတူ မှတ်ပါ။ ဟသိတုပ္ပါဒ်ဇော စောသည့် ပစ္စဒ္ဒါရီထိနှင့် မဟာကြိယာ

ဇော စောသည့် ပဉ္စဒွါရဝီထိတို့၌ တည်ရှိကြသော ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ပဉ္စ-
ဝိညာဏ်၊ သမ္ပုဋ်စ္ဆိဂ်း၊ သန္တီရဏ၊ ဝုဋ္ဌော၊ တဒါရုံတို့ကိုလည်း အထက်တွင်
ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်းသာ မှတ်သားပါလေ၊ ရှုပါလေ။]

ယခုတစ်ဖန် ဟသိတုပ္ပါဒ်ဇော မဟာကြိယာဇော စောသည့် မနော-
ဒွါရဝီထိကို ဆက်လက်၍ တင်ပြအပ်ပါသည်။

မနောဒွါရိက ဟသိတုပ္ပါဒ်ဇော နာမက္ခန္ဓာ

ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ် (၁)၊ ဆန္ဒကြည်သော အညသမာန်း စေတသိက် (၁၂)၊
နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၀ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၁/၄/၆ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ ပကတူပနိဿယ	—	၁ ၊

ဤ (၂၂/၂၅/၂၇)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က ကျေးဇူး
ပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ် (၁)၊ ဆန္ဒကြည်သော အညသမာန်း စေတသိက် (၁၂)
အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

- ၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ် (၁)၊
ဆန္ဒကြည်သော အညသမာန်း စေတသိက် (၁၂)၊ အစိတ်အစိတ်
နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က သဟဇာတ အညမည နိဿယ
သမ္ပယုတ္တ အဋ္ဌိ အဝိဂတသဋ္ဌိ၊ (၆)။

၈၆ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

(ခ) သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ဟသိတုပ္ပါဒ် နာမ-
က္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော စေတနာပစ္စည်းတရားက သဟဇာတ-
ကမ္မသတ္တိ။

(ဂ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က အာဟာရသတ္တိ။

(ဃ) ဇီဝိတ စိတ် ဝေဒနာ - နာမ်ကုဋေ (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က
ဣန္ဒြိယသတ္တိ။

(င) ဈာန် (၅)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က ဈာနသတ္တိ၊ (၄)။
(၆ + ၄ = ၁၀)။

သာမန်အားဖြင့် အာရုံပြုတတ်သော ဟသိတုပ္ပါဒ်နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး
ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၂။ (က) ရံခါ သာမန်အားဖြင့် အာရုံပြုအပ်သော ကာမစိတ် (၅၄)၊ စေ-
တသိက် (၅၂)၊ အတိတ်အနာဂတ် နိပ္ပန္နရုပ် (၁၈)၊ တေကာလိက
အနိပ္ပန္နရုပ် (၁၀) - ဤကာမအာရုံ (၆)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော
အာရုံပစ္စည်းတရားတို့က အာရမ္မဏသတ္တိ၊ (၁)။

(ခ) ရံခါ သာမန်အားဖြင့် အာရုံပြုအပ်သော ပစ္စုပ္ပန် နိပ္ပန္နရုပ် (၁၈)၊
ဤအာရုံ (၆)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော အာရုံ ပစ္စည်းတရား
တို့က အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ အတ္တိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၄)။

(ဂ) မရဏာသန္ဓာအခါ သာမန်အားဖြင့် အာရုံပြုအပ်သော စုတိစိတ်မှ
ပြန်၍ ရေတွက်သည်ရှိသော် (၁၇)ချက်မြောက်သော စိတ်၏
ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရား
တို့က အာရမ္မဏ နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္တိ အဝိဂတ
သတ္တိ၊ (၆)။

၃။ အခြားမရှိသည်ဖြစ်၍ ချုပ်လေပြီးသော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း နာမက္ခန္ဓာ

ပစ္စည်းတရားတို့က အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊
(၅)။

၄။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ဖြစ်သော
ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ
အဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။

၅။ ဗလဝဖြစ်သော = အားကောင်းသော စိတ် (၈၉)၊ စေတသိက် (၅၂)၊
ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်းဖြစ်ထိုက်သော အချို့သောပညတ် ပစ္စည်းတရား
တို့က ပကတူပနိဿယသတ္တိ၊ (၁)။

ဤ (၂၂/၂၅/၂၇)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်-
ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်
တည်နေရကုန်၏။

ဒုတိယဇောစသည်၌ အာသေဝနပစ္စည်း ထပ်တိုးသဖြင့် (၂၃/၂၆/
၂၈)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က ကျေးဇူးပြုပေးကြသည်ဟု
မှတ်ပါ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းနှင့် ဇော တဒါရုံ ရှုကွက်ကို အထက်၌ ဆိုခဲ့သည်ကို
နည်းမှီး၍ ရှုလေ။

မဟာကြိယာဇော နာမက္ခန္ဓာ

စိတ် (၈၉)၊ စေတသိက် (၅၂)၊ ရုပ် (၂၈)၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ် - ဤအာရုံ
(၆)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးကို အာရုံပြု၍ မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် မ-
နောဒွါရိကဇောဝီထိ စိတ်အစဉ်သည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထိုတွင် မနောဒွါရာ-
ဝဇ္ဇန်းကို မဟာကုသိုလ်ဇောဝီထိ၌ ဆိုခဲ့သည်ကို နည်းမှီး၍ ရှုလေ။ မဟာ
ကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇောကို ဆိုပေအံ့။

၈၈ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

မဟာကြိယာ ပထမဇော အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား
တို့သည် -

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၃ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၁/၄/၆/၃ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ ပကတူပနိဿယ	—	၁ ၊

ဤ (၂၅/၂၈/၃၀/၂၇)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က
တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်
တည်နေရကုန်၏။

မဟာကြိယာ ပထမဇော အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား
တို့သည် -

၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော မဟာကြိယာ ပထမဇော
အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **သဟဇာတ အည-
မည နိဿယ သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၆)။**

(ခ) ဒွိဟိတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - အလောဘ အဒေါသ၊ တိဟိတ်ဇော ဖြစ်အံ့
အလောဘ အဒေါသ အမောဟ - ဤဟိတ် (၂)ပါး (၃)ပါး
ပစ္စည်းတရားတို့က **ဟေတုသတ္တိ၊**

(ဂ) သာဓိပတိ ဒွိဟိတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဆန္ဒ ဝီရိယ စိတ်၊ သာဓိပတိ
တိဟိတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဆန္ဒ ဝီရိယ စိတ် ဝိမံသ - အဓိပတိ
တရားကိုယ် (၃)ပါး (၄)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော ပစ္စည်းတရား
တို့က **အဓိပတိသတ္တိ၊**

- (ဃ) သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ပထမဇော နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော စေတနာပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္တိ**၊
- (င) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္တိ**၊
- (စ) ဒွိဟိတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ပညာကြည်သော နာမ်က္ကုဇ္ဈိ (၇)ပါး၊ တိဟိတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - နာမ်က္ကုဇ္ဈိ (၈)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္တိ**၊
- (ဆ) သောမနဿသဟဂုတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၅)ပါး၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဝီတိကြည်သော ဈာန် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဈာနသတ္တိ**၊
- (ဇ) ဒွိဟိတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဝိတက် ဝီရိယ သတိ ဧကဂ္ဂတာ - မဂ္ဂင် (၄)ပါး၊ တိဟိတ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ပညာ ဝိတက် ဝီရိယ သတိ ဧကဂ္ဂတာ မဂ္ဂင် (၅)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **မဂ္ဂသတ္တိ**၊ (၇)။
(၆ + ၇ = ၁၃)။

၂။ သာမန်အားဖြင့် အာရုံပြုတတ်သော မဟာကြိယာ ပထမဇော နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

- (က) ရံခါ သာမန်အားဖြင့် အာရုံပြုအပ်သော စိတ် (၈၉)၊ စေတသိက် (၅၂)၊ အတိတ်အနာဂတ် နိပ္ပန္နရုပ် (၁၈)၊ တေကာလိက အနိပ္ပန္နရုပ် (၁၀)၊ ပညတ် - ဤအာရုံ (၆)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော အာရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ**၊ (၁)။
- (ခ) ရံခါ သာမန်အားဖြင့် အာရုံပြုအပ်သော ပစ္စယုပ္ပန် နိပ္ပန္နရုပ် (၁၈) ဤ အာရုံ (၆)ပါးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော အာရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ အတ္တိ အဝိတသတ္တိ**၊ (၄)။

(ဂ) မရဏာသန္တအခါ သာမန်အားဖြင့် အာရုံပြုအပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ ရေတွက်သည်ရှိသော် (၁၇)ချက်မြောက်သော စိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရား တို့က **အာရမ္မဏ နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဓိဂတ သတ္ထိ**၊ (၆)။

(ဃ) အလေးအမြတ်အားဖြင့် အာရုံပြုတတ်သော မဟာကြိယာ ဉာဏ သမ္ပယုတ် ပထမဇော နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် အလေးအမြတ်အားဖြင့် အာရုံပြုအပ်သော အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ဟူသော ဓမ္မာရုံ ပစ္စည်းတရားတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏ အဓိပတိ ဥပနိဿယ သတ္ထိ**၊ (၇)။

[မှတ်ချက် — အနန္တရမျိုး၊ ဝတ္ထုမျိုး၊ ပကတူပနိဿယတို့ကို မဟာ ကုသိုလ်ဇော၌ ဆိုခဲ့သည်တို့ကို နည်းမှီး၍ သိရှိပါလေ။]

ဤ (၂၅/၂၈/၃၀/၂၇) မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ် တည်နေရကုန်၏။

[မှတ်ချက် — ဒုတိယဇော စသည်၌ အနန္တရမျိုးဝယ် အာသေဝန ပစ္စည်းကို ထပ်ထည့်သော် -၂၆/၂၉/၃၁/၂၈ - အသီးအသီး ဖြစ်သည်။]

အပွန်နာဇော - မနောဒွါရီထိ

ကာမဇောနှင့် အပွန်နာဇော

၁။ သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက မဟာကုသိုလ်စိတ်၊ သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် သသင်္ခါရိက မဟာကုသိုလ်စိတ် နှစ်မျိုးတို့၏ နောင်၌ ဖြစ်ကောင်းသော အပွန်နာဇောတို့ကား -

(က) မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် သောမနဿသဟဂုတ်ဇော	—	၄ ၊
(ခ) မဂ် သောမနဿသဟဂုတ်ဇော	—	၁၆ ၊
(ဂ) အောက်ဖိုလ် သောမနဿသဟဂုတ်ဇော	—	၁၂ ၊
အားလုံးပေါင်းသော်	—	၃၂ ၊

၂။ ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက မဟာကုသိုလ်စိတ်၊ ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် သသင်္ခါရိက မဟာကုသိုလ်စိတ် ဤစိတ်နှစ်မျိုးတို့၏ နောင်၌ ဖြစ်ကောင်းသော အပွန်နာဇောတို့ကား-

(က) မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော	—	၅ ၊
(ခ) မဂ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော	—	၄ ၊
(ဂ) အောက်ဖိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော	—	၃ ၊
အားလုံးပေါင်းသော်	—	၁၂ ၊

၃။ သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက မဟာကြိယာစိတ်၊ သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် သသင်္ခါရိက မဟာကြိယာစိတ် - ဤမဟာကြိယာစိတ် နှစ်မျိုးတို့၏နောင်၌ ဖြစ်ကောင်းသော အပွန်နာဇောတို့ကား -

၉၂ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

(က) မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ သောမနဿသဟဂုတ်ဇော	—	၄ ၊
(ခ) အရဟတ္တဖိုလ် သောမနဿသဟဂုတ်ဇော	—	၄ ၊
အားလုံးပေါင်းသော်	—	<u>၈ ၊</u>

၄။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက မဟာကြိယာစိတ်၊
ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် သသင်္ခါရိက မဟာကြိယာစိတ်
ဤ မဟာကြိယာစိတ် နှစ်မျိုးနောင်၌ ဖြစ်ကောင်းသော အပ္ပနာဇော
တို့ကား —

(က) မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော	—	၅ ၊
(ခ) အရဟတ္တဖိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော	—	<u>၁ ၊</u>
အားလုံးပေါင်းသော်	—	<u>၆ ၊</u>

မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်ဇောဝီထိ

မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်ဇောဝီထိတို့မှာ —

၁။ အာဒိကမ္မိက မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်ဇောဝီထိ	—	၉ ၊
၂။ သမာပတ္တိ မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်ဇောဝီထိ	—	<u>၉ ၊</u>
အားလုံးပေါင်းသော်	—	<u>၁၈ ၊</u>

အာဒိကမ္မိက မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်ဇောဝီထိ

ဘဝင်္ဂစလန၊ ဘဝင်္ဂပစ္ဆေဒ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ပရိကံ၊ ဥပစာ၊ အနုလုံ၊
ဂေါတြဘူ၊ ထိုနောင် မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်ဇော (၉)မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသည်
အာဒိကမ္မိကဖြစ်၍ တစ်ကြိမ်စီသာ အပ္ပနာဇော သမာဓိကိစ္စကို ရွက်ဆောင်-
လျက် ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထိုနောင် တိဟိတ်ဘဝင် (၁၃)မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုး

သည် ဘဝင် ဘဝင်ဟု ဘဝင်ကိစ္စကို ရွက်ဆောင်လျက် ဖြစ်ထိုက်သမျှ ဖြစ်၍ ချုပ်၏။

သမာပတ္တိ မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်ဇောဝိထိ

ဘဝင်စလန၊ ဘဝင်ပစ္ဆေဒ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ပရိကံ၊ ဥပစာ၊ အနုလုံ၊ ဂေါတြဘု၊ ထိုနောင် မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်ဇော (၉)မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသည် ဘဝင်အယဉ်ကဲ့သို့ အကြိမ်များစွာ အပ္ပနာဇော သမာဓိကိစ္စကို ရွက်ဆောင်လျက် ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထိုနောင် တိဟိတ်ဘဝင် (၁၃) မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသည် ဘဝင် ဘဝင်ဟု ဘဝင်ကိစ္စကို ရွက်ဆောင်လျက် ဖြစ်ထိုက်သမျှ ဖြစ်၍ ချုပ်၏။

မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်ဇော နာမက္ခန္ဓာ

မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ဇော (၉)မျိုး နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ သဟဇာတမျိုး	—	၁၃ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၁ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၆ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ ပကတူပနိဿယ	—	၁ ၊

ဤ (၂၆)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်ဇော (၉)မျိုး နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် (၉)မျိုး အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်းတရားတို့က **သဟဇာတ အည-မည နိဿယ သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၆)။**

(ခ) သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် (၉) ခု နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော အလောဘ အဒေါသ အမောဟ ဟိတ် (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဟေတုသတ္ထိ၊**

(ဂ) ဆန္ဒ ဝီရိယ စိတ် ဝိမံသ (၄)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော ပစ္စည်းတရားတို့က **အနိပတိသတ္ထိ၊**

(ဃ) စေတနာ ပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္ထိ၊**

(င) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် - နာမ်အာဟာရ (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္ထိ၊**

(စ) ဇီဝိတ စိတ် ဝေဒနာ သဒ္ဓါ ဝီရိယ သတိ ဧကဂ္ဂတာ ပညာ - နာမ် ဣန္ဒြိယ (၈)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္ထိ၊**

(ဆ) ပထမဈာန် မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၅)ပါး၊ ဒုတိယဈာန် မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၄)ပါး၊ တတိယဈာန် မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၃)ပါး၊ စတုတ္ထဈာန် မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၂)ပါး၊ ပဉ္စမဈာန် မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် (၅) ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၂)ပါး - ပစ္စည်းတရားတို့က **ဈာနသတ္ထိ၊**

(ဇ) ပထမဈာန် မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ဖြစ်အံ့ - ဝိရတိကြဉ်သော မဂ္ဂင် (၅)ပါး၊ ဒုတိယဈာန် မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်၊ တတိယဈာန် မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်၊ စတုတ္ထဈာန် မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်၊ ပဉ္စမဈာန် မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် (၅) ဖြစ်အံ့ - ဝိရတိ ဝိတက် ကြဉ်သော မဂ္ဂင် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **မဂ္ဂသတ္ထိ၊ (၇)။ (၆ + ၇ = ၁၃)။**

၂။ ပထမဈာန် ရူပကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်-

- (က) ကသိုဏ်းပညတ် (၁၀)ပါး၊
- (ခ) အသုဘပညတ် (၁၀)ပါး၊
- (ဂ) ကာယဂတာသတိ၏ အာရုံဖြစ်သော (၃၂)ကောဋ္ဌာသပညတ်၊
- (ဃ) အာနာပါနဿတိ၏အာရုံဖြစ်သော ဝင်သက်ထွက်သက် ပညတ်
= အာနာပါနပဋိဘာဂနိမိတ်၊
- (င) မေတ္တာ၏အာရုံဖြစ်သော ခပ်သိမ်းသော သုခိတ ဒုက္ခိတ သတ္တဝါ
ပညတ်၊
- (စ) ကရုဏာ၏ အာရုံဖြစ်သော ခပ်သိမ်းသော ဒုက္ခိတ သတ္တဝါ
ပညတ်၊
- (ဆ) မုဒိတာ၏ အာရုံဖြစ်သော ခပ်သိမ်းသော သုခိတ သတ္တဝါပညတ်၊

ဤ(၂၅)မျိုးသော ပညတ်အာရုံတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော ထိုက်သင့်ရာ ပညတ်အာရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ (၁)။**

ဒုတိယဈာန် ရူပကုသိုလ် တတိယဈာန် ရူပကုသိုလ်၊ စတုတ္ထဈာန် ရူပကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

- (က) ကသိုဏ်းပညတ် (၁၀)ပါး၊
- (ခ) အာနာပါနဿတိ၏ အာရုံဖြစ်သော ဝင်သက် ထွက်သက်
ပညတ် = အာနာပါနပဋိဘာဂနိမိတ်၊
- (ဂ) မေတ္တာ၏အာရုံဖြစ်သော ခပ်သိမ်းသော သုခိတ ဒုက္ခိတ သတ္တဝါ
ပညတ်၊
- (ဃ) ကရုဏာ၏ အာရုံဖြစ်သော ခပ်သိမ်းသော ဒုက္ခိတ သတ္တဝါ
ပညတ်၊
- (င) မုဒိတာ၏ အာရုံဖြစ်သော ခပ်သိမ်းသော သုခိတ သတ္တဝါပညတ်၊

၉၆ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

ဤ(၁၄)မျိုးသော ပညတ်အာရုံတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော ထိုက်သင့်ရာ ပညတ် အာရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ၊ (၁)**။

ပစ္စမဈာန် ရူပကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်-

(က) ကသိုဏ်းပညတ် (၁၀) ပါး၊

(ခ) အာနာပါနဿတိ၏အာရုံဖြစ်သော ဝင်သက် ထွက်သက် ပညတ်
= အာနာပါနပဋိဘာဂနိမိတ်၊

(ဂ) ဥပေက္ခာဗြဟ္မဝိဟာရ၏ အာရုံဖြစ်သော ခပ်သိမ်းသော သုခိတ
ဒုက္ခိတ သတ္တဝါပညတ်၊

ဤ (၁၂)မျိုးသော ပညတ်အာရုံတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော ထိုက်သင့်ရာ ပညတ်အာရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ၊ (၁)**။

အာကာသာနဉ္စာယတနကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရား တို့သည် - အာကာသကသိုဏ်းသည် ကြဉ်အပ်သော ကသိုဏ်း(၉)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးကို ခွာ၍ ရအပ်သော ကောင်းကင်ပညတ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ၊ (၁)**။

ဝိညာဏဉ္စာယတနကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့- သည် - အတိတ်ဖြစ်သော အာကာသာနဉ္စာယတနကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်း တရားတို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ၊ (၁)**။

အာကိဉ္စညာယတနကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့- သည် - အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်စိတ်၏ မရှိခြင်းတည်းဟူသော နတ္ထိ- ဘောပညတ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ၊ (၁)**။

နေဝသညာနာသညာယတနကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့သည် - အတိတ်ဖြစ်သော အာကိဉ္စညာယတနကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ၊ (၁)**။

၃။ ပထမ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် သောမနဿသဟဂုတ်ဇော (၄)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် - အခြားမရှိသည်ဖြစ်၍ ချုပ်လေပြီးသော ဂေါတြဘူကိစ္စတပ်သော သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် သသင်္ခါရိက သို့မဟုတ် အသင်္ခါရိက မဟာကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ အာသေဝန နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၆)။**

ဒုတိယဇော အစရှိသော နောက်နောက်သော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် သောမနဿသဟဂုတ်ဇော (၄)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် - အခြားမရှိသည်ဖြစ်၍ ချုပ်လေပြီးသော ပထမဇော အစရှိသော ရှေးရှေးသော ဇောတူ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် သောမနဿသဟဂုတ်ဇော (၄)ခု နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ အာသေဝန နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၆)။**

ပထမ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော (၅)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် အခြားမရှိသည်ဖြစ်၍ ချုပ်လေပြီးသော ဂေါတြဘူကိစ္စတပ်သော မဟာကုသိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ အာသေဝန နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၆)။**

ဒုတိယဇော အစရှိသော နောက်နောက်သော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော (၅)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် အခြားမရှိသည်ဖြစ်၍ ချုပ်လေပြီးသော ပထမဇော အစရှိသော ရှေးရှေးသော ဇောတူ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော (၅)ခု နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ အာသေဝန နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၆)။**

၄။ ပထမ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် သောမနဿသဟဂုတ်ဇော (၄)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် - ဂေါတြဘူကိစ္စတပ်သော သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် မဟာကုသိုလ် အသင်္ခါရိက သို့မဟုတ် သသင်္ခါရိက နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၅)။

ဒုတိယဇော အစရှိသော နောက်နောက်သော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် သောမနဿသဟဂုတ်ဇော (၄)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရား တို့သည် - ပထမဇော အစရှိသော ရှေးရှေးသော ဇောတူ မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ် သောမနဿသဟဂုတ်ဇော (၄)ခု နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဥပါဒ် ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၅)။

ပထမ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော (၅)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် - ဂေါတြဘူကိစ္စတပ်သော ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် မဟာကုသိုလ် သသင်္ခါရိက သို့မဟုတ် အသင်္ခါရိက နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၅)။

ဒုတိယဇော အစရှိသော နောက်နောက်သော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော (၅)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရား တို့သည် - ပထမဇော အစရှိသော ရှေးရှေးသော ဇောတူ မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော (၅)ခု နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၅)။

၅။ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် (၉)မျိုး နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် ဗလဝ ဖြစ်သော အားကောင်းသော အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ် ကြင်သော စိတ် (၈၇)၊ စေတသိက် (၅၂)၊ ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်းဖြစ်- ထိုက်သော အချို့သောပညတ် ပစ္စည်းတရားတို့က ပကတူပနိဿယ သတ္တိ၊ (၁)။

ဤ (၂၆)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်- သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

အကယ်၍ အသင်သူတော်ကောင်းသည် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ဆိုက်- ရောက်ပြီး၍ ဈာန်သမာပတ်တို့ကိုလည်း ရရှိခဲ့ပါမူ အောက်ပါ မဟဂ္ဂုတ် ကြိယာဇောတို့၏ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းဆက်သွယ်ပုံ အပိုင်းကိုလည်း ရှုနိုင်ပါသည်။

မဟဂ္ဂုတ် ကြိယာဇော နာမက္ခန္ဓာ

မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာဇော (၉)မျိုး နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရား တို့သည် -

၁။ သဟဇာတမျိုး	—	၁၃ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၁ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၆ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ ပကတူပနိဿယ	—	၁ ၊

ဤ (၂၆)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်- သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာဇော (၉)မျိုး နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရား
တို့သည် -

၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာဇော(၉)၊
ဝိရတိကြဉ်သော စေတသိက် (၃၅)၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ
ပစ္စည်းတရားတို့က **သဟဇာတ အညမည နိဿယ သမ္ပယုတ္တ
အတ္တိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၆)။**

(ခ) သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာဇော
(၉)ခု နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော အလောဘ အဒေါသ အမောဟ
ဟိတ် (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဟေတုသတ္တိ၊**

(ဂ) ဆန္ဒ ဝီရိယ စိတ် ဝိမံသ (၄)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော ပစ္စည်း
တရားတို့က **အနိပတိသတ္တိ၊**

(ဃ) စေတနာ ပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္တိ၊**

(င) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္တိ၊**

(စ) ဇီဝိတ စိတ် ဝေဒနာ သဒ္ဓါ ဝီရိယ သတိ ဧကဂ္ဂတာ ပညာ -
နာမ်ဣန္ဒြေ (၈)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္တိ၊**

(ဆ) ပထမဈာန် မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာစိတ် (၁) ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၅)ပါး၊
ဒုတိယဈာန် မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာစိတ် (၁) ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၄)ပါး၊
တတိယဈာန် မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာစိတ် (၁) ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၃)ပါး၊
စတုတ္ထဈာန် မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာစိတ် (၁) ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၂)ပါး၊
ပဉ္စမဈာန် မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာစိတ် (၅) ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၂)ပါး၊
ပစ္စည်းတရားတို့က **ဈာနသတ္တိ၊**

(ဇ) ပထမဈာန် မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာစိတ် (၁) ဖြစ်အံ့ - ဝိရတိကြဉ်သော
မဂ္ဂင် (၅)ပါး၊ ဒုတိယဈာန် မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာစိတ် (၁)၊ တတိယ

ဈာန် မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာစိတ် (၁), စတုတ္ထဈာန် မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ
စိတ် (၁), ပဉ္စမဈာန် မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာစိတ် (၅) ဖြစ်အံ့ - ဝိရတိ
ဝိတက် ကြဉ်သော မဂ္ဂင် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **မဂ္ဂသတ္တိ**
(၇)။ (၆ + ၇ = ၁၃)။

၂။ (က) ပထမဈာန် ရူပကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့-
သည် (၂၅)မျိုးသော ပညတ်အာရုံတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော
ပညတ်အာရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ**၊ (၁)။

(ခ) ဒုတိယဈာန် ရူပကြိယာ, တတိယဈာန် ရူပကြိယာ, စတုတ္ထဈာန်
ရူပကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် (၁၄)
မျိုးသော ပညတ်အာရုံတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော ပညတ်အာရုံ
ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ**၊ (၁)။

(ဂ) ပဉ္စမဈာန် ရူပကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်
(၁၂)မျိုးသော ပညတ်အာရုံတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော ပညတ်
အာရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ**၊ (၁)။

(ဃ) အာကာသာနဉ္စာယတနကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တ-
ရားတို့သည် အာကာသကသိုဏ်းသည် ကြဉ်အပ်သော ကသိုဏ်း
(၉)မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးကို ခွာ၍ ရအပ်သော ကောင်းကင်
ပညတ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ**၊ (၁)။

(င) ဝိညာဏဉ္စာယတနကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရား
တို့သည် အတိတ်ဖြစ်သော အာကာသာနဉ္စာယတန ကုသိုလ်
+ ကြိယာ နှစ်ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော အာရုံ ပစ္စည်းတရား
တို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ**၊ (၁)။

[မှတ်ချက်] - ဤဘဝ + ရှေးဘဝ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်ဖူးသော
အာကာသာနဉ္စာယတနကုသိုလ်၊ ဤဘဝသာ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်ဖူး-

သော အာကာသာနဉ္စာယတနကြိယာ - ဤ ကုသိုလ် + ကြိယာ နှစ်မျိုးလုံး သည် ဝိညာဏဉ္စာယတနကြိယာဇော နာမက္ခန္ဓာ၏ အာရုံ ဖြစ်နိုင်သည် ဟူ၏။]

(စ) အာကိဉ္စညာယတနကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရား တို့သည် - အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်စိတ်၏ မရှိခြင်းတည်း ဟူသော နတ္ထိဘောပညတ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ၊ (၁)။**

(ဆ) နေဝသညာနာသညာယတနကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့သည် - အတိတ်ဖြစ်သော အာကိဉ္စညာယတနကုသိုလ် ကြိယာ နှစ်မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော အာရုံ ပစ္စည်းတရား တို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ၊ (၁)။**

၃။ (က) ပထမ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ သောမနဿသဟဂုတ်ဇော (၄)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် အခြားမရှိသည်ဖြစ်၍ ချုပ်လေပြီးသော ဂေါတြဘူကိစ္စတပ်သော မဟာကြိယာ သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက သို့မဟုတ် သသင်္ခါရိက နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ အာသေဝန နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၆)။**

(ခ) ပထမ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော (၅)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် အခြားမရှိသည်ဖြစ်၍ ချုပ်လေပြီးသော ဂေါတြဘူကိစ္စတပ်သော မဟာကြိယာ ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက သို့မဟုတ် သသင်္ခါရိက နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ အာသေဝန နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၆)။**

(ဂ) ဒုတိယဇော အစရှိသော နောက်နောက်သော မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ

သောမနဿ/ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်ဇော နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် အခြားမရှိသည်ဖြစ်၍ ချုပ်လေပြီးသော ပထမဇော အစရှိသော ရှေးရှေးသော ဇောတူ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ သောမနဿ/ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်ဇော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ အာသေဝန နတ္ထိ ဝိဂတသတ္ထိ၊ (၆)။**

၄။ (က) ပထမ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ သောမနဿ သဟဂုတ်ဇော (၄)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် - ဂေါတြဘူတိစ္စ တပ်သော မဟာကြိယာ သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက သို့မဟုတ် သသင်္ခါရိက နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က **နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၅)။**

(ခ) ဒုတိယဇော အစရှိသော နောက်နောက်သော မဟဂ္ဂုတ် ကြိယာ သောမနဿသဟဂုတ်ဇော (၄)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် - ပထမဇော အစရှိသော ရှေးရှေးသော ဇောတူ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ သောမနဿသဟဂုတ်ဇော (၄)ခု နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က **နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၅)။**

(ဂ) ပထမ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော (၅)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် - ဂေါတြဘူတိစ္စတပ်သော မဟာကြိယာ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက သို့မဟုတ် သသင်္ခါရိက နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က **နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၅)။**

(ဃ) ဒုတိယဇော အစရှိသော နောက်နောက်သော မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော (၅)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် - ပထမဇော အစရှိသော ရှေးရှေးသော ဇောတူ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော (၅)ခု နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဓိဂတသတ္တိ၊ (၅)။

၅။ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာဇော (၉)ခု၊ နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် ဗလဝ ဖြစ်သော = အားကောင်းသော စိတ် (၈၉)၊ စေတသိက် (၅၂)၊ ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်းဖြစ်ထိုက်သော အချို့သောပညတ် ပစ္စည်းတရားတို့က ပကတူပနိဿယသတ္တိ၊ (၁)။

ဤ (၂၆)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက်ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

အရိယမဂ်ဇော နာမက္ခန္ဓာ

အရိယမဂ်ဇော (၂၀) နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ သဟဇာတမျိုး	—	၁၃ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၃ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၆ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ ပကတူပနိဿယ	—	၁ ၊

ဤ (၂၈)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

- အရိယမင်္ဂလာ (၂၀) နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -
- ၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော အရိယမင်္ဂလာ (၂၀)၊ အပ္ပမညာ ကြင်သော စေတသိက် (၃၆) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **သဟဇာတ အညမည နိဿယ သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ**၊ (၆)။
- (ခ) သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော အရိယမင်္ဂလာ (၂၀) နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော အလောဘ အဒေါသ အမောဟဟိတ် (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဟေတုသတ္တိ**၊
- (ဂ) ဆန္ဒ ဝီရိယ စိတ် ဝိမံသ (၄)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော ပစ္စည်းတရားတို့က **အနိပတိသတ္တိ**၊
- (ဃ) စေတနာ ပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္တိ**၊
- (င) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် - နာမ်အာဟာရ (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္တိ**၊
- (စ) ဇီဝိတ စိတ် ဝေဒနာ သဒ္ဓါ ဝီရိယ သတိ ဧကဂ္ဂတာ ပညာ - နာမ်ဣန္ဒြေ (၈)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္တိ**၊
- (ဆ) ပထမဈာန်မဂ်စိတ် (၄)ခု ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၅)ပါး၊
ဒုတိယဈာန်မဂ်စိတ် (၄)ခု ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၄)ပါး၊
တတိယဈာန်မဂ်စိတ် (၄)ခု ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၃)ပါး၊
စတုတ္ထဈာန်မဂ်စိတ် (၄)ခု ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၂)ပါး၊
ပဉ္စမဈာန်မဂ်စိတ် (၄)ခု ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၂)ပါး -
ပစ္စည်းတရားတို့က **ဈာနသတ္တိ**၊
- (ဇ) ပထမဈာန်မဂ်စိတ် (၄)ခု ဖြစ်အံ့ - မဂ္ဂင် (၈)ပါး၊ ဒုတိယဈာန် တတိယဈာန် စတုတ္ထဈာန် ပဉ္စမဈာန်မဂ်စိတ် ဖြစ်အံ့ - ဝိတက်

ကြည်သော မဂ္ဂင် (၇)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က မဂ္ဂသတ္တိ၊ (၇)။
(၆ + ၇ = ၁၃)။

၂။ နိဗ္ဗာန်အာရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က အာရမ္မဏ အဓိပတိ ဥပနိဿယ သတ္တိ၊ (၃)။

၃။ (က) အရိယမဂ် သောမနဿသဟဂုတ်ဇော (၁၆)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် - အခြားမရှိသည်ဖြစ်၍ ချုပ်လေ-
ပြီးသော ဂေါတြဘူ ဝေါဒါန် ကိစ္စတပ်သော မဟာကုသိုလ်
သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက သို့မဟုတ်
သသင်္ခါရိက နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က အနန္တရ သမနန္တရ
ဥပနိဿယ အာသေဝန နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၆)။

(ခ) အရိယမဂ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော (၄)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် - အခြားမရှိသည်ဖြစ်၍ ချုပ်လေပြီးသော
ဂေါတြဘူ ဝေါဒါန် ကိစ္စတပ်သော မဟာကုသိုလ် ဥပေက္ခာ
သဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက သို့မဟုတ် သသင်္ခါရိက
နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ
အာသေဝန နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၆)။

၄။ (က) အရိယမဂ် သောမနဿသဟဂုတ်ဇော (၁၆)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် - ဂေါတြဘူ ဝေါဒါန် ကိစ္စတပ်သော
မဟာကုသိုလ် သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသ-
င်္ခါရိက သို့မဟုတ် သသင်္ခါရိက နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဥပါဒိဓဏနှင့်
အတူပြိုင်၍ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က နိဿယ
ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။

(ခ) အရိယမဂ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော (၄)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် - ဂေါတြဘူ ဝေါဒါန် ကိစ္စတပ်သော

မဟာကုသိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက သို့မဟုတ် သသင်္ခါရိက နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူ ပြိုင်၍ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဗိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၅)။

၅။ (က) သောတာပတ္တိမင်ဇော (၅)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရား တို့သည် - ဗလဝ ဖြစ်သော = အားကောင်းသော လောကီစိတ် (၈၁)၊ စေတသိက် (၅၂)၊ ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်းဖြစ်ထိုက်သော အချို့- သောပညတ် ပစ္စည်းတရားတို့က ပကတူပနိဿယသတ္ထိ၊ (၁)။

(ခ) သကဒါဂါမိမင်ဇော (၅)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရား တို့သည် - ဗလဝ ဖြစ်သော = အားကောင်းသော လောကီစိတ် (၈၁)၊ သောတာပတ္တိမင် သောတာပတ္တိဖိုလ်၊ စေတသိက် (၅၂)၊ ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်းဖြစ်ထိုက်သော အချို့သောပညတ် ပစ္စည်း တရားတို့က ပကတူပနိဿယသတ္ထိ၊ (၁)။

(ဂ) အနာဂါမိမင်ဇော (၅)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရား တို့သည် - ဗလဝ ဖြစ်သော = အားကောင်းသော လောကီစိတ် (၈၁)၊ သောတာပတ္တိမင် သောတာပတ္တိဖိုလ်၊ သကဒါဂါမိမင် သကဒါဂါမိဖိုလ်၊ စေတသိက် (၅၂)၊ ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်းဖြစ်ထိုက်- သော အချို့သောပညတ် ပစ္စည်းတရားတို့က ပကတူပနိဿယ သတ္ထိ၊ (၁)။

(ဃ) အရဟတ္တမင်ဇော (၅)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရား တို့သည် - ဗလဝ ဖြစ်သော = အားကောင်းသော လောကီစိတ် (၈၁)၊ သောတာပတ္တိမင် သောတာပတ္တိဖိုလ်၊ သကဒါဂါမိမင် သကဒါဂါမိဖိုလ်၊ အနာဂါမိမင် အနာဂါမိဖိုလ်၊ စေတသိက် (၅၂)၊ ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်းဖြစ်ထိုက်သော အချို့သောပညတ် ပစ္စည်း

၁၀၈ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

တရားတို့က ပကတူပနိဿယသတ္တိ၊ (၁)။

ဤ(၂၈)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ပလသမာပတ္တိဝိထိ

မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်ဇော (၂၀) ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်ဇော (၂၀)၊ နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်-

၁။ သဟဇာတမျိုး	—	၁၄ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၃ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၆ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ ပကတူပနိဿယ	—	၁ ၊

ဤ(၂၉)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်ဇော (၂၀)၊ နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်-

- ၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်ဇော (၂၀)၊
အပ္ပမညာ ကြင်သော စေတသိက် (၃၆) - အစိတ်အစိတ် နာမ-
က္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က သဟဇာတ အညမည နိဿယ ဝိပါက
သမ္ပယုတ္တ အတ္တိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၇)။

- (ခ) သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်ဇော
(၂၀) နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော အလောဘ အဒေါသ အမောဟ

ဟိတ် (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဟေတုသတ္တိ**၊

(ဂ) ဆန္ဒ ဝီရိယ စိတ် ဝိမံသ (၄)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော ပစ္စည်းတရားတို့က **အဓိပတိသတ္တိ**၊

(ဃ) စေတနာပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္တိ**၊

(င) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် - နာမ်အာဟာရ (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္တိ**၊

(စ) ဇီဝိတ စိတ် ဝေဒနာ သဒ္ဓါ ဝီရိယ သတိ ဧကဂ္ဂတာ ပညာ - နာမ်ဣန္ဒြေ (၈)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္တိ**၊

(ဆ) ပထမဈာန် မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်စိတ် (၄)ခု ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၅)ပါး၊
ဒုတိယဈာန် မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်စိတ် (၄)ခု ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၄)ပါး၊
တတိယဈာန် မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်စိတ် (၄)ခု ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၃)ပါး၊
စတုတ္ထဈာန် မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်စိတ် (၄)ခု ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၂)ပါး၊
ပဉ္စမဈာန် မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်စိတ် (၄)ခု ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၂)ပါး၊
ပစ္စည်းတရားတို့က **ဈာနသတ္တိ**၊

(ဇ) ပထမဈာန် မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်စိတ် ဖြစ်အံ့ - မဂ္ဂင် (၈)ပါး၊ ဒုတိယဈာန် မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်စိတ် (၄)ခု၊ တတိယဈာန် မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်စိတ် (၄)ခု၊ စတုတ္ထဈာန် မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်စိတ် (၄)ခု၊ ပဉ္စမဈာန် မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်စိတ် (၄)ခု ဖြစ်အံ့ - ဝိတက်ကြဉ်သော မဂ္ဂင် (၇)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **မဂ္ဂသတ္တိ**၊ (၇)။ (၇ + ၇ = ၁၄)။

၂။ နိဗ္ဗာန်အာရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏ အဓိပတိ ဥပနိဿယသတ္တိ**၊ (၃)။

၃။ အခြားမရှိသည်ဖြစ်၍ ချုပ်လေပြီးသော ဆိုင်ရာ အရိယမဂ်ဇော (၂၀) တို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော မဂ်ဇော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က

အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ ကမ္မ နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၆)။

၄။ အရိယမဂ်ဇော (၂၀)တို့တွင် မိမိဆိုင်ရာ အရိယမဂ်ဇော နာမက္ခန္ဓာ၏ ဥပါဒိခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။

၅။ (က) သောတာပတ္တိဖိုလ်ဇော (၅)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရား တို့သည် - ဗလဝ ဖြစ်သော = အားကောင်းသော လောကီစိတ် (၈၁)၊ သောတာပတ္တိမဂ်စိတ်၊ စေတသိက် (၅၂)၊ ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်း ဖြစ်ထိုက်သော အချို့သောပညတ် ပစ္စည်းတရားတို့က ပကတူပ- နိဿယသတ္တိ၊ (၁)။

(ခ) သကဒါဂါမိဖိုလ်ဇော (၅)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရား တို့သည် - ဗလဝ ဖြစ်သော = အားကောင်းသော လောကီစိတ် (၈၁)၊ သောတာပတ္တိမဂ်စိတ်၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်စိတ်၊ သကဒါ- ဂါမိမဂ်စိတ်၊ စေတသိက် (၅၂)၊ ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်းဖြစ်ထိုက်သော အချို့သောပညတ် ပစ္စည်းတရားတို့က ပကတူပနိဿယသတ္တိ၊ (၁)။

(ဂ) အနာဂါမိဖိုလ်ဇော (၅)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရား တို့သည် ဗလဝ ဖြစ်သော = အားကောင်းသော လောကီစိတ် (၈၁)၊ သောတာပတ္တိမဂ်စိတ်၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်စိတ်၊ သက- ဒါဂါမိမဂ်စိတ်၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်စိတ်၊ အနာဂါမိမဂ်စိတ်၊ စေ- တသိက် (၅၂)၊ ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်းဖြစ်ထိုက်သော အချို့သော ပညတ် ပစ္စည်းတရားတို့က ပကတူပနိဿယသတ္တိ၊ (၁)။

(ဃ) အရဟတ္တဖိုလ်ဇော (၅)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရား တို့သည် ဗလဝ ဖြစ်သော အားကောင်းသော လောကီစိတ် (၈၁)၊

သောတာပတ္တိမဂ်စိတ်၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်စိတ်၊ သကဒါဂါမိမဂ်စိတ်၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်စိတ်၊ အနာဂါမိမဂ်စိတ်၊ အနာဂါမိဖိုလ်စိတ်၊ အရဟတ္တမဂ်စိတ်၊ စေတသိက် (၅၂)၊ ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်းဖြစ်ထိုက်သော အချို့သောပညတ် ပစ္စည်းတရားတို့က ပကတူပနိဿယသတ္တိ၊ (၁)။

ဤ (၂၉)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ပလသမာပတ္တိဖိုလ်ဇော (၂၀) ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

ဘဝင်္ဂစလန၊ ဘဝင်္ဂိပစ္ဆေဒ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ အနုလုံ (၄)ကြိမ် သို့မဟုတ် (၃)ကြိမ် - ထိုနောင် သောတာပတ္တိဖိုလ်စိတ် အစဉ်သည် (သကဒါဂါမိဖိုလ်စိတ် အစဉ်သည် / အနာဂါမိဖိုလ်စိတ် အစဉ်သည် / အရဟတ္တဖိုလ်စိတ် အစဉ်သည်) ဘဝင်အယဉ်ကဲ့သို့ အကြိမ်များစွာဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထိုနောင် တိဟိတ်ဘဝင် (၁၃)ခုတို့တွင် ထိုက်သင့်ရာ ဘဝင်တစ်ခုခုသည် ဘဝင် ဘဝင် . . . ဟု ဘဝင်ကိစ္စကို ရွက်ဆောင်လျက် ဖြစ်ထိုက်သမျှဖြစ်၍ ချုပ်၏။

[မှတ်ချက်] — သောတာပတ္တိဖလသမာပတ္တိဝီထိ သကဒါဂါမိဖလသမာပတ္တိဝီထိ အနာဂါမိဖလသမာပတ္တိဝီထိတို့၌ အနုလုံကိစ္စတပ်သော စိတ်တို့ကား မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် (၄)မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးတည်း။ အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိဝီထိ၌ အနုလုံကိစ္စတပ်သော စိတ်တို့ကား မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် (၄)မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးတည်း။ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သောတာပတ္တိဖလသမာပတ်ကို၊ သကဒါဂါမိပုဂ္ဂိုလ်သည် သကဒါဂါမိဖလသမာပတ်ကို၊ အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်သည် အနာဂါမိဖလသမာပတ်ကို၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် အရဟတ္တဖလသမာပတ်ကို အသီး

အသီး ဝင်စားနိုင်သည်။ မိမိဆိုင်ရာ ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စား၍ ယင်းဖလသမာပတ် အတွင်းရှိ အရိယဖိုလ်ဇောကိုလည်းကောင်း၊ မဂ္ဂဝီထိအတွင်း၌ တည်ရှိသော မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်ဇောမှ တစ်ပါးသော ဖိုလ်ဇောတို့ကိုလည်းကောင်း အောက်ပါအတိုင်း ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းဆက်သွယ်ပုံကို ရှုနိုင်သည်။]

အထူးမှတ်သားရန်

အရိယမဂ္ဂဝီထိအတွင်း၌ အရိယမဂ်၏ နောင်၌ ဆိုင်ရာ အရိယဖိုလ်ဇောသည် နှစ်ကြိမ် သို့မဟုတ် သုံးကြိမ် စော၏။ ထိုတွင် မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်ဇောဟူသည် ဆိုင်ရာအရိယမဂ်၏ နောက်၌ ကပ်လျက်ဖြစ်ပေါ်သွားသော ဆိုင်ရာအရိယဖိုလ်ဇောတည်း။ ထင်ရှားစေအံ့ - မဂ္ဂဝီထိအတွင်း၌ ထိုအရိယဖိုလ်ဇောမှာ (၂)ကြိမ် သို့မဟုတ် (၃)ကြိမ် ကျတတ်ရာ - ပထမအရိယဖိုလ်ဇောမှာ မဂ္ဂါနန္တရအရိယဖိုလ်ဇောဖြစ်၍ ဒုတိယအရိယဖိုလ်ဇော သို့မဟုတ် ဒုတိယအရိယဖိုလ်ဇော တတိယအရိယဖိုလ်ဇောတို့မှာ မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်ဇောမှ တစ်ပါးသော ဖိုလ်ဇောတို့ပင်တည်း။

တစ်ဖန် အရိယာသူတော်ကောင်းတို့သည် မိမိတို့ရရှိထားသည့် အရိယဖိုလ်များကို တစ်ဖန်ပြန်၍ ဝင်စားနိုင်ကြ၏။ ဖလသမာပတ်ဟု ခေါ်ဆို၏။ ထိုဖလသမာပတ္တိဝီထိ၏ အတွင်း၌ တည်ရှိသော ဖိုလ်ဇောတို့မှာလည်း မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်ဇောမှ တစ်ပါးသော ဖိုလ်ဇောများပင်တည်းဟု မှတ်ပါ။

မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်ဇော၌ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းဆက်သွယ်ပုံကို ရေးသားတင်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်၏။ ယခုတစ်ဖန် မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်ဇောမှ တစ်ပါးသော ဖိုလ်ဇော = ဖလသမာပတ္တိဖိုလ်ဇော နာမက္ခန္ဓာတို့၌ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းဆက်သွယ်ပုံအပိုင်းကို ရေးသားတင်ပြပေအံ့။

မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်ဇော (၂၀)မှ တစ်ပါးသော ဖိုလ်ဇော (၂၀) နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ သဟဇာတမျိုး	—	၁၄ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၃ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ နာနာက္ခဏိကကမ္မမျိုး	—	၂ ၊
၆။ ပကတူပနိဿယ	—	၁ ၊

ဤ(၃၀)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်ဇော (၂၀)မှ တစ်ပါးသော ဖိုလ်ဇော (၂၀) နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

- ၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်ဇော (၂၀)မှ တစ်ပါးသော ဖိုလ်ဇော (၂၀)၊ အပ္ပမညာကြဉ်သော စေတသိက် (၃၆)၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **သဟဇာတ အညမည နိဿယ ဝိပါက သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိအဓိဂတသတ္တိ**၊ (၄)။

သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်ဇော (၂၀)မှ တစ်ပါးသော ဖိုလ်ဇော (၂၀)နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော

- (ခ) အလောဘ အဒေါသ အမောဟ - ဟိတ် (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဟေတုသတ္တိ**၊

- (ဂ) ဆန္ဒ ဝီရိယ စိတ် ဝိမဲသ (၄)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော ပစ္စည်းတရားတို့က **အဓိပတိသတ္တိ**၊

- (ဃ) စေတနာပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္တိ**၊

(င) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် - နာမ်အာဟာရ (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္တိ**။

(စ) ဇီဝိတ စိတ် ဝေဒနာ သဒ္ဓါ ဝီရိယ သတိ ဧကဂ္ဂတာ ပညာ - နာမ်ကုဋေ (၈)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္တိ**။

(ဆ) ယင်း မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်ဇောမှ တစ်ပါးသော ဖိုလ်ဇောသည် —
ပထမဈာနိကဖိုလ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဈာနင် (၅)ပါး၊
ဒုတိယဈာနိကဖိုလ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဈာနင် (၄)ပါး၊
တတိယဈာနိကဖိုလ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဈာနင် (၃)ပါး၊
စတုတ္ထဈာနိကဖိုလ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဈာနင် (၂)ပါး၊
ပဉ္စမဈာနိကဖိုလ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဈာနင် (၂)ပါး - ပစ္စည်းတရားတို့က **ဈာနသတ္တိ**။

(ဇ) ယင်းဖိုလ်ဇောသည် ပထမဈာနိကဖိုလ်ဇော ဖြစ်အံ့ - မဂ္ဂင် (၈)ပါး၊
ဒုတိယဈာနိကဖိုလ်ဇော၊ တတိယဈာနိကဖိုလ်ဇော၊ စတုတ္ထဈာနိကဖိုလ်ဇော၊
ပဉ္စမဈာနိကဖိုလ်ဇော ဖြစ်အံ့ - ဝိတက်ကြဉ်သော မဂ္ဂင် (၇)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **မဂ္ဂသတ္တိ**။ (၇)။

(၇ + ၇ = ၁၄)။

၂။ နိဗ္ဗာန်အာရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏ အဓိပတိ ဥပနိဿယသတ္တိ**။ (၃)။

၃။ (က) ပထမ အောက်ဖိုလ် သောမနဿသဟဂုတ်ဇော (၁၂) နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် - အခြားမရှိသည်ဖြစ်၍ ချုပ်လေပြီးသော အနုလုံကိစ္စတပ်သော မဟာကုသိုလ် သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက သို့မဟုတ် သသင်္ခါရိက နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယနတ္တိ ဝိဂတသတ္တိ**။ (၅)။ [ဤ၌ ဖလသမာပတ္တိဝိထိအတွင်း၌ တည်ရှိသော ပထမဆုံးဖိုလ်ဇောကို ရည်ညွှန်းထားသည်။]

- (ခ) ဒုတိယဖိုလ်ဇော အစရှိသော (= မဂ္ဂဝီထိ ဖလသမာပတ္တိဝီထိ နှစ်မျိုးလုံးအတွင်း၌ တည်ရှိသော ဒုတိယဖိုလ်ဇော အစရှိသော) နောက်နောက်သော အောက်ဖိုလ် သောမနဿ သဟဂုတ်ဇော (၁၂) နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် - အခြား မရှိသည်ဖြစ်၍ ချုပ်လေပြီးသော ပထမဖိုလ်ဇော အစရှိသော ရှေးရှေးသော ဇောတူ အောက်ဖိုလ် သောမနဿသဟဂုတ်ဇော (၁၂) နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပ- နိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။**
- (ဂ) ပထမ အောက်ဖိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော (၃)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် (ဖလသမာပတ္တိဝီထိအတွင်း၌ တည်ရှိသော ပထမဆုံးဖိုလ်ဇောကို ရည်ညွှန်းထားသည်။) - အခြားမရှိသည် ဖြစ်၍ ချုပ်လေပြီးသော အနုလုံကိစ္စတပ်သော မဟာကုသိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက သို့မဟုတ် သသင်္ခါရိက နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်းတရားတို့က **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။**
- (ဃ) (မဂ္ဂဝီထိ ဖလသမာပတ္တိဝီထိ နှစ်မျိုးလုံးအတွင်း၌ တည်ရှိသော) ဒုတိယဖိုလ်ဇော အစရှိသော နောက်နောက်သော အောက်ဖိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော (၃)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရား တို့သည် အခြားမရှိသည် ဖြစ်၍ ချုပ်လေပြီးသော ပထမဖိုလ် ဇော အစရှိသော ရှေးရှေးသော ဇောတူ အောက်ဖိုလ် ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်ဇော (၃)ခု နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။**
- (င) ပထမ အရဟတ္တဖိုလ် သောမနဿသဟဂုတ်ဇော (၄)ခု နာမ- က္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် အခြားမရှိသည် ဖြစ်၍

ချုပ်လေပြီးသော အနုလုံကိစ္စတပ်သော မဟာကြိယာ သောမ-
နဿသဟဂုတ် အသင်္ခါရိက သို့မဟုတ် သသင်္ခါရိက နာမက္ခန္ဓာ
ပစ္စည်းတရားတို့က **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတ**
သတ္တိ၊ (၅)။ (ဖလသမာပတ္တိဝီထိအတွင်း၌ တည်ရှိသော အရ-
ဟတ္တဖိုလ် ပထမဇောကို ရည်ညွှန်းထားသည်။)

(စ) (အရဟတ္တမဂ္ဂဝီထိ အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိဝီထိ အတွင်း၌
တည်ရှိသော) ဒုတိယဇော အစရှိသော နောက်နောက်သော
အရဟတ္တဖိုလ် သောမနဿသဟဂုတ်ဇော (၄)ခု နာမက္ခန္ဓာ
(၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် အခြားမရှိသည် ဖြစ်၍ ချုပ်-
လေပြီးသော ပထမဇော အစရှိသော ရှေးရှေးသော ဇောတူ
အရဟတ္တဖိုလ် သောမနဿသဟဂုတ်ဇော (၄)ခု နာမက္ခန္ဓာ
ပစ္စည်းတရားတို့က **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတ**
သတ္တိ၊ (၅)။

(ဆ) (အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိဝီထိ အတွင်း၌ တည်ရှိသော) ပထမ
အရဟတ္တဖိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော (၁) နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး
ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် အခြားမရှိသည်ဖြစ်၍ ချုပ်လေပြီးသော
အနုလုံကိစ္စတပ်သော မဟာကြိယာ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏ
သမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက သို့မဟုတ် သသင်္ခါရိက ဇော နာမက္ခန္ဓာ
ပစ္စည်းတရားတို့က **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတ**
သတ္တိ၊ (၅)။

(ဇ) (အရဟတ္တမဂ္ဂဝီထိ အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိဝီထိ အတွင်း၌
တည်ရှိသော) ဒုတိယဇော အစရှိသော နောက်နောက်သော
အရဟတ္တဖိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော (၁) နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး
ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် အခြားမရှိသည်ဖြစ်၍ ချုပ်လေပြီးသော

ပထမဇော အစရှိသော ရှေးရှေးသော ဇောတူ အရဟတ္တဖိုလ်
ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဇော (၁) နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စည်းတရား
တို့က **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။**

(ဈ) နိရောဓသမာပတ်မှ ထသောအခါ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ အနာဂါမ်
ဖိုလ်ဇော (၅)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -
အခြားမရှိသည်ဖြစ်၍ ချုပ်လေပြီးသော နေဝသညာနာသညာ-
ယတနကုသိုလ် အဆုံးဇော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က
အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။

(ည) နိရောဓသမာပတ်မှ ထသောအခါ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ အရဟတ္တ
ဖိုလ်ဇော (၅)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -
အခြားမရှိသည် ဖြစ်၍ ချုပ်လေပြီးသော နေဝသညာနာသညာ-
ယတနကြိယာ အဆုံးဇော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **အ-**
နန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။

၄။ (က) (ဖလသမာပတ္တိဝိထိအတွင်း၌ တည်ရှိသော) ပထမ အောက်ဖိုလ်
သောမနဿသဟဂုတ်ဇော (၁၂) နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်
တရားတို့သည် အနုလုံကိစ္စတပ်သော မဟာကုသိုလ် သောမ-
နဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက သို့မဟုတ် သ-
သင်္ခါရိက နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်သော
ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က **နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ**
အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။

(ခ) (မဂ္ဂဝိထိ ဖလသမာပတ္တိဝိထိအတွင်း၌ တည်ရှိသော) ဒုတိယဇော
အစရှိသော နောက်နောက်သော အောက်ဖိုလ် သောမနဿ
သဟဂုတ်ဇော (၁၂) နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်
ပထမဇော အစရှိသော ရှေးရှေးသော ဇောတူ အောက်ဖိုလ်

သောမနဿ သဟဂုတ်ဇော (၁၂) နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၅)။

(ဂ) (ဖလသမာပတ္တိဝီထိအတွင်း၌ တည်ရှိသော) ပထမ အောက်ဖိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော (၃)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရား တို့သည် အနုလုံကိစ္စတပ်သော မဟာကုသိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက သို့မဟုတ် သသင်္ခါရိက နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်သော ဟဒယ ဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၅)။

(ဃ) (မဂ္ဂဝီထိ ဖလသမာပတ္တိဝီထိ အတွင်း၌ တည်ရှိသော) ဒုတိယ ဇော အစရှိသော နောက်နောက်သော အောက်ဖိုလ် ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်ဇော (၃)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် ပထမဇော အစရှိသော ရှေးရှေးသော ဇောတူ အောက်ဖိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော (၃)ခု နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၅)။

(င) (အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိဝီထိ အတွင်း၌ တည်ရှိသော) ပထမ အရဟတ္တဖိုလ် သောမနဿသဟဂုတ်ဇော (၄)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် အနုလုံကိစ္စ တပ်သော မဟာ ကြိယာ သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက သို့မဟုတ် သသင်္ခါရိက နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် အတူ ပြိုင်၍ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၅)။

(စ) (အရဟတ္တမဂ္ဂဝီထိ အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိဝီထိ အတွင်း၌ တည်ရှိသော) ဒုတိယဇော အစရှိသော နောက်နောက်သော အရဟတ္တဖိုလ် သောမနဿသဟဂုတ်ဇော (၄)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် ပထမဇော အစရှိသော ရှေးရှေးသော ဇောတူ အရဟတ္တဖိုလ် သောမနဿသဟဂုတ်ဇော (၄)ခု နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဥပါဒါဏနှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၅)။

(ဆ) (အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိဝီထိ အတွင်း၌ တည်ရှိသော) ပထမ အရဟတ္တဖိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော (၁)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် အနုလုံကိစ္စတပ်သော မဟာကြိယာ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိက သို့မဟုတ် သ-သင်္ခါရိက နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဥပါဒါဏနှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၅)။

(ဇ) (အရဟတ္တမဂ္ဂဝီထိ အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိဝီထိ အတွင်း၌ တည်ရှိသော) ဒုတိယဇော အစရှိသော နောက်နောက်သော အရဟတ္တဖိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော (၁)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် ပထမဇော အစရှိသော ရှေးရှေးသော ဇောတူ အရဟတ္တဖိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇော (၁)ခု နာမက္ခန္ဓာ တို့၏ ဥပါဒါဏနှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်း တရားတို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၅)။

(ဈ) နိရောဓသမာပတ်မှ ထသောအခါ အနာဂါမိဖိုလ်ဇော (၅)ခု၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဇော (၅)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရား

တို့သည် မိမိ မိမိတို့၏ ရှေးစိတ္တက္ခန္ဓာ တစ်ချက်ခန့် ကာလ၌
ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က နိဿယ ပုရေဇာတ
ဗိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဓိဂတသတ္တိ၊ (၅)။

၅။ မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်ဇော (၂၀)မှ တစ်ပါးသော ဖိုလ်ဇော (၂၀) နာမက္ခန္ဓာ
(၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် ဗလဝဖြစ်သော အတိတ် အရိယမဂ်
ကုသိုလ်ကံ (၂၀) ပစ္စည်းတရားတို့က နာနာက္ခန္ဓာဏိကာမ္မ ပကတူပ-
နိဿယသတ္တိ၊ (၂)။

၆။ (က) သောတာပတ္တိဖိုလ်ဇော (၅)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရား
တို့သည် ဗလဝဖြစ်သော လောကီစိတ် (၈၁)၊ သောတာပတ္တိမဂ်
သောတာပတ္တိဖိုလ်၊ စေတသိက် (၅၂)၊ ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်းဖြစ်-
ထိုက်သော အချို့သောပညတ် ပစ္စည်းတရားတို့က ပကတူပ-
နိဿယသတ္တိ၊ (၁)။

(ခ) သကဒါဂါမိဖိုလ်ဇော (၅)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရား
တို့သည် ဗလဝဖြစ်သော လောကီစိတ် (၈၁)၊ သောတာပတ္တိမဂ်
သောတာပတ္တိဖိုလ်၊ သကဒါဂါမိမဂ် သကဒါဂါမိဖိုလ်၊ စေတသိက်
(၅၂)၊ ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်းဖြစ်ထိုက်သော အချို့သောပညတ်
ပစ္စည်းတရားတို့က ပကတူပနိဿယသတ္တိ၊ (၁)။

(ဂ) အနာဂါမိဖိုလ်ဇော (၅)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရား
တို့သည် ဗလဝဖြစ်သော လောကီစိတ် (၈၁)၊ သောတာပတ္တိမဂ်
သောတာပတ္တိဖိုလ်၊ သကဒါဂါမိမဂ် သကဒါဂါမိဖိုလ်၊ အနာဂါမိ
မဂ် အနာဂါမိဖိုလ်၊ စေတသိက် (၅၂)၊ ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်းဖြစ်-
ထိုက်သော အချို့သောပညတ် ပစ္စည်းတရားတို့က ပကတူပ-
နိဿယသတ္တိ၊ (၁)။

(ဃ) အရဟတ္တဖိုလ်ဇော (၅)ခု နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် ဗလဝဖြစ်သော လောကီစိတ် (၈၁)၊ သောတာပတ္တိမဂ် သောတာပတ္တိဖိုလ်၊ သကဒါဂါမိမဂ် သကဒါဂါမိဖိုလ်၊ အနာဂါမိမဂ် အနာဂါမိဖိုလ်၊ အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်၊ စေတသိက် (၅၂)၊ ရုပ် (၂၈)၊ ပစ္စည်းဖြစ်ထိုက်သော အချို့သောပညတ် ပစ္စည်းတရားတို့က **ပကတူပနိဿယသတ္တိ**၊ (၁)။

ဤ (၃၀)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

[မှတ်ချက် — နာနာက္ခဏိကကမ္မမျိုး၌ အရိယမဂ် ကုသိုလ်ကံကို စုပေါင်း၍ ရေးသားတင်ပြထားပါသည်။ လက်တွေ့ရှုသောအခါ ဆိုင်ရာ အရိယမဂ်တရားကြောင့် ဆိုင်ရာ အရိယဖိုလ် ဖြစ်ပုံကိုသာ ရှုပါ။]

သံသရာခရီးတစ်လျှောက်

ဤတွင် တိတိတ်လူသားတစ်ဦး ဖြစ်သော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်၏ ပဋိသန္ဓေမှသည် စုတိသို့တိုင်အောင်သော ဘဝတစ်လျှောက်အတွင်း၌ ဖြစ်သင့် ဖြစ်ထိုက်သော စိတ္တက္ခဏာ အမျိုးအစားတို့၏ အခိုက်အတန့် အသီးအသီး၌ ခန္ဓာ (၅)ပါး ဖွဲ့၍ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းဆက်သွယ်ပုံအပိုင်းကို ရေးသားတင်ပြ ပြီးခဲ့လေပြီ။ အသင်သူတော်ကောင်းသည် မိမိရှုနိုင်သမျှ စိတ္တက္ခဏာတို့၌ ခန္ဓာ (၅)ပါးဖွဲ့၍ အထက်ပါအတိုင်း နည်းမှီး၍ ရှုပါ။

အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန် အမည်ရသော ပစ္စုပ္ပန် ဘဝတစ်လျှောက်အတွင်း၌ ပဋိသန္ဓေမှသည် စုတိသို့တိုင်အောင် အသင်သူတော်ကောင်း၏ ရုပ်နာမ်သန္တာန် အစဉ်ဝယ် ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ဆဲ ဖြစ်လတ္တံ့ စိတ်အမျိုးအစားတို့၏ စိတ္တက္ခဏာ

တိုင်းဝယ် ခန္ဓာ (၅)ပါးနည်းဖြင့် ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းဆက်သွယ်ပုံကို ရှုပြီးသောအခါ အတိတ်အဆက်ဆက်သို့လည်းကောင်း၊ အနာဂတ်အဆက်ဆက်သို့လည်းကောင်း ပြောင်း၍ ရှုနိုင်ပေပြီ။

ထို့သို့ ရှုရာ၌ ဘဝတစ်ခု၏ အတွင်း၌ ဖြစ်ပေါ်နေသော စိတ္တက္ခဏတိုင်းဝယ် တည်ရှိသော ခန္ဓာငါးပါးတိုင်းကိုကား ကုန်စင်အောင် မရှုနိုင်။ အမျိုးအစားကိုသာ စွမ်းနိုင်သမျှ ကုန်စင်အောင် ရှုရန်ဖြစ်သည်ကို သတိပြုပါ။

မြုပ်တစ်ခါ ပေါ်တစ်လှည့်ဖြင့် သံသရာတစ်လျှောက်ဝယ် ကျင်လည်ခဲ့ရာ ရံခါ အကုသိုလ်ကံက အကျိုးပေးရန် အခွင့်သာသဖြင့် အပါယ်သို့ ကျရောက်ခဲ့ရသည်လည်း ရှိ၏။ ရံခါ ကုသိုလ်ကံက အကျိုးပေးရန် အခွင့်သာသဖြင့် လူ့ပြည် နတ်ပြည် ဗြဟ္မာ့ပြည်တို့၌ အထက်တန်းကျကျ မျက်နှာပန်းလှလှဖြင့် စံမြန်းခဲ့ရသည်လည်း ရှိ၏။ ထိုဘဝတို့၌လည်း ပစ္စုပ္ပန်ဘဝနည်းတူ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းဆက်သွယ်ပုံကို ရှုနိုင်ပေသည်။ ထိုသို့ ရှုရာ၌ ဝီထိစိတ္တက္ခဏရှိ ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို အထက်တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း နည်းမှီး၍ ရှုပါ။ ဤတွင် ဝီထိမုတ်စိတ်တို့ကိုသာ ဆက်လက်၍ ရေးသားတင်ပြပေအံ့။

အဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

[မှတ်ချက် — ရူပက္ခန္ဓာကို နည်းမှီး၍ ရှုပါ။]

၁။ အဟိတ် အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသန္တိရဏ၊

၂။ အဟိတ် ကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသန္တိရဏ - ဟု

အဟိတ် ပဋိသန္ဓေ နှစ်မျိုး ရှိ၏။

၁။ အဟိတ် အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသန္တိရဏကား အပါယ်ဘုံသား သတ္တဝါတို့၏ ပဋိသန္ဓေတည်း။

၂။ အဟိတ် ကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသန္တီရဏကား -

- က။ ဇစ္စန္ဓ = ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ကာဏ်းသူ = သန္ဓေကာဏ်း၊
ခ။ ဇစ္စဗေရ = ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် နားထိုင်းသူ = သန္ဓေပင်း၊
ဂ။ ဇစ္စဃာနက = ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ဃာနပသာဒ မရှိသူ၊
ဃ။ ဇစ္စမူဂ = ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် စကားမပီဘဲ ဆွံ့အသူ၊
င။ ဇစ္စဇဠ = ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ထိုင်းမှိုင်းဖျင်းအသူ = တင်းတောင်း
ပမာဏ မူးမတ်ပဲရွေး အရွှေ့ အနောက် တောင် မြောက် စသည်ကိုမျှ
မသိသူ၊
စ။ ဇစ္စမ္မတ္တက = ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ရူးနှုန်းသူ၊
ဆ။ ပဏ္ဍက = ပဏ္ဍုက် = ပန်းစုပ်၊
ဇ။ ဥဘတောဗျဉ္ဇနက = ဥဘတောဗျည်း = ဗျည်းနှစ်ခု ရှိသူ သို့မဟုတ်
ယောက်ျားတစ်လှည့် မိန်းမတစ်လှည့် ဗျည်းထင်ရှားသူ၊
ဈ။ နပုံသက = နပုံပဏ္ဍုက် = မိန်းမအင်္ဂါလည်း မထင်ရှား ယောက်ျား
အင်္ဂါလည်း မထင်ရှားသူ၊
ည။ မမ္မ = မန်းစွဲသူ = စကားပြောလျှင် အမျှင်မပြတ်ဘဲ ဒရွတ်ဆွဲ၍
ပြောရသူ - ဤသို့စသော လူစဉ်မမီသူများနှင့် -
ဋ။ ဝိနိပါတိကာသုရ = ဘုမ္မစိုးနတ်ကြီးများကို မှီခိုကပ်ရပ်၍ နေကြ
ရသော စည်းစိမ်ဥစ္စာ အိပ်ရာနေရာ ကောင်းမွန်စွာ မရှိဘဲ ဖောက်-
ပြန် ပျက်စီး၍နေသော နတ်သေး နတ်မွှား နတ်အငယ်စားတို့၏
ပဋိသန္ဓေတည်း။

ယင်းစိတ်သည် ဘဝ၏ အစတွင် ပဋိသန္ဓေကိစ္စကို ရွက်ဆောင်၍
အလယ်တွင် ဘဝင်ကိစ္စကို ရွက်ဆောင်ပြီးလျှင် အဆုံးတွင် စုတိကိစ္စကို ရွက်-
ဆောင်ပေသည်။ ယခုအခါ ပဋိသန္ဓေကစ၍ တင်ပြပေအံ့။

အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ (၂)ခု၊ နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်-

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၁ ၊
၂။ ရုပ်သဟဇာတမျိုး	—	၆ ၊
၃။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၁ ၊
၄။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၅။ နာနာက္ခဏိကကမ္မမျိုး	—	၂ ၊

ဤ(၂၅)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ (၂)ခု၊ ဆန္ဒ ပီတိ ဝီရိယ ကြည်သော အညသမာန်း
စေတသိက် (၁၀)၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်-

- ၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ (၂)ခု၊
ဆန္ဒ ပီတိ ဝီရိယ ကြည်သော အညသမာန်း စေတသိက် (၁၀)၊
အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **သဟဇာတ အည-
မည နိဿယ ဝိပါက သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၇)။**

သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော အဟိတ် ပဋိသန္ဓေ
(၂)ခု နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော —

- (ခ) စေတနာပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္တိ၊**
- (ဂ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္တိ၊**
- (ဃ) ဇီဝိတ စိတ် ဝေဒနာ - နာမ်ကုဋေ (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က
ဣန္ဒြိယသတ္တိ၊
- (င) ပီတိ ကြည်သော ဈာန် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဈာနသတ္တိ၊
(၄)။ (၇ + ၄ = ၁၁)။**

၂။ မိမိတူဆိုအပ်သော အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာနှင့် အတူပါဝင်သော

ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားက သဟဇာတ အညမည နိဿယ ဝိပ္ပယုတ္တ
အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၆)။

၃။ ကံ-ကမ္မနိမိတ်-ဂတိနိမိတ် (၃)မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော အာရုံ
ပစ္စည်းတရားက အာရမ္မဏသတ္ထိ၊ (၁)။

၄။ (လွန်လေပြီးသော အတိတ်ဘဝ) ကာမစုတိ (၁၀)တို့တွင် တစ်မျိုးမျိုး
သော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ
နတ္ထိ ဝိဂတသတ္ထိ၊ (၅)။

၅။ (က) ဒုဂ္ဂတိ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ (၁)၊ ဆန္ဒ ပီတိ ဝီရိယ ကြဉ်သော
အညသမာဓိ စေတသိက် (၁၀)၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ
(၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် - အတိတ်ဖြစ်သော ဥဒ္ဓစ္စ-
စေတနာ ကြဉ်သော အကုသိုလ်ကံ (၁၁)မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုး
သော အကုသိုလ်ကံ ပစ္စည်းတရားတို့က နာနာက္ခဏိကကမ္မ
ပကတူပနိဿယသတ္ထိ၊ (၂)။

(ခ) သုဂတိ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ (၁)၊ ဆန္ဒ ပီတိ ဝီရိယ ကြဉ်သော
အညသမာဓိ စေတသိက် (၁၀)၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ
(၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် - အတိတ်ဖြစ်သော ဒွိဟိတ်
ဩမက ကာမကုသိုလ်ကံ(၄)မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော ပစ္စည်း
တရားက နာနာက္ခဏိကကမ္မ ပကတူပနိဿယသတ္ထိ၊ (၂)။

ဤ(၂၅)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

[မှတ်ချက် — ရူပက္ခန္ဓာကို နည်းမှီး၍ ရှုလေ။ အဟိတ်ဘဝင် နာမ-
က္ခန္ဓာကို ဆက်လက်၍ တင်ပြပေအံ့။]

အဟိတ်ဘဝင် ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

အဟိတ်ဘဝင် (၂)ခု၊ ဆန္ဒ ပီတိ ဝီရိယ ကြည်သော အညသမာန်း စေတသိက် (၁၀)၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် —

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၁ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၁ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ နာနာက္ခဏိကကမ္မမျိုး	—	၂ ၊

ဤ(၂၄)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

အဟိတ်ဘဝင် (၂)ခု၊ ဆန္ဒ ပီတိ ဝီရိယ ကြည်သော အညသမာန်း စေတသိက် (၁၀)၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် —

- ၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော အဟိတ်ဘဝင် (၂)ခု၊ ဆန္ဒ ပီတိ ဝီရိယ ကြည်သော အညသမာန်း စေတသိက် (၁၀) ပစ္စည်းတရားတို့က - **သဟဇာတ အညမည နိဿယ ဝိပါက သမ္ပယုတ္တ အဋ္ဌိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၇)။**

သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော အဟိတ်ဘဝင် (၂)ခု၊ နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော —

- (ခ) စေတနာ ပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္တိ၊**
(ဂ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္တိ၊**
(ဃ) ဇီဝိတ စိတ် ဝေဒနာ - နာမ်ဣန္ဒြေ (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္တိ၊**

(င) ပီတိကြည်သော ဈာန် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဈာနသတ္တိ**
(၄)။ (၇ + ၄ = ၁၁)။

၂။ ကံ-ကမ္မနိမိတ်-ဂတိနိမိတ် (၃)မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော အာရုံ
ပစ္စည်းတရားက **အာရမ္မဏသတ္တိ (၁)။**

၃။ (က) ပဋိသန္ဓေ၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော ပဋိ-
သန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ၊

(ခ) ဘဝင်၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော ဘဝင်
နာမက္ခန္ဓာ၊

(ဂ) ဝုဋ္ဌော၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော ဝုဋ္ဌော
နာမက္ခန္ဓာ၊

(ဃ) ဇော၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော အဆုံးဇော
နာမက္ခန္ဓာ၊

(င) တဒါရုံ၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော တဒါရုံ
နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ**
နတ္တိ ဝိဂတသတ္တိ (၅)။

၄။ (က) ပဋိသန္ဓေ၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ နာမ-
က္ခန္ဓာနှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊

(ခ) ဘဝင်၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ မိမိ၏ရှေးဘဝင် နာမက္ခန္ဓာ
နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊

(ဂ) ဝုဋ္ဌော၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ဝုဋ္ဌောနာမက္ခန္ဓာနှင့် အတူ
ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊

(ဃ) ဇော၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ အဆုံးဇော နာမက္ခန္ဓာနှင့်
အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊

(င) တဒါရုံ၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ဒုတိယတဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာနှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။

(စ) မရဏာသန္ဓေအခါ စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ ရေတွက်သည်ရှိသော် (၁၇) ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်း တရားတို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိတသတ္တိ၊ (၅)။

၅။ (က) ဒုဂ္ဂတိအဟိတ် ဘဝင် (၁)ခု၊ ဆန္ဒ ပီတိ ဝီရိယ ကြည်သော အည- သမာဓိ စေတသိက် (၁၀)၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် - အတိတ်ဖြစ်သော ဥဒ္ဓစ္စစေတနာ ကြည်သော အကုသိုလ်ကံ (၁၁)မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော ပစ္စည်းတရားတို့က နာနာက္ခဏိကကမ္မ ပကတူပနိဿယသတ္တိ၊ (၂)။

(ခ) သုဂတိ အဟိတ်ဘဝင် (၁)ခု၊ ဆန္ဒ ပီတိ ဝီရိယ ကြည်သော အညသမာဓိ စေတသိက် (၁၀)၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် - အတိတ်ဖြစ်သော ဒွိဟိတ် ဩမက ကာမကုသိုလ်ကံ (၄)ပါးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော ကာမကုသိုလ် ကံ ပစ္စည်းတရားတို့က နာနာက္ခဏိကကမ္မ ပကတူပနိဿယ သတ္တိ၊ (၂)။

ဤ (၂၄)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်- သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

အဟိတ် စုတိ ပြန်ပေါ်လာပုံ

အဟိတ်စုတိ (၂)ခု၊ ဆန္ဒ ပီတိ ဝီရိယ ကြဉ်သော အညသမာန်း စေ-
တသိက် (၁၀) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ သဟဇာတမျိုး	—	၁၁ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၁ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ နာနာက္ခဏိကကမ္မမျိုး	—	၂ ၊

ဤ(၂၄)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

အဟိတ်စုတိ (၂)ခု၊ ဆန္ဒ ပီတိ ဝီရိယ ကြဉ်သော အညသမာန်း စေ-
တသိက် (၁၀)၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်-

- ၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော အဟိတ်စုတိ (၂)ခု၊ ဆန္ဒ
ပီတိ ဝီရိယ ကြဉ်သော အညသမာန်း စေတသိက် (၁၀) - အစိတ်
အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က - **သဟဇာတ အညမည
နိဿယ ဝိပါက သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၇)။**

သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော အဟိတ်စုတိ (၂)ခု
နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော -

- (ခ) စေတနာ ပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္တိ၊**
(ဂ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္တိ၊**
(ဃ) ဇီဝိတ စိတ် ဝေဒနာ - နာမ်ဣန္ဒြေ (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က
ဣန္ဒြိယသတ္တိ၊

၁၃၀ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

(င) ပီတိကြည်သော ဈာန် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ချာနသတ္တိ၊ (၄)။ (၃ + ၄ = ၁၁)။**

၂။ ကံ-ကမ္မနိမိတ်-ဂတိနိမိတ်ဟူသော အာရုံသုံးမျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုး-
သော ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ၊ (၁)။**

၃။ (က) ဇော၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော မရဏာသန္တ
ပဉ္စမဇော နာမက္ခန္ဓာ၊

(ခ) တဒါရုံ၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော ဒုတိယ
တဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာ၊

(ဂ) ဘဝင်၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော အဟိတ်
ဘဝင် နာမက္ခန္ဓာ ဤပစ္စည်းတရားတို့က - **အနန္တရ သမနန္တရ
ဥပနိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။**

၄။ မိမိဟုဆိုအပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ ရေတွက်သည်ရှိသော် (၁၇)ချက်
မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားက
နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။

၅။ (က) ဒုဂ္ဂတိ အဟိတ်စုတိ (၁)ခု၊ ဆန္ဒ ပီတိ ဝီရိယ ကြည်သော အည-
သမာဓိ စေတသိက် (၁၀) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး
ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် အတိတ်ဖြစ်သော ဥဒ္ဓစ္စစေတနာ ကြည်-
သောအကုသိုလ်ကံ (၁၁)မျိုးတို့တွင်တစ်မျိုးမျိုးသော အကုသိုလ်
ကံ ပစ္စည်းတရားတို့က **နာနာက္ခဏိကကမ္မ ပကတူပနိဿယ
သတ္တိ၊ (၂)။**

(ခ) သုဂတိ အဟိတ်စုတိ (၁)ခု၊ ဆန္ဒ ပီတိ ဝီရိယ ကြည်သော အည-
သမာဓိ စေတသိက် (၁၀) - အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ
ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် - အတိတ်ဖြစ်သော ဒွိဟိတ် ဩမက

ပဌာန်းပစ္စည်းဆက်သွယ်ပုံအပိုင်း - ဒွိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ❀ ၁၃၁

ကာမကုသိုလ်ကံ (၄)မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော ကုသိုလ်ကံ ပစ္စည်းတရားတို့က နာနာက္ခန္ဓာဏိကမ္မ ပကတူပနိဿယသတ္တိ၊ (၂)။

ဤ(၂၄)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

အကယ်၍ အသင်သူတော်ကောင်းသည် အတိတ်သံသရာ တစ်လျှောက်ဝယ် ဒွိဟိတ်သတ္တဝါတစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့ငြားအံ့ - ထိုအခါတွင် ယင်းဒွိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ဘဝင် စုတိ နာမက္ခန္ဓာတို့၌ ပဌာန်းပစ္စည်းဆက်သွယ်ပုံအပိုင်းကို အောက်ပါအတိုင်း ရှုပါလေ။

ကာမဒွိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ပြစ်ပေါ်လာပုံ

ဒွိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ (၄)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ဉာဏ် ကြည်သော စေတသိက် (၃၂)၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၃ ၊
၂။ ရုပ်သဟဇာတမျိုး	—	၆ ၊
၃။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၁ ၊
၄။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၅။ နာနာက္ခန္ဓာဏိကမ္မမျိုး	—	၂ ၊

ဤ(၂၇)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ဒွိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ (၄)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ဉာဏ်ကြည်သော စေတသိက် (၃၂)၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁၃၂ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ (၄)ခု၊
ဝိရတိ အပ္ပမညာ ဉာဏ် ကြည်သော စေတသိက် (၃၂)၊ အစိတ်
အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က - **သဟဇာတ အညမည နိဿယ ဝိပါက သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၇)။**

သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ (၄)
ခု နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော -

(ခ) အလောဘ အဒေါသ ဟိတ် (၂)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဟေတု သတ္ထိ၊**

(ဂ) စေတနာ ပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္ထိ၊**

(ဃ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္ထိ၊**

(င) ပညာကြည်သော နာမ်ဣန္ဒြေ (၇)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယ သတ္ထိ၊**

(စ) သောမနဿသဟဂုတ် ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်အံ့ - (ဝိတက် ဝိစာရ ဝီတိ သုခ ဧကဂ္ဂတာ) ဈာန် (၅)ပါး၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဒွိဟိတ် ပဋိသန္ဓေဖြစ်အံ့ - (ဝိတက် ဝိစာရ ဥပေက္ခာ ဧကဂ္ဂတာ) ဈာန် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဈာနသတ္ထိ၊**

(ဆ) ဝိရတိ ပညာ ကြည်သော မဂ္ဂင် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **မဂ္ဂ သတ္ထိ၊ (၆)။ (၄ + ၆ = ၁၃)။**

၂။ မိမိဟုဆိုအပ်သော ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ (၄)ခု နာမက္ခန္ဓာနှင့် အတူဥပါဒ် သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတ အညမည နိဿယ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၆)။**

၃။ ကံ-ကမ္မနိမိတ်-ဂတိနိမိတ်ဟူသော အာရုံ (၃)မျိုးတို့တွင် ထိုက်သင့်ရာ တစ်မျိုးမျိုးသော အာရုံပစ္စည်းတရားက **အာရမ္မဏသတ္ထိ၊ (၁)။**

၄။ ချုပ်လေပြီးသော ရူပစုတိ (၅)ခု၊ ကာမစုတိ (၁၀) နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။**

၅။ အတိတ်ဖြစ်သော တိဟိတ်ဩမက ဒွိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ ကာမကုသိုလ်ကံ (၈)မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော ပစ္စည်းတရားက **နာနာက္ခဏိကကမ္မ ပကတူပနိဿယသတ္တိ၊ (၂)။**

ဤ(၂၇)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ဒွိဟိတ် ဘဝင် နာမက္ခန္ဓာ ပြန်ပေါ်လာပုံ

ဒွိဟိတ်ဘဝင် (၄)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ဉာဏ် ကြဉ်သော စေတသိက် (၃၂)၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၃ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၁ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ နာနာက္ခဏိကကမ္မမျိုး	—	၂ ၊

ဤ(၂၆)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ဒွိဟိတ်ဘဝင် (၄)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ဉာဏ် ကြဉ်သော စေတသိက် (၃၂)၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

- ၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ကာမဒွိဟိတ်ဘဝင် (၄)ခု၊
ဝိရတိ အပ္ပမညာ ဉာဏ် ကြည်သော စေတသိက် (၃၂)၊ အစိတ်
အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က - **သဟဇာတ အညမည
နိဿယ ဝိပါက သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၇)။**

သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ဒွိဟိတ်ဘဝင် နာမ-
က္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော -

- (ခ) အလောဘ အဒေါသ ဟိတ် (၂)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဟေတု
သတ္တိ၊**

- (ဂ) စေတနာ ပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္တိ၊**

- (ဃ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္တိ၊**

- (င) ပညာကြည်သော နာမ်ဣန္ဒြေ (၇)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယ
သတ္တိ၊**

- (စ) သောမနဿသဟဂုတ် ဒွိဟိတ်ဘဝင် ဖြစ်အံ့ - ဝိတက် ဝိစာရ
ဝိတိ သုခ ဧကဂ္ဂတာ - ဈာနင် (၅)ပါး၊ ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်
ဒွိဟိတ်ဘဝင် ဖြစ်အံ့ - ဝိတက် ဝိစာရ ဥပေက္ခာ ဧကဂ္ဂတာ -
ဈာနင် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဈာနသတ္တိ၊**

- (ဆ) ဝိတက် ဝီရိယ သတိ ဧကဂ္ဂတာ - မဂ္ဂင် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရား
တို့က **မဂ္ဂသတ္တိ၊ (၆)။ (၇ + ၆ = ၁၃)။**

- ၂။ ဒွိဟိတ်ဘဝင် (၄)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ဉာဏ် ကြည်သော စေတသိက်
(၃၂)၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -
ကံ-ကမ္မနိမိတ်-ဂတိနိမိတ်ဟူသော အာရုံ (၃)မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုး
သော အာရုံ ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ၊ (၁)။**

- ၃။ (က) ပဋိသန္ဓေ၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော ဒွိဟိတ်
ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ၊

- (ခ) ဘဝင်၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ မိမိ၏ရှေးက ချုပ်လေ-
ပြီးသော ဒွိဟိတ်ဘဝင် နာမက္ခန္ဓာ၊
 - (ဂ) ဝုဋ္ဌော၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော ဝုဋ္ဌော
နာမက္ခန္ဓာ၊
 - (ဃ) ဇော၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော အဆုံးဇော
နာမက္ခန္ဓာ၊
 - (င) တဒါရုံ၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော ဒုတိယ
တဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က - **အနန္တရ သမနန္တရ
ဥပနိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။**
- ၄။ (က) ပဋိသန္ဓေ၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ (၄)ခု
နာမက္ခန္ဓာနှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊
- (ခ) ဘဝင်၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ မိမိ၏ ရှေးက ဖြစ်သော
ဒွိဟိတ်ဘဝင် နာမက္ခန္ဓာနှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊
 - (ဂ) ဝုဋ္ဌော၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ဝုဋ္ဌော နာမက္ခန္ဓာနှင့် အတူ
ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊
 - (ဃ) ဇော၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ အဆုံးဇော နာမက္ခန္ဓာနှင့်
အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊
 - (င) တဒါရုံ၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ဒုတိယတဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာနှင့်
အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊
 - (စ) မရဏာသန္ဓေအခါ စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ ရေတွက်သည်ရှိသော် (၁၇)
ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်း
တရားတို့က - **နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတ
သတ္တိ၊ (၅)။**

၁၃၆ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

၅။ အတိတ်ဖြစ်သော တိဟိတ်ဩမက ဒွိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ ကာမကုသိုလ်ကံ
ပစ္စည်းတရားတို့က နာနာက္ခဏိကကမ္မ ပကတူပနိဿယသတ္တိ၊ (၂)။

ဤ (၂၆)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့် အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ဒွိဟိတ် စုတိ နာမက္ခန္ဓာ ပြစ်ပေါ်လာပုံ

ဒွိဟိတ်စုတိ (၄)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ဉာဏ် ကြဉ်သော စေတသိက်
(၃၂)၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ သဟဇာတမျိုး	—	၁၃ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၁ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ နာနာက္ခဏိကကမ္မမျိုး	—	၂ ၊

ဤ (၂၆)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့် အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ဒွိဟိတ်စုတိ (၄)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ဉာဏ် ကြဉ်သော စေတသိက်
(၃၂)၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

- ၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ဒွိဟိတ်စုတိ (၄)ခု၊ ဝိရတိ
အပ္ပမညာ ဉာဏ် ကြဉ်သော စေတသိက် (၃၂)၊ အစိတ်အစိတ်
နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က သဟဇာတ အညမည နိဿယ
ဝိပါက သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၇)။

သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ဒွိဟိတ်စုတိ (၄)ခု
နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော -

- (ခ) အလောဘ အဒေါသ ဟိတ် (၂)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဟေတု သတ္တိ**၊
- (ဂ) စေတနာ ပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္တိ**၊
- (ဃ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္တိ**၊
- (င) ပညာကြင်သော နာမ်က္ခန္ဓ (၇)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယ သတ္တိ**၊
- (စ) သောမနဿသဟဂုတ် ဒွိဟိတ်စုတိ ဖြစ်အံ့ - ဈာနင် (၅)ပါး၊
ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဒွိဟိတ်စုတိ ဖြစ်အံ့ - ပီတိကြင်သော ဈာနင် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဈာနသတ္တိ**၊
- (ဆ) ဝိရတိ ပညာ ကြင်သော မဂ္ဂင် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **မဂ္ဂ သတ္တိ**၊ (၆)။ (၄ + ၆ = ၁၃)။
- ၂။ ဒွိဟိတ်စုတိ (၄)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ဉာဏ် ကြင်သော စေတသိက် (၃၂)၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် - ကံ-ကမ္မနိမိတ်-ဂတိနိမိတ်ဟူသော အာရုံ (၃)မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုး သော ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ**၊ (၁)။
- ၃။ (က) ဇော၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော မရဏာသန္တ ပဉ္စမဇော နာမက္ခန္ဓာ၊
- (ခ) တဒါရုံ၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော ဒုတိယ တဒါရုံ နာမက္ခန္ဓာ၊
- (ဂ) ဘဝင်၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ မိမိ၏ရှေးက ချုပ်လေပြီး သော ဘဝင်နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က - **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္တိ ဝိဂတသတ္တိ**၊ (၅)။
- ၄။ မိမိဟုဆိုအပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ ရေတွက်သည်ရှိသော် (၁၇)ချက် မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရား

၁၃၈ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

တို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပဿနာ အတ္ထိ အဝိတသတ္တိ၊ (၅)။

၅။ အတိတ်ဖြစ်သော တိဟိတ်ဩမက ဒွိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ ကာမကုသိုလ်ကံ ပစ္စည်းတရားတို့က နာနာက္ခဏိကကမ္မ ပကတူပနိဿယသတ္တိ၊ (၂)။

ဤ(၂၆)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

အကယ်၍ အသင်သူတော်ကောင်းသည် အတိတ်သံသရာ တစ်လျှောက်ဝယ် ရူပဘုံ အချို့၌ ကျင်လည်ခဲ့ဖူးသည် ဖြစ်ငြားအံ့၊ ထိုအခါဝယ် အောက်ပါ ရူပါဝစရ ပဋိသန္ဓေ ဘဝင် စုတိ နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း ဆက်သွယ်ပုံအပိုင်းကို ရှုပါ။ ဤ၌ ရူပါဝစရ ပဋိသန္ဓေ ဘဝင် စုတိတို့ကို စုပေါင်း၍ ရေးသားတင်ပြထားပါသည်။ လက်တွေ့ရှုသောအခါ၌ကား ဆိုင်ရာ ပဋိသန္ဓေ ဘဝင် စုတိတို့ကို တစ်မျိုးစီ ခွဲ၍ ရှုပါ။

ရူပ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

ရူပ ပဋိသန္ဓေ (၅)ခု၊ ဝိရတိကြဉ်သော စေတသိက် (၃၅) [တစ်နည်း ၃၄/၃၃/၃၂/၃၁] အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် —

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၃ ၊
၂။ ရုပ်သဟဇာတမျိုး	—	၆ ၊
၃။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၁ ၊
၄။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၅။ နာနာက္ခဏိကကမ္မမျိုး	—	၂ ၊

ဤ(၂၇)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ရူပ ပဋိသန္ဓေ (၅)ခု၊ ဝိရတိကြဉ်သော စေတသိက် (၃၅)၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ရူပပဋိသန္ဓေ (၅)ခု၊ ဝိရတိ ကြဉ်သော စေတသိက် (၃၅) (တစ်နည်း - ၃၄/၃၃/၃၂/၃၁) အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က - **သဟဇာတ အညမည နိဿယ ဝိပါက သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္ထိ၊ (၇)။**

သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ရူပပဋိသန္ဓေ (၅)ခု၊ နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော -

(ခ) အလောဘ အဒေါသ အမောဟ ဟိတ် (၃)ပါး ပစ္စည်းတရား တို့က **ဟေတုသတ္ထိ၊**

(ဂ) စေတနာ ပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္ထိ၊**

(ဃ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္ထိ၊**

(င) နာမ်က္ခန္ဓေ (၈)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္ထိ၊**

(စ) ပထမဈာန် ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်အံ့ - ဝိတက် ဝိစာရ ဝိတိ သုခ ဧက-
ဂ္ဂတာ ဈာန် (၅)ပါး၊ ဒုတိယဈာန် ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်အံ့ - ဝိစာရ
ဝိတိ သုခ ဧကဂ္ဂတာ - ဈာန် (၄)ပါး၊ တတိယဈာန် ပဋိသန္ဓေ
ဖြစ်အံ့ - ဝိတိ သုခ ဧကဂ္ဂတာ - ဈာန် (၃)ပါး၊ စတုတ္ထဈာန်
ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်အံ့ - သုခ ဧကဂ္ဂတာ - ဈာန် (၂)ပါး၊ ပဉ္စမဈာန်
ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်အံ့ - ဥပေက္ခာ ဧကဂ္ဂတာ - ဈာန် (၂)ပါး
ပစ္စည်းတရားတို့က **ဈာနသတ္ထိ၊**

(ဆ) ပထမဈာန် ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်အံ့ - သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပ သမ္မာ-
ဝါယာမ သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိ - မဂ္ဂင် (၅)ပါး၊ ဒုတိယဈာန်
တတိယဈာန် စတုတ္ထဈာန် ပဉ္စမဈာန် ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်အံ့ - သမ္မာ-

၁၄၀ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

ဒိဋ္ဌိ သမ္မာဝါယာမ သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိ - မဂ္ဂင် (၄)ပါး
ပစ္စည်းတရားတို့က မဂ္ဂသတ္တိ၊ (၆)။ (၇ + ၆ = ၁၃)။

၂။ မိမိဟု ဆိုအပ်သော ရူပပဋိသန္ဓေ (၅)ခု နာမက္ခန္ဓာနှင့် အတူဥပါဒ်-
သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားက သဟဇာတ အညမည နိဿယ
ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္တိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၆)။

၃။ ပထမဈာန် ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်အံ့ -

(က) ကသိုဏ်းပညတ် (၁၀)ပါး၊

(ခ) အသုဘပညတ် (၁၀)ပါး၊

(ဂ) ကာယဂတာသတိ၏ အာရုံဖြစ်သော ဆံပင်အစရှိသော ကာယ
ကောဠာသပညတ်၊

(ဃ) အာနာပါနဿတိ၏ အာရုံဖြစ်သော ဝင်သက် ထွက်သက် =
အာနာပါနပဋိဘာဂနိမိတ်ပညတ်၊

(င) မေတ္တာ၏ အာရုံဖြစ်သော ခပ်သိမ်းသော သုခိတ ဒုက္ခိတ သတ္တဝါ
ပညတ်၊

(စ) ကရုဏာ၏ အာရုံဖြစ်သော ခပ်သိမ်းသော ဒုက္ခိတ သတ္တဝါ
ပညတ်၊

(ဆ) မုဒိတာ၏ အာရုံဖြစ်သော ခပ်သိမ်းသော သုခိတ သတ္တဝါ
ပညတ်၊

ဤ (၂၅)မျိုးသော ပညတ်ကမ္မနိမိတ်တို့တွင် တစ်ပါးပါးသော ပညတ်
ကမ္မနိမိတ်၊

ဒုတိယဈာန် တတိယဈာန် စတုတ္ထဈာန် ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်အံ့ -

(က) ကသိုဏ်းပညတ် (၁၀)ပါး၊

(ခ) အာနာပါနဿတိ၏ အာရုံဖြစ်သော ဝင်သက် ထွက်သက် =
အာနာပါနပဋိဘာဂနိမိတ်ပညတ်၊

- (ဂ) မေတ္တာ၏ အာရုံဖြစ်သော ခပ်သိမ်းသော သုခိတ ဒုက္ခိတ သတ္တဝါ ပညတ်၊
 - (ဃ) ကရုဏာ၏ အာရုံဖြစ်သော ခပ်သိမ်းသော ဒုက္ခိတ သတ္တဝါ ပညတ်၊
 - (င) မုဒိတာ၏ အာရုံဖြစ်သော ခပ်သိမ်းသော သုခိတ သတ္တဝါပညတ်၊
- ဤ (၁၄)မျိုးသော ပညတ်ကမ္မနိမိတ်တို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော ပညတ် ကမ္မနိမိတ်၊

ပစ္စမဈာန် ပဋိသန္ဓေဖြစ်အံ့ -

- (က) ကသိုဏ်းပညတ် (၁၀)ပါး၊
- (ခ) အာနာပါနဿတိ၏ အာရုံဖြစ်သော ဝင်သက်ထွက်သက် = အာနာပါနပဋိဘာဂနိမိတ်ပညတ်၊
- (ဂ) ဥပေက္ခာ၏ (= ဥပေက္ခာဗြဟ္မဝိဟာရ၏) အာရုံဖြစ်သော ခပ်- သိမ်းသော သုခိတ ဒုက္ခိတ သတ္တဝါပညတ်၊

ဤ (၁၂)မျိုးသော ပညတ်ကမ္မနိမိတ်၊

ဤ ပညတ်ကမ္မနိမိတ်တို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော ပညတ်ကမ္မနိမိတ် ပစ္စည်းတရားက **အာရမ္မဏသတ္တိ (၁)**။

၄။ ချုပ်လေပြီးသော ပစ္စုပေါကာရတိဟိတ်စုတိ (၉)ခုတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုး သော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ နန္တိ ဝိဂတသတ္တိ (၅)**။

၅။ အတိတ်ဖြစ်သော ရူပကုသိုလ်ကံ (၅) ပစ္စည်းတရားတို့တွင် ထိုက်- သင့်ရာ တစ်မျိုးမျိုးသော ပစ္စည်းတရားတို့က **နာနာက္ခဏိကကမ္မ ပကတူပနိဿယသတ္တိ (၂)**။

ဤ (၂၇)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်- သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ရူပ ဘဝင် ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

ရူပဘဝင် (၅)ခု၊ နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် —

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၃ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၁ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ နာနာက္ခဏိကကမ္မမျိုး	—	၂ ၊

ဤ (၂၆)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ရူပဘဝင် (၅)ခု၊ ဝိရတိကြင်သော စေတသိက် (၃၅) - အစိတ်အစိတ်
နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် —

- ၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ရူပဘဝင် (၅)ခု၊ စေ-
တသိက် (၃၅) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က
**သဟဇာတ အညမည နိဿယ ဝိပါက သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိ-
ဂတသတ္ထိ၊ (၇)။**

သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ရူပဘဝင် (၅)ခု
နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော —

- (ခ) အလောဘ အဒေါသ အမောဟ - ဟိတ် (၃)ပါး ပစ္စည်းတရား
တို့က **ဟေတုသတ္ထိ၊**
(ဂ) စေတနာပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္ထိ၊**
(ဃ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္ထိ၊**
(င) နာမ်ဣန္ဒြေ (၈)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္ထိ၊**

(စ) ပထမဈာန် ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၅)ပါး၊
ဒုတိယဈာန် ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၄)ပါး၊
တတိယဈာန် ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၃)ပါး၊
စတုတ္ထဈာန် ဖြစ်အံ့ - သုခ ဧကဂ္ဂတာ ဈာန် (၂)ပါး၊
ပဉ္စမဈာန် ဖြစ်အံ့ - ဥပေက္ခာ ဧကဂ္ဂတာ ဈာန် (၂)ပါး - ပစ္စည်း
တရားတို့က **ဈာနသတ္တိ**။

(ဆ) ပထမဈာန် ဖြစ်အံ့ - ပညာ ဝိတက် ဝီရိယ သတိ ဧကဂ္ဂတာ
မဂ္ဂင် (၅)ပါး၊ ဒုတိယဈာန် တတိယဈာန် စတုတ္ထဈာန် ပဉ္စမဈာန်
ဖြစ်အံ့ - ပညာ ဝီရိယ သတိ ဧကဂ္ဂတာ မဂ္ဂင် (၄)ပါး ပစ္စည်း
တရားတို့က **မဂ္ဂသတ္တိ**၊ (၆)။ (၄ + ၆ = ၁၃)။

၂။ ပထမဈာန် ဘဝင် ဖြစ်အံ့ -

- (က) ကသိုဏ်းပညတ် (၁၀) ပါး၊
 - (ခ) အသုဘပညတ် (၁၀)ပါး၊
 - (ဂ) ကာယဂတာသတိ၏ အာရုံဖြစ်သော ကာယကောဠာသပညတ်၊
 - (ဃ) အာနာပါနဿတိ၏အာရုံဖြစ်သော ဝင်သက် ထွက်သက် ပညတ်
= အာနာပါနပဋိဘာဂနိမိတ်၊
 - (င) မေတ္တာ၏ အာရုံဖြစ်သော ခပ်သိမ်းသော သုခိတ ဒုက္ခိတ သတ္တဝါ
ပညတ်၊
 - (စ) ကရုဏာ၏ အာရုံဖြစ်သော ခပ်သိမ်းသော ဒုက္ခိတ သတ္တဝါ
ပညတ်၊
 - (ဆ) မုဒိတာ၏ အာရုံဖြစ်သော ခပ်သိမ်းသော သုခိတ သတ္တဝါပညတ်၊
- ဤ (၂၅)မျိုးသော ပညတ်ကမ္မနိမိတ်တို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော ပညတ်
ကမ္မနိမိတ်၊

၁၄၄ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

ဒုတိယဈာန်ဘဝင် တတိယဈာန်ဘဝင် စတုတ္ထဈာန်ဘဝင် ဖြစ်အံ့ -

(က) ကသိုဏ်းပညတ် (၁၀)ပါး၊

(ခ) အာနာပါနဿတိ၏အာရုံဖြစ်သော ဝင်သက် ထွက်သက် ပညတ်
= အာနာပါနပဋိဘာဂနိမိတ်၊

(ဂ) မေတ္တာ၏ အာရုံဖြစ်သော ခပ်သိမ်းသော သုခိတ ဒုက္ခိတ သတ္တဝါ
ပညတ်၊

(ဃ) ကရုဏာ၏ အာရုံဖြစ်သော ခပ်သိမ်းသော ဒုက္ခိတ သတ္တဝါ
ပညတ်၊

(င) မုဒိတာ၏ အာရုံဖြစ်သော ခပ်သိမ်းသော သုခိတ သတ္တဝါပညတ်၊
ဤ (၁၄)မျိုးသော ပညတ်ကမ္မနိမိတ်တို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော ပညတ်
ကမ္မနိမိတ်၊

ပဉ္စမဈာန်ဘဝင် ဖြစ်အံ့ -

(က) ကသိုဏ်းပညတ် (၁၀)ပါး၊

(ခ) အာနာပါနဿတိ၏အာရုံဖြစ်သော ဝင်သက် ထွက်သက် ပညတ်
= အာနာပါနပဋိဘာဂနိမိတ်၊

(ဂ) ဥပေက္ခာ၏ အာရုံဖြစ်သော ခပ်သိမ်းသော သုခိတ ဒုက္ခိတ
သတ္တဝါပညတ်၊

ဤ (၁၂)မျိုးသော ပညတ်ကမ္မနိမိတ်၊

ဤပညတ်ကမ္မနိမိတ်တို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော ပညတ်ကမ္မနိမိတ်
ပစ္စည်းတရားက **အာရမ္မဏသတ္တိ (၁)**။

၃။ (က) ပဋိသန္ဓေ၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော ရူပ
ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ၊

(ခ) ဘဝင်၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော ရူပဘဝင်

နာမက္ခန္ဓာ၊

(ဂ) ဝုဋ္ဌော၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော ဝုဋ္ဌော
နာမက္ခန္ဓာ၊

(ဃ) ဇော၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော အဆုံးဇော
နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ
နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။**

၄။ (က) ပဋိသန္ဓေ၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ရူပပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ
နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။

(ခ) ဘဝင်၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ မိမိ၏ ရှေး ရူပဘဝင်နှင့်
အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။

(ဂ) ဝုဋ္ဌော၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ဝုဋ္ဌော နာမက္ခန္ဓာနှင့် အတူ
ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။

(ဃ) ဇော၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ အဆုံးဇော နာမက္ခန္ဓာနှင့်
အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။

(င) မရဏာသန္ဓေအခါ စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ ရေတွက်သည်ရှိသော် (၁၇)
ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။

ဤထိုက်သင့်ရာ ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့က **နိဿယ ပုရေဇာတ
ဗိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။**

၅။ အတိတ်ဖြစ်သော ရူပကုသိုလ်ကံ (၅)မျိုးတို့တွင် ထိုက်သင့်ရာ တစ်-
မျိုးမျိုးသော ပစ္စည်းတရားတို့က **နာနာက္ခဏိကကမ္မ ပကတူပနိဿယ
သတ္တိ၊ (၂)။**

ဤ(၂၆)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ရူပ စုတိ ပြန်ပေါ်လာပုံ

ရူပစုတိ (၅)ခု၊ ဝိရတိကြဉ်သော စေတသိက် (၃၅) - အစိတ်အစိတ်
နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ သဟဇာတမျိုး	—	၁၃ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၁ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ ဝတ္ထုမျိုး	—	၅ ၊
၅။ နာနာက္ခဏိကကမ္မမျိုး	—	၂ ၊

ဤ (၂၆)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ရူပစုတိ (၅)ခု၊ ဝိရတိကြဉ်သော စေတသိက် (၃၅) - အစိတ်အစိတ်
နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

- ၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ရူပစုတိ (၅)ခု၊ ဝိရတိ
ကြဉ်သော စေတသိက် (၃၅) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်း
တရားတို့က **သဟဇာတ အညမည နိဿယ ဝိပါက သမ္ပယုတ္တ
အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၇)။**

သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော ရူပစုတိ (၅)ခု နာမ-
က္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော -

- (ခ) အလောဘ အဒေါသ အမောဟ ဟိတ် (၃)ပါး ပစ္စည်းတရား
တို့က **ဟေတုသတ္တိ၊**
(ဂ) စေတနာ ပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္တိ၊**
(ဃ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္တိ၊**
(င) နာမ်ဣန္ဒြေ (၈)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္တိ၊**

(စ) ပထမဈာန်စုတိ ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၅)ပါး၊
ဒုတိယဈာန်စုတိ ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၄)ပါး၊
တတိယဈာန်စုတိ ဖြစ်အံ့ - ဈာန် (၃)ပါး၊
စတုတ္ထဈာန်စုတိ ဖြစ်အံ့ - သုခ ဧကဂ္ဂတာ ဈာန် (၂)ပါး၊
ပဉ္စမဈာန်စုတိ ဖြစ်အံ့ - ဥပေက္ခာ ဧကဂ္ဂတာ ဈာန် (၂)ပါး -
ဤ ပစ္စည်းတရားတို့က **ဈာနသတ္တိ**။

(ဆ) ပထမဈာန်စုတိ ဖြစ်အံ့ - ဝိရတိကြည်သော မဂ္ဂင် (၅)ပါး၊ ဒုတိယ
ဈာန် တတိယဈာန် စတုတ္ထဈာန် ပဉ္စမဈာန် စုတိ ဖြစ်အံ့ - ဝိရတိ
ဝိတက် ကြည်သော မဂ္ဂင် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **မဂ္ဂသတ္တိ**။
(၆)။ (၄ + ၆ = ၁၃)။

၂။ (က) ပထမဈာန်စုတိ ဖြစ်အံ့ - ကသိုဏ်းပညတ် (၁၀)ပါး။ ပ ။ ဤ
(၂၅)မျိုးသော ပညတ်ကမ္မနိမိတ်တို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော ပညတ်
ကမ္မနိမိတ်။

(ခ) ဒုတိယဈာန် တတိယဈာန် စတုတ္ထဈာန် စုတိ ဖြစ်အံ့ - ကသိုဏ်း
(၁၀)ပါး။ ပ ။ ဤ (၁၄)မျိုးသော ပညတ်ကမ္မနိမိတ်တို့တွင် တစ်-
မျိုးမျိုးသော ပညတ်ကမ္မနိမိတ်။

(ဂ) ပဉ္စမဈာန်စုတိ ဖြစ်အံ့ - ကသိုဏ်းပညတ် (၁၀)ပါး။ ပ ။ ဤ
(၁၂)မျိုးသော ပညတ်ကမ္မနိမိတ်တို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော ပညတ်
ကမ္မနိမိတ်။

ဤထိုက်သင့်ရာ ပညတ်ကမ္မနိမိတ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏ
သတ္တိ**။ **(၁)။**

၃။ (က) ဇော၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော မရဏာသန္တ
ပဉ္စမဇော နာမက္ခန္ဓာ။

(ခ) ဘဝင်၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ မိမိ၏ရှေးက ချုပ်လေပြီး-

၁၄၈ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

သော ရူပဘဝင် နာမက္ခန္ဓာ - ဤထိုက်သင့်ရာ နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်း
တရားတို့က အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊
(၅)။

၄။ မိမိဟုဆိုအပ်သော ရူပစုတိမှ ပြန်၍ ရေတွက်သည်ရှိသော် (၁၇)ချက်
မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရား
တို့က နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။

၅။ အတိတ်ဖြစ်သော ရူပကုသိုလ်ကံ (၅)ခု ပစ္စည်းတရားတို့က နာနာ-
က္ခဏိကကမ္မ ပကတူပနိဿယသတ္တိ၊ (၂)။

ဤ (၂၆)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

အရူပ ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

အရူပ ပဋိသန္ဓေ (၄)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ဝိတက် ဝိစာရ ပီတိ ကြဉ်-
သော စေတသိက် (၃၀) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး	—	၁၃ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၁ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ နာနာက္ခဏိကကမ္မမျိုး	—	၂ ၊

ဤ (၂၁)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

အရူပ ပဋိသန္ဓေ (၄)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ဝိတက် ဝိစာရ ပီတိ ကြဉ်-

သော စေတသိက် (၃၀) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်

- ၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော အရူပပဋိသန္ဓေ (၄)ခု၊
ဝိရတိ အပ္ပမညာ ဝိတက် ဝိစာရ ပီတိ ကြဉ်သော စေတသိက်
(၃၀) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က သဟ-
ဇာတ အညမည နိဿယ ဝိပါက သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဓိဂတ
သတ္တိ၊ (၇)။

သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော အရူပပဋိသန္ဓေ (၄)ခု
နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော -

- (ခ) အလောဘ အဒေါသ အမောဟ - ဤဟိတ် (၃)ပါး ပစ္စည်း
တရားတို့က ဟေတုသတ္တိ၊
(ဂ) စေတနာ ပစ္စည်းတရားက သဟဇာတကမ္မသတ္တိ၊
(ဃ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် ပစ္စည်းတရားတို့က အာဟာရသတ္တိ၊
(င) နာမ်က္ခန္ဓေ (၈)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က ဣန္ဒြိယသတ္တိ၊
(စ) ဥပေက္ခာ ဧကဂ္ဂတာ ဈာန် (၂)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က ဈာနသတ္တိ၊
(ဆ) ပညာ ဝီရိယ သတိ ဧကဂ္ဂတာ - မဂ္ဂင် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က
မဂ္ဂသတ္တိ၊ (၆)။ (၇ + ၆ = ၁၃)။

- ၂။ (က) အာကာသာနဉ္စာယတနပဋိသန္ဓေ ဖြစ်အံ့ - အာကာသကသိုဏ်း
သည် ကြဉ်အပ်သော ကသိုဏ်း (၉)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးကို
ခွာ၍ ရအပ်သော ကောင်းကင်ပညတ် ကမ္မနိမိတ်၊

- (ခ) ဝိညာဏဉ္စာယတနပဋိသန္ဓေ ဖြစ်အံ့ - အတိတ်ဖြစ်သော အာ-
ကာသာနဉ္စာယတနကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော မဟဂ္ဂုတ်ကံ-နိမိတ်၊

- (ဂ) အာကိဉ္စညာယတနပဋိသန္ဓေ ဖြစ်အံ့ - အာကာသာနဉ္စာယတန
ဈာန်စိတ်၏ မရှိခြင်းတည်းဟူသော နတ္ထိဘောပညတ် ကမ္မနိမိတ်၊

၁၅၀ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

(ဃ) နေဝသညာနာသညာယတနပဋိသန္ဓေ ဖြစ်အံ့ - အတိတ်ဖြစ်သော အာကိဉ္ဇညာယတနကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော မဟဂ္ဂုတ်ကံ-နိမိတ်၊

ဤထိုက်သင့်ရာပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ (၁)။**

၃။ (က) အာကာသာနဉ္စာယတနပဋိသန္ဓေ ဖြစ်အံ့ - ချုပ်လေပြီးသော ပဉ္စဝေါကာရ တိဟိတ်စုတိ (၉)ခု၊ အာကာသာနဉ္စာယတနစုတိ၊

(ခ) ဝိညာဏဉ္စာယတနပဋိသန္ဓေ ဖြစ်အံ့ - ချုပ်လေပြီးသော ပဉ္စဝေါကာရ တိဟိတ်စုတိ (၉)ခု၊ အာကာသာနဉ္စာယတနစုတိ၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနစုတိ၊

(ဂ) အာကိဉ္ဇညာယတနပဋိသန္ဓေ ဖြစ်အံ့ - ချုပ်လေပြီးသော ပဉ္စဝေါကာရ တိဟိတ်စုတိ (၉)ခု၊ အာကာသာနဉ္စာယတနစုတိ၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနစုတိ၊ အာကိဉ္ဇညာယတနစုတိ၊

(ဃ) နေဝသညာနာသညာယတနပဋိသန္ဓေ ဖြစ်အံ့ - ချုပ်လေပြီးသော တိဟိတ်စုတိ (၁၃)ခု၊

ဤ စုတိတို့တွင် ထိုက်သင့်ရာ စုတိ နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ (၅)။**

၄။ အတိတ်ဖြစ်သော အရူပကုသိုလ်ကံ (၄)မျိုးတို့တွင် ထိုက်သင့်ရာ တစ်မျိုးမျိုးသော ကုသိုလ်ကံ ပစ္စည်းတရားတို့က **နာနာက္ခဏိကကမ္မ ပကတူပနိဿယသတ္တိ (၂)။**

ဤ (၂၁)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက်ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

အရူပ ဘဝင် ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

အရူပ ဘဝင် (၄)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ဝိတက် ဝိစာရ ပီတိ ကြဉ်သော စေတသိက် (၃၀) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်

၁။ နာမ်သဟဇာတမျိုး — ၁၃ ၊

၂။ အာရမ္မဏမျိုး — ၁ ၊

၃။ အနန္တရမျိုး — ၅ ၊

၄။ နာနာက္ခဏိကကမ္မမျိုး — ၂ ၊

ဤ (၂၁)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

အရူပ ဘဝင် (၄)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ဝိတက် ဝိစာရ ပီတိ ကြဉ်သော စေတသိက် (၃၀) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်

၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော အရူပဘဝင် (၄)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ဝိတက် ဝိစာရ ပီတိ ကြဉ်သော စေတသိက် (၃၀) - အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **သဟဇာတ အည-မည နိဿယ ဝိပါက သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၇)။**

သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော အရူပဘဝင် (၄)ခု နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော —

(ခ) အလောဘ အဒေါသ အမောဟ - ဟိတ် (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဟေတုသတ္တိ၊**

(ဂ) စေတနာပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္တိ၊**

(ဃ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် - နာမ်အာဟာရ (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရသတ္တိ၊**

(င) နာမ်ဣန္ဒြေ (၈)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္တိ၊**

(စ) ဥပေက္ခာ ဧကဂ္ဂတာ ဈာန် (၂)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ချာနသတ္တိ**၊

(ဆ) ပညာ ဝီရိယ သတိ ဧကဂ္ဂတာ - မဂ္ဂင် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **မဂ္ဂသတ္တိ**၊ (၆)။ (၇ + ၆ = ၁၃)။

၂။ (က) အာကာသာနဉ္စာယတနဘဝင် (၁)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ဝိတက် ဝိစာရ ပီတိ ကြဉ်သော စေတသိက် (၃၀)၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် - အာကာသကသိုဏ်းသည် ကြဉ်အပ်သော ကသိုဏ်း (၉)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးကို ခွာ၍ ရအပ်သော အာကာသပညတ် = ကောင်းကင်ပညတ် ကမ္မနိမိတ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ**၊ (၁)။

(ခ) ဝိညာဏဉ္စာယတနဘဝင် (၁)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ဝိတက် ဝိစာရ ပီတိ ကြဉ်သော စေတသိက် (၃၀)၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် - အတိတ်ဖြစ်သော အာကာသာနဉ္စာယတနကုသိုလ်ကံ-နိမိတ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ**၊ (၁)။

(ဂ) အာကိဉ္စညာယတနဘဝင် (၁)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ဝိတက် ဝိစာရ ပီတိ ကြဉ်သော စေတသိက် (၃၀)၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် - အာကာသာနဉ္စာယတန ဈာန်စိတ်၏ မရှိခြင်းတည်းဟူသော နတ္ထိဘောပညတ် ကမ္မနိမိတ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ**၊ (၁)။

(ဃ) နေဝသညာနာသညာယတနဘဝင် (၁)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ဝိတက် ဝိစာရ ပီတိ ကြဉ်သော စေတသိက် (၃၀)၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ (၄)ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် - အတိတ်ဖြစ်သော အာကိဉ္စညာယတနကုသိုလ်ကံ-နိမိတ် ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ**၊ (၁)။

- ၃။ (က) ပဋိသန္ဓေ၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော ထိုက်-
သင့်ရာ အရူပပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ၊
(ခ) ဘဝင်၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ မိမိ၏ ရှေးက ချုပ်လေ-
ပြီးသော အရူပဘဝင် နာမက္ခန္ဓာ၊
(ဂ) ဇော၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော အဆုံးဇော
နာမက္ခန္ဓာ၊

ဤထိုက်သင့်ရာ နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **အနန္တရ သမနန္တရ
ဥပနိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။**

- ၄။ အတိတ်ဖြစ်သော အရူပကုသိုလ်ကံ (၄)မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော
ထိုက်သင့်ရာ ကုသိုလ်ကံ ပစ္စည်းတရားတို့က **နာနာက္ခဏိကကမ္မ
ပကတူပနိဿယသတ္တိ၊ (၂)။**

ဤ (၂၁)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

အရူပ စုတိ ပြစ်ပေါ်လာပုံ

အရူပစုတိ (၄)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ဝိတက် ဝိစာရ ပီတိ ကြဉ်သော
စေတသိက် (၃၀)၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ သဟဇာတမျိုး	—	၁၃ ၊
၂။ အာရမ္မဏမျိုး	—	၁ ၊
၃။ အနန္တရမျိုး	—	၅ ၊
၄။ နာနာက္ခဏိကကမ္မမျိုး	—	၂ ၊

ဤ (၂၁)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

၁၅၄ ❀ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ် (အကျဉ်းချုပ်) - အတွဲ (၇)

အရူပစုတိ (၄)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ဝိတက် ဝိစာရ ပီတိ ကြဉ်သော စေတသိက် (၃၀)၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် -

၁။ (က) အချင်းချင်းအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော အရူပစုတိ (၄)ခု၊ ဝိရတိ အပ္ပမညာ ဝိတက် ဝိစာရ ပီတိ ကြဉ်သော စေတသိက် (၃၀)၊ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **သဟဇာတ အည-မည နိဿယ ဝိပါက သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၇)။**
သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား ကျေးဇူးပြုတတ်သော အရူပစုတိ (၄)ခု နာမက္ခန္ဓာ၌ တည်ရှိသော -

(ခ) အလောဘ အဒေါသ အမောဟ ဟိတ် (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဟေတုသတ္တိ၊**

(ဂ) စေတနာပစ္စည်းတရားက **သဟဇာတကမ္မသတ္တိ၊**

(ဃ) ဖဿ စေတနာ ဝိညာဏ် - (၃)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **အာဟာရ သတ္တိ၊**

(င) နာမ်ကုဏ္ဍိ (၈)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဣန္ဒြိယသတ္တိ၊**

(စ) ဥပေက္ခာ ဧကဂ္ဂတာ ဈာန်(၂)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **ဈာနသတ္တိ၊**

(ဆ) ဝိရတိ ဝိတက် ကြဉ်သော မဂ္ဂင် (၄)ပါး ပစ္စည်းတရားတို့က **မဂ္ဂ သတ္တိ၊ (၆)။ (၇ + ၆ = ၁၃)။**

၂။ (က) အာကာသာနဉ္စာယတနစုတိ ဖြစ်အံ့ - အာကာသကသိုဏ်း သည် ကြဉ်အပ်သော ကသိုဏ်း (၉)ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးကို ခွာ၍ရအပ်သော ကောင်းကင်ပညတ် ကမ္မနိမိတ်၊

(ခ) ဝိညာဏဉ္စာယတနစုတိ ဖြစ်အံ့ - အာကာသာနဉ္စာယတန ကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကံ-နိမိတ်၊

(ဂ) အာကိဉ္စညာယတနစုတိ ဖြစ်အံ့ - အာကာသာနဉ္စာယတန

ဈာန်၏ မရှိခြင်းတည်းဟူသော နတ္ထိဘောပညတ် ကမ္မနိမိတ်၊

(ဃ) နေဝသညာနာသညာယတနစုတိ ဖြစ်အံ့ - အာကိဉ္ဇညာယတန
ကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကံ-နိမိတ်၊

ဤ ထိုက်သင့်ရာ ပစ္စည်းတရားတို့က **အာရမ္မဏသတ္တိ၊ (၁)။**

၃။ (က) ဇော၏အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ ချုပ်လေပြီးသော မရဏာသန္ဓ
ပဉ္စမဇော နာမက္ခန္ဓာ၊

(ခ) ဘဝင်၏အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ မိမိ၏ ရှေး၌ ချုပ်လေပြီးသော
အရူပဘဝင် နာမက္ခန္ဓာ၊

ဤထိုက်သင့်ရာ နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့က **အနန္တရ သမနန္တရ
ဥပနိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။**

၄။ အတိတ်ဖြစ်သော အရူပကုသိုလ်ကံ (၄)ခုတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော
ပစ္စည်းတရားက ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ **နာနာက္ခဏိကကမ္မ ပက-
တူပနိဿယသတ္တိ၊ (၂)။**

ဤ (၂၁)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ထိုက်-
သည့်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

အသင်သူတော်ကောင်းသည် အကယ်၍ အတိတ်သံသရာ တစ်ခွင်-
ဝယ် အရူပဘုံ၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့ဖူးသည် ဖြစ်အံ့ - အထက်ပါ ထိုက်သင့်-
ရာ အရူပ ပဋိသန္ဓေ ဘဝင် စုတိတို့ကို ရှုပါ။ အနာဂတ်၌လည်း အရူပဘုံတွင်
ကျင်လည်ရလတ္တံ့ ဖြစ်ပါက ပုံစံတူပင် ရှုပါ။ အကယ်၍ အသင်သူတော်-
ကောင်းသည် အသညသတ်ဘုံ၌ ကျင်လည်ခဲ့ဖူးသည် ဖြစ်အံ့ - အသညသတ်
ကမ္မဇရုပ်၌ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းဆက်သွယ်ပုံ အပိုင်းကို အောက်ပါအတိုင်း ရှုပါ။

အသညသတ်ကမ္မဇရုပ်

အသညသတ် ကမ္မဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် —

၁။ ရုပ်သဟဇာတမျိုး — ၅ ၊

၂။ နာနာက္ခဏိကကမ္မမျိုး — ၁ ၊

၃။ ရူပဒီဝိတိန္ဒြိယမျိုး — ၃ ၊

ဤ (၉)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ကျေးဇူး ပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

အသညသတ်ကမ္မဇရုပ်သည် —

၁။ ကလာပ်တူ အစိတ်အပေါင်း မဟာဘူတပစ္စည်းတရားတို့က သမာ-
ဇာတ အညမည နိဿယ အတ္တိ အဝိဂတသတ္တိ၊ (၅)။

၂။ အတိတ်ဖြစ်သော ရူပပဉ္စမဈာန် ကုသိုလ်ကံ ပစ္စည်းတရားက နာနာ-
က္ခဏိကကမ္မသတ္တိ၊ (၁)။

၃။ ကလာပ်တူ ရုပ်ဒီဝိတိန္ဒြိယ ပစ္စည်းတရားတို့က ရူပဒီဝိတိန္ဒြိယ ရူပဒီဝိတိ-
န္ဒြိယတ္တိ ရူပဒီဝိတိန္ဒြိယအဝိဂတသတ္တိ၊ (၃)။

ဤ (၉)မျိုးသော အကြောင်းပစ္စည်းတရားတို့က တစ်ပြိုင်နက် ကျေးဇူး ပြုပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တည်နေရကုန်၏။

ဖားအောက်တောရသရာတော်

စိတ္တလတောင်ကျောင်း

ဖားအောက်တောရ

ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၆၇-ခုနှစ်

